

SZAK- és FELNŐTTKÉPZÉS

A NEMZETI MUNKAÜGYI HIVATAL KIADVÁNYA

Az emberi
tényező
szerepe

Eredmények
és feladatok

Az NMH SZFI
szerepe a szakmai
irányításban

Felnőttképzési
tevékenység
engedélyezése

Tapasztalatok
a szakképzési
megállapodásokról

Szakképzési
tankönyvek

Változó szakképzési
dokumentumok

Vizsgák, vizsgáztatás

Kamara a duális
szakképzésben

Jogszabályi változások

Diákmunka

Tanévnyitó 2014/15

<i>Dr. Czomba Sándor: Munkaerő-piaci igények – Szakképzés – Felnőttképzés.....</i>	<i>1</i>
<i>Dr. Odrobina László: Eredmények és feladatok a szakképzés megújítási folyamatában.....</i>	<i>2</i>
<i>Palotás József: Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv szerepe a szakképzés szakmai irányításában.....</i>	<i>4</i>
<i>Mayer Andrea: A TÁMOP 2.1.6. „Újra tanulok!” Téli Közmunakaprogram megvalósítása az állami szakképző iskolákban..</i>	<i>7</i>
<i>dr. Klész Tibor és szerzőtársai: Kérdések és válaszok a szakképzés és a felnőttképzés területéről.....</i>	<i>10</i>
<i>Dr. Szilágyi János: Duális képzéssel a munka világába.....</i>	<i>14</i>
<i>Kállai Rudolf – dr. Juhász Józsefné:</i>	
<i> A szakképzési dokumentumok legfontosabb változásai 2013. augusztus 31. után.....</i>	<i>17</i>
<i>Mihálka Gáborné: Tájékoztató a tanév rendjéről.....</i>	<i>18</i>
<i>Madarász Erik: Vizsgabejelentés az elektronikus felületen.....</i>	<i>19</i>
<i>Freinwald Éva: A komplex szakmai vizsgák szervezése.....</i>	<i>21</i>
<i>Kaluba Andrea: Az elektronikus törzslap.....</i>	<i>22</i>
<i>Kovácsné Kalmár Terézia: A komplex szóbeli tételsorok illeszkedése a szakmai vizsgáztatás folyamatába.....</i>	<i>23</i>
<i>Eszes Csabáné: Szakmai érettségi vizsga.....</i>	<i>26</i>
<i>Chytilné Velencei Zsuzsa: A szakképzési tankönyvellátás aktualitásai.....</i>	<i>28</i>
<i>Chytilné Velencei Zsuzsa: A NMH Szak- és Felnőttképzési Igazgatóság új tankönyvei a 2014–2015. évi tanévre</i>	<i>29</i>
<i>Chytilné Velencei Zsuzsa: A Nemzeti Foglalkoztatási Alap által támogatott tankönyvfejlesztések.....</i>	<i>30</i>
<i>Karvázy Eszter – Bajka Györgyi: A munkabelyi képzés és gyakorlat minőségbiztosítása nemzetközi jó gyakorlatok alapján</i>	<i>31</i>
<i>dr. Ságby Eszter: A fiatal munkavállalókra vonatkozó munkavédelmi szabályok.....</i>	<i>34</i>
<i>dr. Csigi Imre: A (tanév során végezhető) diákmunka szabályai.....</i>	<i>36</i>
<i>Somodi Mónika: Szakiskolai tanulmányi ösztöndíj.....</i>	<i>37</i>
<i>dr. Kormos Mária – Kis Anita: A szakképzési megállapodások megkötésével kapcsolatos tapasztalatok.....</i>	<i>38</i>
<i>dr. Kormos Mária: A szakmaszerkezeti döntéssel kapcsolatos tapasztalatok.....</i>	<i>40</i>
<i>dr. Száldobágyi Zsigmond Csongor: „Képzésben a jövő”.....</i>	<i>43</i>
<i>Pásztor Tibor: A felnőttképzést folytató intézmények működésének külső értékelése.....</i>	<i>46</i>
<i>Rácz Rita: A felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárás eddigi tapasztalatai.....</i>	<i>48</i>
<i>Pádár Tivadar: Felnőttképzési szerződés a 2013. évi LXXVII törvény szerint – régi ismerős új köntösben.....</i>	<i>50</i>
<i>Karvázy Eszter: A szakképzési szakértők szakképzési változásokra való felkészítése.....</i>	<i>52</i>

Dr. Czomba Sándor, NGM – munkaerőpiaci és képzési államtitkár • Dr. Odrobina László, NGM – főosztályvezető • Palotás József, NMH, főigazgató-helyettes • Mayer Andrea, KLIK, szakképzési elnökhelyettes • dr. Klész Tibor, NGM osztályvezető • Tauszig Judit, NGM, felnőttképzési főreferens • Soós László, kiemelt szakképzési szakreferens • Dr. Szilágyi János, MKIK, képzési igazgató • Kállai Rudolf, NMH, szakmai főreferens • dr. Juhász Józsefné, NMH, főreferens • Mihálka Gáborné, NMH, főosztályvezető • Madarász Erik, NMH, osztályvezető • Freinwald Éva, NMH, tanácsadó • Kaluba Andrea, NMH, osztályvezető • Kovácsné Kalmár Terézia, NMH, tanácsadó • Eszes Csabáné, NMH, szakreferens • Chytilné Velencei Zsuzsa, NMH, osztályvezető • Karvázy Eszter, NMH, osztályvezető • Bajka Györgyi, NMH, főreferens • dr. Ságby Eszter, NMH, jogász • dr. Csigi Imre, NMH, jogász • Somodi Mónika, NMH, osztályvezető • dr. Kormos Mária, NMH, jogász • Kis Anita, NMH, osztályvezető • dr. Száldobágyi Zsigmond Csongor, NMH, szakmai vezető • Pásztor Tibor, NMH, főosztályvezető • Rácz Rita, NMH, osztályvezető • Pádár Tivadar, Educert Képzésmódszertani és Minőségbiztosítási Kft., felnőttképzési szakértő •

Számunk szerzői

Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Kiadja a Nemzeti Munkaügyi Hivatal
1089 Budapest, Kálvária tér 7.
Telefón: (1) 303 9300
www.munka.hu

Felelős kiadó: a Nemzeti Munkaügyi Hivatal főigazgatója
Szerkesztő: Palotás József

A szerkesztőbizottság munkáját koordinálja
a Nemzeti Munkaügyi Hivatal
Jogi és Kommunikációs Főosztálya
1086 Budapest, Szeszygár u. 4.
Telefón: (1) 299-1060

E-mail: szakesfelnottkepzeslapok@lab.hu

Címlap: Virág László
Tördelés: Dienes Péter

Nyomta és kötötte: NMH Digitális nyomdája
1089 Budapest, Kálvária tér 7.

Felelős vezető: Szauer Gyöngyi
Fülep Sándor

ISSN 2063 – 692X

Munkaerő-piaci igények – Szakképzés – Felnőttképzés

A szakképzési rendszer – a Kormány és a gazdaság szereplőinek támogatásával elfogadott – átalakításának kitűzött célja az egyén és a társadalom szempontjából egyaránt hasznos, értékteremtő, a képzés során elsajátított tudást, készségeket és képességeket kamatoztató munkavégzés kereteinek a kialakítása. A jogszabályok ennek a célnak a szem előtt tartásával készültek, illetve készülnek, ezzel segítve elő a gazdaság tartós növekedését és mutatóinak javulását.

Köztudott, hogy az eredmények jelentkezéséhez nem elegendők a jogszabályi keretek, az emberi tényező szerepe mindennél fontosabb. Abból kell kiindulni, hogy mindenkiben megvan a tudás és a hasznos, értékes munka iránti vágy. Ennek beteljesüléséhez elengedhetetlen az iskolai rendszerű oktatás és képzés olyan komplex rendszere, melyben a munkához szükséges ismeretek és készségek elsajátításán túl az egyén és a gazdaság szempontjaira egyaránt kiterjedő pályaaorientációs feladatok is hatékonyan megvalósulnak. Az iskolai rendszerű oktatás és szakképzés mellett – különösen a technológiai fejlődés és a gazdaság bármely okból bekövetkező gyors változása miatt – a felnőttképzésnek is segítenie kell e cél megvalósítását. Napjainkra megváltozott a „kitanulta a szakmát” kifejezés jelentése, és helyesebb, ha azt mondjuk, hogy „megszerezte a szakképesítést”. Tudjuk ugyanis, hogy ezzel nincs vége az ismeretszerzésnek, kezdődik egy másféle tanulás, amely egy szakmai életpálya során hol formális, hol nem formális keretek között folytatódik. E folyamatos

tanulás során előfordulhat, hogy a gazdaság változása olyan mérvű vagy jellegű, amely egy teljesen új szakterület elsajátítását teszi szükségessé. Ilyen esetekben van jelentősége a felnőttkori pályakorrekció szervezett keretek között történő segítésének, hogy a szakmaváltás gyorsan, hatékonyan, az egyén érdekeinek és képességeinek, valamint a gazdaság versenyképességének szem előtt tartásával valósulhasson meg. A gazdaság folyamatosan igényli a munkavállaló képzéssel, átképzéssel történő felkészítését a változó körülményekhez. A szakképzési rendszer rugalmassága, átjárhatósága, az élethosszig tartó tanulás feltételeinek megteremtése egyaránt ezt szolgálja.

A foglalkoztatási helyzet javulását elsősorban versenyképes szakmák, tudáselemek és kompetenciák megszerzésén keresztül támogattuk a különböző kormányprogramokkal, és ezt támogatni kívánjuk a jövőben is. Ezen programok magas színvonalú teljesítéséhez és a közös célok eléréséhez továbbra is kérem a szakképzés és felnőttképzés irányításában és megvalósításában részt vevők segítségét, és munkájukhoz a 2014/2015-ös tanévben is sok sikert, és jó egészséget kívánok!

*Dr. Czomba Sándor,
a Nemzetgazdasági Minisztérium
munkaerőpiaci és képzési
államtitkára*

Dr. Odrobina László

Eredmények és feladatok a szakképzés megújítási folyamatában

Az előző, 2013/14. tanév kezdetéig megjelentek mindazok a jogszabályok, amelyek a Kormány által 2011 májusában jóváhagyott szakképzési koncepcióban foglaltak alapján a szakképzés szerkezeti és tartalmi megújításának szabályozási keretét jelentik.

Valamennyi szakiskolában és szakközépiskolában a szakképzés tartalmi megújítását és az iskolai rendszerű szakképzés folyamatszabályozási szemléletének megerősítését szolgáló szakképzési kerettantervek szerint kezdődött meg az oktatás 2013 szeptemberében. A szakképzési kerettantervek alkalmazása valamennyi iskolai rendszerű képzésben kötelező, így a tanulók egységes óratervek alapján és egységes tartalmat jelentő tantárgyak keretében sajátítják el az adott szakmát, illetve az adott szakközépiskolai ágazati képzéssel betölthető munkakör ellátásához szükséges ismereteket, készségeket. A hároméves, valamint a közismereti követelményeket már előzetesen teljesített tanulók által elvégezhető kétéves szakiskolai képzésre, továbbá az úgynevezett „4+1-es és „4+2-es” szakközépiskolai képzésre kidolgozott óratervek hozzájárulnak a szakképzési rendszer rugalmas és költséghatékony működéséhez.

A szakképzési rendszer rugalmasságának, átjárhatóságának, valamint az élethosszig tartó tanulás lehetőségének biztosítása érdekében számos egyéb rendelkezés is született. Új lehetőség például, hogy szakiskolai végzettséggel két év alatt – az érettségi vizsgára felkészítő középiskolai képzést követően – érettségi vizsga tehető. Újdonság az is, hogy az OKJ szerinti, érettségire épülő szakirányú szakmai képzésbe – meghatározott feltételek mellett – az a felnőtt is bekapcsolódhat, aki rendelkezik szakirányú szakiskolai végzettséggel, legalább öt éves szakmai gyakorlattal és az adott szakképesítésben tett mestervizsgával.

A társadalmi felzárkóztatással kapcsolatos és a közfoglalkoztatással összefüggő képzések, valamint az idegennyelvi és informatikai támogatott képzések illetve a munkahelyi képzéseket ösztönző programok életkortól függetlenül a szakmatanulás, a szakmaváltás, a munkahelymegtartás lehetőségét jelentik. Egyúttal megcélazzák a gazdaság versenyképesség és a foglalkoztatási helyzet javítását is, hasonlóan a fogyatékosokkal élők szakmai végzettséghez való egyenlő esélyű hozzáféréseinek biztosítását szolgáló rendelkezésekhez. A TÁMOP 2.1.6. „Újra tanulok” kiemelt kormányzati program keretében közel 50 ezer közfoglalkoztatott OKJ-s és egyéb, a munka világába történő bekapcsolódását segítő képzése valósult meg, amiben jelentős szerepet vállaltak a köznevelési intézmények is.

A felnőttképzés új szabályozási rendszere – a 2013 nyarán elfogadott felnőttképzési törvény és végrehajtási rendeleteinek a szakmai képzésekre vonatkozó rendelkezései

– a szakképzési rendszer szerkezeti és tartalmi megújítására vonatkozó célok megvalósítására irányulnak. A felnőttképzési tevékenység folytatásának feltételei szigorodtak, kibővültek és pontosabbá váltak. Képzési körönként, differenciáltan kerültek meghatározásra: az 1. – OKJ szerinti szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzések, a 2. – támogatott egyéb szakmai képzések, a 3. – általános nyelvi és támogatott egyéb nyelvi képzések, valamint a 4. – támogatott egyéb képzések. A szabályozásban – az OKJ szerinti képzéseket is beleértve – hangsúlyossá vált a szakmai tartalom alapuló engedélyezés, valamint a rendszeres és valamennyi intézményre kiterjedő, a képzés tartalmára is irányuló ellenőrzés lefolytatása. A programkövetelmények rendszerének bevezetése a képzési tartalom egységesítését, valamint az OKJ-n kívüli szakmai és nyelvi képzések követelményeinek nyilvánosságát is szolgálja. A felnőttképzésben megvalósuló szakmai képzések munkaerő-piaci relevanciájának növelése érdekében a felnőttképzés szabályozásában jelentős szerepet kapott a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, illetve a mezőgazdasági jellegű képzések esetében a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara.

A képzési folyamat minőségének javítását célzó szabályozás mellett jelentősen változott a szakmai vizsgák jellege. Időigényük lecsökkent, egyszerűsödött a lebonyolítás és a teljesítményértékelési folyamat. A 2013 szeptemberétől induló képzéseket lezáró komplex szakmai vizsgáknál a hangsúly az átfogó tudás és a gyakorlati készségek mérésére helyeződött, amit a gyakorlatorientált, a valós munkatevékenység során ellátandó, illetve azt a lehető legnagyobb mértékben közelítő összetett feladatok számonkérése tesz lehetővé.

A szakképzés finanszírozásának alapelve, mely szerint mindenki számára ingyenesen hozzáférhető az első, az iskolai rendszerű szakképzésben megszerzhető szakképesítés, kiegészült azzal az elemmel, hogy az állam csak a valóban hasznosítható képzések finanszírozását vállalja magára. A szakmaszerkezeti döntés megyénként és fenntartónként határozza meg a korlátozás nélkül beiskolázható, a nem támogatott és a korlátozottan támogatott szakképesítéseket, illetve szakközépiskolai ágazatokat. A szakmaszerkezeti döntés célja, hogy az állam csak olyan képzést támogasson költségvetési forrásból, amelyre a munkaerőpiacnak szüksége van. A képzésnek a gazdaság igényeihez illesztését célozza a szakiskolai tanulmányi ösztöndíjrendszer is, amely a hiányszakmák választására, elsajátítására ösztönzi a fiatalokat az adott megyében.

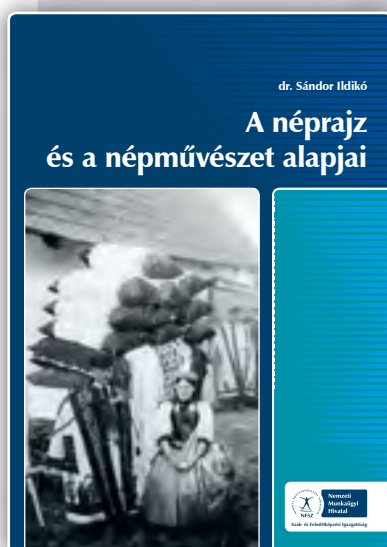
A szakképzés kívánt irányba történő alakításában és finanszírozásában szerepet kap a szakképzési hozzájárulás

rendszer is. A Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészének központi és decentralizált keretéből a gyakorlati képzésben részt vállaló gazdálkodó szervezetek részére nyújtott támogatások a gyakorlatorientált, duális szakképzés általánossá válását és eredményességét célozzák. A támogatási rendszer új eleme, hogy 2013-tól a tanulószereződéssel gyakorlati képzést folytató, hozzájárulásra nem kötelezett egyéb szervezetek a tanulószereződéssel történő foglalkoztatás költségeinek fedezetére a szakképzési hozzájárulásra kötelezettekre érvényes gyakorlati képzési normatívákon alapuló támogatást igényelhetnek a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészéből.

Az elkövetkező években a megújuló szakképzés szakmai irányításán túl várhatóan bővülnek a nemzetgazdasági tárca szakképzési feladatai, például a szakképző iskolák működtetéséhez kapcsolódó fenntartói feladatok tekintetében.

A szakképzés szerkezetét és tartalmát meghatározó jogszabályok a kereteket, feltételeket teremtik meg a szakképzés és felnőttképzés területén megkezdett változások véghezviteléhez. A megvalósítás a szabályozás adta lehetőségek kihasználásával a pedagógusok, a gyakorlati képzőhelyvezetők és a gyakorlati oktatók munkáján keresztül válik igazán eredményessé az idei tanévben is.

dr. Sándor Ildikó: A néprajz és a népművészet alapjai

Kiadói ajánlás:

A tankönyv a *Művészet, közművelődés, kommunikáció* szakmacsoporton belül elsősorban a *Népi kézműves* szakma szakirányaihoz készült.

Bemutatja a magyar néprajztudomány főbb irányait, a magyar hagyományokat, a magyar paraszti társadalom korbeli életét. Megismerhetjük a Kárpát-medence tájegységeinek néprajzát.

A néprajzi, népművészeti alapismeretek között megtalálható gyakorlatok és feladatok elvégzésével fejleszthetők a képzésben részt vevők készségei, képességei és könnyen kialakíthatók speciális szakmai kompetenciáik.

Az autentikus képekkel gazdagon illusztrált kiadvány érdekes olvasmány lehet még a *Képző- és iparművészeti* ágazathoz tartozó szakképzésben részt vevőknek is, és mindazoknak, akik érdeklődnek a tárgyi néprajz, a folklór, az ünnepkörök, szokások és a tájegységek népművészete iránt.

A tankönyv fejezetei:

1. A népi kultúra sajátosságai, továbbélése
2. Folklór
3. Az évkör és a család (emberi életfordulók) ünnepei, szokásai
4. Paraszti ételek, népi táplálkozás
5. Település – ház – berendezés
6. A Paraszti kultúra tagolódása: család és rokonság, a falu társadalmi rétegződése, a magyar nép táji-történeti tagolódása
7. Tájegységek, kézműves mesterségek, korok és stílusok

Palotás József

Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv szerepe a szakképzés szakmai irányításában

A szakképzésről szóló törvényben megjelölt állami szakképzési és felnőttképzési szerv feladatait 2012 januárjától a Nemzeti Munkaügyi Hivatal, s azon belül a Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatóság látja el. A szakképzési és felnőttképzési szerv feladatait ellátó Hivatalnak a szakképzés és felnőttképzés megújítási folyamatában jelentkező sokrétű feladatai a Kormány szakképzés-fejlesztési céljainak, intézkedéseinek megvalósulását segítik. E feladatok tömör összefoglalásával szeretnék áttekintést adni tevékenységünkéről.

Az átalakuló szakképzés tartalmi dokumentumainak rendszerbe illesztése, valamint előkészítése a jogszabályi megjelenésre

A szakmastruktúra folyamatos fejlesztéséhez kapcsolódó feladatunk az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) módosítására vonatkozó javaslatok, a nemzetgazdasági tárcához tartozó szakképzésekhez elkészített szakmai és vizsgakövetelmények, valamint az iskolai rendszerű képzésekhez összeállított szakképzési kerettantervek szakmai vizsgálata és véleményezése a rendszerbe történő beillesztés érdekében, majd a dokumentumok előkészítése jogszabályi megjelentetésre. A szakképzés tartalmi szerkezetének korszerűsítéséhez és az OKJ gondozásához kapcsolódóan jogszabályban rögzített feladatunk a Nemzeti Képesítési Bizottság működtetése. Ez a testület meghatározó szerepet tölt be az OKJ folyamatos felülvizsgálatában és fejlesztésében. Feladatkörünkbe tartozik az állam által elismert szakképzések szakmai tartalmát felépítő szakmai követelménymodulok országos modulterképének gondozása és nyilvánosságra hozatala is.

A TÁMOP 2.2.1-12/1-2012-0001 „A szakképzés és a felnőttképzés minőségének és tartalmának fejlesztése” kiemelt projektben zajló tartalmi fejlesztő munkában a Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatóság igény szerint közreműködik, s az így elkészült dokumentumokat véleményezi a rendszerszintű illesztés céljából.

Hazai képzések hasznosíthatósága külföldön, külföldi képzések elismerése Magyarországon

A képzések és a szakmai alkalmasság átláthatóságának egységes közösségi keretéről (EUROPASS) szóló Európai Közösségi határozat alapján bizonyítvány-kiegészítők kiadásával segítjük a magyar szakképzések külföldi elismertetését. A Nemzeti Referencia Központ biztosítja a 2001 és 2012 között megszerzett OKJ-s végzettségek, valamint 2013-tól az új szakmaszerkezetre épülő OKJ-ben szereplő szakképzések szakmai és vizsgakövetelményeihez igazodó EUROPASS bizonyítvány-kiegészítők kidolgozását, fordítását és a vizsgaszervezők részére kitölthetővé tételét.

Emellett a külföldön megszerzett középfokú szakmai bizonyítványok magyarországi képzéseknek történő megfeleltetését is elvégezzük, s erről a kérelmező részére határozatot adunk ki.

A tankönyvvé nyilvánítási eljárás lefolytatása, a szakképzési tankönyvjegyzék és a szakmai tankönyvek kiadása

Jogszabályi felhatalmazás alapján a Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatóság folytatja le a szakképzési tananyagok tankönyvvé nyilvánítására irányuló miniszteri döntést megalapozó eljárást. Feladatunk a szakképzési tankönyvjegyzék összeállítása, gondozása. A szakképzési tankönyvek választékában saját kiadású tankönyveink is megjelennek. Az előző évben a korábbi tankönyveink tankönyvvé nyilvánításának meghosszabbításával, valamint az idei 9 új könyvünk tankönyvvé nyilvánításával jelenleg 79 tankönyvünk szerepel a tankönyvjegyzéken. Megrendelés esetén ezek szállítást folyamatosan biztosítjuk a képző intézmények részére. Július 15-éig teljesítettük a 2014/15. évi 14 ezer darabra szóló iskolai rendszerű megrendelést.

Jelenleg a Nemzeti Foglalkoztatási Alapból finanszírozott projekt keretében művészeti és szociális tankönyvek fejlesztése folyik, ami ősszel zárul és ezzel várhatóan 15-20 új tankönyvvel bővül majd a kínálatunk. Szintén ebből a forrásból készül még két idegen nyelvi modulhoz angol és német nyelvű digitális oktató anyag, amelyeket az iskolák díjmentesen használhatnak majd a honlapunkon keresztül.

A tankönyvjegyzék összeállításával, a tankönyvvé nyilvánítással, a tankönyvek kiadásával és forgalmazásával kapcsolatos további feladatainkat az új jogszabályok alapján az állami tankönyvfejlesztés és tankönyvellátás koncepciójának megfelelően kell kialakítanunk.

A szakmaszerkezeti döntések előkészítése, koordinálása

A Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatóságnak jelentős a szerepe a szakképző intézmények fenntartói számára biztosított költségvetési hozzájárulás egyik előfeltételét képező szakmaszerkezeti döntés létrejöttében, valamint a keretszámok átadására vonatkozó kétoldalú megállapodások létrejöttében és közzétételében. Ez utóbbi lehetőséget biztosít valamennyi állami és nem állami fenntartó számára, hogy a tanulók meghatározott keretszám mértékéig kerüljenek beiskolázásra az adott szakképzésre, illetve ágazatra.

Elvégezzük a megyei fejlesztési és képzési bizottságok, valamint a KLIK beiskolázásra vonatkozó javaslatainak döntéselő készítő feldolgozását, azok jogszabályi megjelentetésének előkészítését, valamint ellenőrizzük, jóváhagyjuk, ellenjegyezzük

zük és közzétesszük az állami és nem állami fenntartók kétoldalú megállapodásait. A 2015/2016. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntés előkészítésére – a tavalyi évhez hasonlóan – szoftvert adtunk ki, melyet a külső felhasználók 2014. március 17-től érthettek el. A 2014/2015-ös tanévre vonatkozó és az 562/2013. (XII. 31.) kormányrendelet 4. §-a szerint megkötött kétoldalú megállapodások ellenjegyzése is folyamatos, amire a fenntartóknak augusztus 31-ig van lehetőségük a jogszabály szerint.

Szakmai vizsgák lebonyolításával összefüggő feladatok

A Hivatal számos szakmai és hatósági feladatot teljesít az OKJ-s szakképesítések szakmai vizsgáihoz kapcsolódóan. A moduláris OKJ-hoz kapcsolódó szakmai vizsgák esetében az NGM gondozásába tartozó szakképesítések (kivéve az úgynevezett kamarai és pénzügyi szakképesítéseket), illetve külön megállapodás alapján az informatika és a közlekedés szakmacsoportokba tartozó szakképesítések, valamint a *Közbeszerzési referens* szakképesítés szakmai vizsgabejelentését elektronikus rendszerünkön keresztül, digitális aláírással hitelesítve fogadjuk, ellenőrizzük, valamint ezen túl ellátjuk a szakmai vizsgaelnökök felkérésével, kijelölésével kapcsolatos feladatokat is. A komplex szakmai vizsgák esetében az OKJ-ba tartozó összes szakmai vizsgát elektronikus felületen jelentik felénk a vizsgaszervező intézmények. Esetükben szoros szakmai együttműködés keretében – a partner tárcákkal, kamarákkal és szakmai szervezetekkel közösen – látjuk el a vizsgabejelentések befogadásához, a vizsga elnökének és a vizsgabizottság tagjainak kijelöléséhez kapcsolódó feladatokat. A szakmai vizsgát követően mind a modulós, mind a komplex vizsgáknál fogadjuk a vonatkozó jogszabályok által meghatározott adatszolgáltatásokat, majd feldolgozzuk, rendszerezük azokat, ezzel teremtve meg a szakképzésről szóló országos statisztika készítésének lehetőségét.

A szakmai vizsgát szervező intézmények és a szakmai vizsgaelnökök munkáját a rendszeres továbbképzések, konzultációk szervezésével segítjük.

Az NGM hatáskörébe, valamint a más tárcákhoz tartozó szakképesítések esetében megállapodás révén gondoskodunk az írásbeli és szóbeli vizsgatételek elkészítéséről, expedálásáról, valamint együttműködünk az Oktatási Hivatallal a szakmai alapozó tárgyak érettségi vizsgatételeinek elkészítésében, illetve az érettségi tételkészítő bizottságok működésében.

Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv vizsgaszervezési jogosultsággal is rendelkezik azon felnőttképzést folytató intézmények által szervezett képzések esetében, amely intézmények a moduláris és komplex záróvizsga megszervezésére együttműködési megállapodást kötnek a Hivatallal. E vizsgaszervezési feladataink mellett a 2014. január–áprilisi időszakban jelentős szerepet vállaltunk a TÁMOP 2.1.6. „Újra tanuló” kiemelt projekt keretében szervezett tanfolyamokat lezáró komplex vizsgák szervezésében is. Ebben a programban 456 vizsgát szerveztünk 8346 vizsgázó számára.

Engedélyezési, nyilvántartási feladatok

Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által ellátott engedélyezési, nyilvántartási feladatok közül a legjelentősebbek: a szakmai vizsgák törzslapjainak ellenőrzése és nyilvántartása, a felnőttképzési tevékenységet folytató képző intézmények képzéseinek engedélyezése és nyilvántartása, a felnőttképzési szakértők, valamint az országos szakképzési névjegyzék (vizsgaelnöki, vizsgabizottsági, szakértői) nyilvántartása, illetve az Országos Statisztikai Adatgyűjtő Program (OSAP) keretében jogszabály alapján előírt kötelező adatgyűjtések és adatfeldolgozások.

Törvényben foglalt feladatunk az országos törzslapnyilvántartó rendszer működtetése a szakmai vizsgákról. A szakképzésről szóló törvény értelmében a törzslapnyilvántartás közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

2014-ben folytatjuk a papíralapon beérkezett moduláris rendszerű szakmai vizsgák törzslapjainak ellenőrzését, feldolgozását. A törzslapok adatai a komplex vizsgák esetén már a központi elektronikus nyilvántartásban kerülnek rögzítésre. Az őszi időszakra tervezzük az elektronikus törzslap feldolgozásához szükséges eljárásrend elkészítését.

Kérelemre bizonyítványmásolatot állítunk ki a törzslapok alapján az elveszett, elloptott, megrongálódott vagy megsemmisült bizonyítványról.

A felnőttképzés új szabályozási rendszerében – amelyben hangsúlyossá vált a szakmai tartalom alapuló engedélyezés, valamint a képzés tartalmára is kiterjedő ellenőrzés – számos feladat hárul a szakképzési és felnőttképzési szervekre.

2014 első félévében több mint 700 intézmény nyújtott be kérelmet a 3000-et is meghaladó képzési program engedélyezésére. A kiadott engedélyek száma megközelíti a 2000-et, míg 96 program került elutasításra.

Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv működteti a Felnőttképzési Szakértői Bizottságot, amely általában kéthetente ülésezik. Ilyenkor nagyrészt az ajánlási listával, a minőségbiztosítási rendszerekkel, a nyelvi programkövetelményekkel, valamint a „D” képzési körrel kapcsolatos kérdéseket vitatják meg.

A felnőttképzést folytató intézmények hatósági ellenőrzését a tárgyévvel megelőző év november első napjáig elkészült ellenőrzési terv, valamint a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény szerint tett bejelentések alapján végezzük.

A felnőttképzési szakértői nyilvántartásba vételi kérelmek fogadása, feldolgozása és a névjegyzék kezelése is a feladatunk. Az új felnőttképzési törvény alapján közel 600 felnőttképzési szakértő kapott engedélyt szakértői tevékenység folytatására a felnőttképzési igazgatás szakterületen, valamint nyelvi szakterületen.

A szakmai vizsgaelnöki pályázatok fogadása folyamatos. Évente körülbelül 1000 pályázat feldolgozását látjuk el. Az elektronikus és papíralapon beérkező szakmai vizsgaelnöki pályázatok bírálatra történő előkészítését, a bírálat megszervezését, a bíráló bizottság tagjaival történő egyeztetését, az esetleges hiánypótlások bekérését és a kapcsolódó admi-

nisztrációt a pályázatokról történő államtitkári jóváhagyása után a pályázók értesítése követi.

2014. első felében mintegy 31 000 iskolai rendszeren kívüli képzésről történt statisztikai adatszolgáltatás az OSAP 1665-ös felületen. Várhatóan az év második felében is ilyen számban fog érkezni adatlap az előző évek tapasztalatai alapján.

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprész kezelésével összefüggő feladatok

A szakmaszerkezeti döntés előkészítésén és a vonatkozó jogszabályok véleményezésén túl a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprésze (NFA KA) felhasználásához kapcsolódó egyes feladatok ellátása is a szakképzés finanszírozásához kapcsolódó szakmai tevékenységünk.

Az NFA KA decentralizált kerete terhére a szakképzés tárgyi feltételeinek fejlesztésére irányuló pályázatással kapcsolatos feladatunk a pályázati kiírás előkészítése, közzététele, a beérkező pályázatok befogadása. Ezen túl a formai követelményeknek való megfelelés szempontjából történő vizsgálata, a formailag megfelelt pályázatok továbbítása tartalmi értékelésre a megyei fejlesztési és képzési bizottságokhoz, a tartalmi értékelés alapján számunkra megküldött döntési javaslatok jogszabályoknak és kiírásai feltételeknek való megfelelés szempontjából történő áttekintése, valamint a javaslatok miniszteri döntésre történő felterjesztése is. Az NFA KA-ból nyújtott pályázatással összefüggésben feladataink közé tartozik továbbá a döntés alapján nyertes pályázókkal a támogatási szerződések megkötése, a támogatási összegek folyósítása, illetve a támogatási összeggel történő elszámoltatás és a felhasználás helyszíni ellenőrzése. A 2014-ben az NFA KA decentralizált kerete terhére pályázat nem került kiírásra, jelenleg a 2013-ban kiírt pályázat alapján támogatásban részesített pályázatok megvalósítása zajlik. A támogatások a gyakorlati képzés tárgyi feltételeinek javítására fordíthatók, ami arra ösztönzi a vállalkozásokat, hogy foglalkoztassanak tanulókat, ezzel is segítve a duális szakképzés szerepének növekedését.

Az NFA KA-ból történik továbbá a hiányszakmákat tanulókat megillető szakiskolai tanulmányi ösztöndíj kifizetéséhez – az érintett iskolákkal megkötött támogatási szerződéseken alapuló igénylések és elszámolások szerint – az ösztöndíjak fedezetül szolgáló összegek folyósítása is. E

feladatokon túl a támogatott intézmények elszámolásának ellenőrzése, a felhasználás helyszíni ellenőrzése is a feladataink közé tartozik.

2013-tól feladataink bővültek a tanulószerveződés kötésére jogosult és szakképzési hozzájárulásra nem kötelezett egyéb szervezetek (meghatározott ágazatokba tartozó költségvetési intézmények, alapítványok) támogatásával. 2013-ban 22, 2014-ben további 38 támogatási szerződés megkötésére került sor. A szerződések alapján benyújtott igénylések ellenőrzése, feldolgozása, s ennek nyomán az összegek folyósítása folyamatos feladatot jelent.

A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló törvény, illetve a törvény végrehajtására kiadott NGM rendelet előírásai alapján feladatunk az oktatási intézmények és TISZK-ek által a korábbi években fogadott fejlesztési támogatásokról kötelezően benyújtandó adatszolgáltatások ellenőrzése, feldolgozása, a szabálytalan felhasználások megállapítása és az ebből adódó befizetési kötelezettségek megállapítása. A beküldött 676 adatszolgáltatás feldolgozása, lezárása, illetve a hiánypótló levelek kiküldése, a hiánypótlásként visszaérkező adatszolgáltatások ellenőrzése folyamatban van.

Az NFA KA központi alaprészből szakképzési és felnőttképzési célok megvalósítására támogatás nyújtható egyedi miniszteri vagy kormánydöntéssel, s az ehhez kapcsolódó feladatokat is ellátjuk. E támogatásokkal is a szakképzés és felnőttképzés hatékonyságának növelése, a gyakorlatorientált képzés, a gyakorlati képzés feltételeinek javítása a cél.

A nyújtott támogatások kapcsán számos, a támogatások fenntartási ideje alatt jelentkező feladat is ránk hárul, többek között a szerződésből adódó kötelezettségek alapján a változások kezelése, a jelzálogtörlesztéssel kapcsolatos teendők és a monitoring adatszolgáltatások kezelése.

A fenti összegzésből látható, hogy a szakképzés és felnőttképzés megújítási folyamatának csaknem valamennyi eleméhez szorosan kapcsolódik mindennapi tevékenységünk, amelyhez szervesen hozzátartozik a partnerszervezetekkel, a minisztériumokkal, a szakmai szervezetekkel, a gazdasági kamarákkal és a szakképző intézményekkel történő együttműködés. Kiemelt figyelmet fordítunk a szakképzésben érintettek tájékoztatására is a szakképzési dokumentumok és az ezzel kapcsolatos jogszabályok honlapon történő közzétételével, folyamatos aktualizálásával, valamint az ügyfélszolgálati rendszer működtetésével.

Mayer Andrea

A TÁMOP 2.1.6. „Újra tanulok!” Téli Közmunkaprogram megvalósítása az állami szakképző iskolákban

A szakképzés irányítása már az előző évben is komoly erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy dolgozhasson hazánkban az, aki ma dolgozni akar. Tekintsük át röviden a tényeket: 2010 tavaszán a munkanélküliségi rátánk 12%-os volt, s a foglalkoztatás is mélypontra került, hiszen csupán 3,725 millió honfitársunknak volt munkája. Napjainkra a munkanélküliségi mutató egyszámjegyre karcúsodott, s ezzel párhuzamosan örvendetes módon tartósan 4 millió fölötti már a foglalkoztatottak száma. Így 280 ezer új munkahellyel lettünk gazdagabbak, ami 100 ezer a közfoglalkoztatottat s 130 ezer a versenyszférában újonnan elhelyezkedőt jelent. Mindeközben arról sem szabad elfeledkezünk, hogy ezek a foglalkoztatási eredmények az évek óta húzódo gazdasági világválság közepette realizálódtak. Magyarország gazdasági felemelkedése szempontjából kulcsfontosságú, hogy a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő számú szakképzett munkaerő álljon a rendelkezésére. A tartós munkanélküliek és az álláskereső többsége jellemzően csak alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, esetleg még az általános iskolát sem fejezte be. Számukra különösen nagy nehézséget jelentenek az év végi hónapok, amikor az alkalmi, ideényjellegű munkákból származó szerény jövedelemre sem számíthatnak. Az egzisztenciális okokon túl az önbecsülésüket megtartó, illetve visszanyerő motiváció, az elsődleges munkaerőpiacra történő bejutás és a tartós bennmaradás esélyének növelése is mindenképpen a közmunkaprogramokban való részvételre sarkal.

E problémák együttes és tartós megoldását keresve 2013 októberében került meghirdetésre az „Újra Tanulok” program. A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési program deklarált célja volt, hogy a téli hónapokban a közfoglalkoztatási rendszert kiegészítve kompenzálja a közfoglalkoztatási lehetőségek beszűkülését és az érintettek jövedelmének csökkenését. Lehetőséget biztosított a közfoglalkoztatottak számára a képzésbe való bekapcsolódásra, ezzel is segítve a részvételt az értéktérítő közfoglalkoztatási programokban, illetve támogatva a mielőbbi elhelyezkedést.

A képzési programok meghatározása során a kormányhivatalok munkaügyi központjai figyelembe vették az önkormányzatok és más foglalkoztatók igényeit, valamint a célcsoport összetételét, iskolai végzettségét, szakképesítését. Az alacsony iskolai végzettséggel, illetve a végzettséggel egyáltalán nem rendelkezők jelentős száma miatt váltak szükségessé az alacsony iskolai végzettség – 7. vagy 8. osztály – megszerzésére irányuló és az alapkompenciákat biztosító képzések. Az alapkompenciákat fejlesztő és felzárkóztató képzéseket országsszerte a Türr István Képző és Kutató Intézet (TKKI) valósította meg a Klebelsberg Intézményfenntartó Központoz tartozó általános iskolák közreműködésével.

Az OKJ-s szakmai és a betanító, valamint a hatósági jellegű képzések lebonyolításában meghatározó szerepet töltek be az állami fenntartású szakképző intézmények. A KLIK szakképzési elnökhelyettesének vezetésével úgynevezett országos koordinációs csoport alakult, melyben a saját megyéjükre eső feladataikon túl a kecskeméti Györfi Zsuzsanna és Csányi Róbert, továbbá a györi Gede Eszter mindvégig példaértékűen fogta össze ezt az országos programot. A vezető team mindvégig maga mögött tudhatta a Nemzetgazdasági Minisztérium Foglalkoztatáspolitikai Államtitkárságának, valamint az Nemzeti és Munkaügyi Hivatal Nemzeti Szakképzési Intézetének szakmai, erkölcsi támogatását, segítő munkáját. A pályázat kiírásának pillanatában megindult a feszített tempójú munka. Minden megyében ki lett jelölve egy felnőttképzési tapasztalattal, helyi ismeretekkel felvértezett bázisiskola, hogy összefogja, koordinálja a megyében elnyert képzések szervezését, lebonyolítását. Az ő munkájukat érdemben segítették a szakképzésért felelős megyeközponti munkatársak is. A fővárosra és minden megyére kiterjedő országos logisztikai irányítás mellett is rendkívül szoros határidejű, ugyanakkor pontos, a törvényi előírásoknak mindenben megfelelő munkát kívánt az a tevékenység, ami a mindennapok rutinfeladatain túl bő fél esztendőn keresztül prioritást élvezett.

A szerteágazó előkészítő munkálatok egyik sarkalatos eleme volt a TÁMOP 2.1.6 „Újra tanulok” Téli Közfoglalkoztatási Program keretében – a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak- és Felnőttképzési Igazgatósága által meghirdetett, a szakmai képzések lebonyolítására vonatkozó felhívására – a képzési ajánlatok benyújtása. Ennek megfelelően az első feladatok közé tartozott a megpályázott szakirányokra vonatkozó képzési adatlapok szétosztása a bázisiskolák között, majd a kidolgozott adatlapok, költségvetések javítása, illetve az ajánlatok benyújtásának segítése. Ezt leginkább az motiválta, hogy a KLIK szakmailag és pénzügyileg is országosan egységes ajánlatokat kívánt benyújtani. Az ajánlattétel beadásának határidejére – 2013. október 24., 12 óra – a KLIK minden megyében benyújtotta ajánlatát a területileg illetékes Munkaügyi Központokhoz.

A képzési ajánlatok sikeres elbírálását követően 2013. december 01-től a megpályázott képzések magas szintű megvalósításának szakasza következett. Ennek érdekében 19 megyében, illetve Budapesten 1-1 felnőttképzési gyakorlattal, tapasztalattal már rendelkező szakképző iskola, úgynevezett bázisiskola került kiválasztásra, mint képző intézmény. A bázisiskolák természetsszerűleg nem önmagukban végezték a képzéseket, mivel a mutatkozó humán erőforrás-igényeken túl a belső tanműhelyek, a tantermek, továbbá a külső gyakorlati helyek biztosítása megyenként – nagyon helyesen – számos szakképző intézmény

projektbe történő bevonását eredményezte. Országos viszonylatban a közreműködő, tehát megvalósító intézmények száma 262 volt. A humán erőforrás vonatkozásában ez mindösszesen 1481 pedagógus oktatót, továbbá 2278 nem pedagógus oktatót jelentett. A bevont közfoglalkoztatók száma is magasán felül volt reprezentálva az 567 fővel.

A soron következő nagyobb léptékű feladatnak az újonnan megjelenő, felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény szerinti, a felnőttképzési tevékenység folytatásának engedélyezésére vonatkozó kérelem-csomag benyújtása bizonyult. A KLIK központjában – a 2013. október 30-án a bázisiskolák és a tankerületek képviselőinek megtartott értekezleten – kerültek meghatározásra az ehhez kapcsolódó feladatok. A kérelem elkészítéséhez a KLIK szakképző iskolái dolgozták ki a képzési programokat, majd a felnőttképzési szakértői engedéllyel rendelkező munkatársak előminősítették azokat. A kérelmek benyújtását a bázisiskolák végezték.

Az ajánlattételi felhívás eredményeinek ismeretében kialakult a KLIK felnőttképzési folyamata és összeállt az új jogszabályoknak megfelelő képzési dokumentáció. A folyamat és a dokumentumok véglegesítése után 2013. november 15. és 25. között regionális felkészítő értekezleteket szerveztünk Budapesten, Szolnokon, Székesfehérvárott, Szegeden, Nyíregyházán, Győrött és Pécsen. Tettük ezt annak érdekében, hogy a bázisiskolák, illetve a képzésbe bevont intézmények maximális pontossággal, továbbá az egységesen megállapított dokumentációs csomagnak, s egyéb elvárásoknak, paramétereknek megfelelően végezzék a feladataikat. A regionális felkészítéseket tartó és országos logisztikai feladatokat ellátó csapat a projektben részt

vevő kollégákkal való személyes találkozásokon hol lokális, hol országos jellemzőkkel is szembesülhetett. Ezek egy része – nem vártan – segítő, előmozdító jellegű volt, míg akadtak jócskán előzetesen nem kalkulált gátló hatású, s ebből következően minél előbb megoldandó problémák is. A spontán kialakult „ötletbörzék” gyakorta jó szolgálatot tettek más megyék számára is.

A projekt kiírásának megfelelően a képzések indítása 2013. december 2-ától – Heves megye kivételével – rendre elkezdődött. Már az első heti zárasi eredmények biztatóan alakultak, mivel 19 megyében és a fővárosban 14 helyen 100%, vagy azt erőteljesen megközelítő mértékű képzésindításokról számolhattunk be. A tanfolyamok zöme (92%-a) a karácsonyi szünetig elkezdődött a bázis- és közreműködő iskolák erőfeszítéseinek és lelkes munkájának köszönhetően.

Említésre méltó, hogy mind a képzések, mind az azokba bevontak számának tekintetében koránt sem volt egységes a kép, mivel a Belügyminisztérium által előzetesen elkészített igényfelmérések tekintetében komoly eltérések mutatkoztak. Példaként említeném Borsod-Abaúj-Zemplén megye „fővárosában” a Miskolci Andrassy Gyula Szakközépiskola, mint bázisiskola összefogta projekt kvantitatív jellemzőit: 6400 fő képzésbe vonása történt meg, s 113 helyszínen közel 1000 oktató bevonásával 348 képzés zajlott. A téli közmunkaprogram keretében zajló felnőttképzés melletti elkötelezettséget tükrözi, hogy még 2013. december 23-án és 31-én is elindították a még hátralévő csoportjaikat.

Az OKJ-s vizsgák szervezését a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak- és Felnőttképzési Igazgatósága (NMH SZFI) végezte. Az első képzések befejezését megelőzően az OKJ-s vizsgák

A képzések, valamint a képzésbe vontak számát megyei bontásban

Megye	Képzések száma (db)	Képzésbe vontak száma (fő)
Bács-Kiskun	60	1 226
Baranya	117	2 401
Békés	117	1 584
Borsod-Abaúj-Zemplén	343	6 120
Budapest	30	521
Csongrád	67	1 174
Fejér	49	839
Győr-Moson-Sopron	26	519
Hajdú-Bihar	106	2 044
Heves	88	1 876
Jász-Nagykun-Szolnok	174	2 673
Komárom-Esztergom	23	445
Nógrád	195	3 025
Pest	84	1 354
Somogy	53	953
Szabolcs-Szatmár-Bereg	178	3 014
Tolna	29	448
Vas	25	501
Veszprém	49	824
Zala	22	456
Összesen	1 835	31 997

„A”, a szakképzésről szóló törvény szerinti, állam által elismert szakképesítés OKJ szerinti szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzés	693 db
„B”, az „A” pont hatálya alá nem tartozó, támogatott egyéb szakmai képzés	1034 db
„D”, egyéb támogatott egyéb képzés	108 db
Összes képzések száma:	1835 db

szervezésével kapcsolatos tevékenységek koordinálása vált első számú feladattá. Az NMH SZFI az új OKJ-s vizsgáztatási eljárásról tartalmaz és sikeres felkészítő továbbképzés-sorozatokat tartott a tankerületek, a bázisiskolák és a képzésben részt vevő többi iskola munkatársai számára.

Az NMH a nagyszámú OKJ-s vizsga lebonyolításához több rész-szakképesítés esetén nem rendelkezett elegendő számú vizsgabizottsági elnökkel és taggal. Ugyanakkor a központi team, a szerepet vállaló iskolák, továbbá a tankerületek munkatársai szervezőmunkájának köszönhetően hozzávetőleg 200 szakember jelentkezett vizsgabizottsági elnöknek és tagnak az érintett területekre.

Az egyes vizsgák, illetőleg a teljes projekt sikeres lebonyolítása érdekében folyamatos volt a kapcsolattartás a KLIK és az NMH SZFI között.

Az első táblázatunk a képzések számát rendeli a megyék neve mellé, ám ebből nem világlik ki a képzési körök tagolódása. A TÁMOP 2.1.6. keretében a felnőttképzésről szóló törvény szerinti egyes képzési körökbe tartozó képzések száma szerint megoszlás a második táblázatban látható.

A fenti adatokat szeretném kiegészíteni azzal, hogy a képzéseken indulók száma 31 997 és a képzést befejezők száma 30 924 fő volt. A lemorzsolódók száma 1073 fő volt, azaz 3,35%

Hangsúlyozandó és egyértelműen elismerést érdemlő, hogy a lemorzsolódás a program célcsoportjának nagyságához és a programban részt vevők számához viszonyítva elenyésző volt! A lemorzsolódás fő okai a nagymértékű hiányzásban, a tartós betegség miatt félbeszakadt képzésben, a lakhelyváltozásban, a mentális és családi problémák felerősödésében, valamint néhány esetben az elhalálozásban keresendők. Talán elsődleges okként a munkába állás, az elsődleges munkaerőpiacra való bekerülés említhető, amit valójában egyértelműen pozitívumként szükséges kommunikálnunk. A lemorzsolódás érdemi csökkentése érdekében a képzésfelelősök, illetve az oktatók nagy hangsúlyt fektettek a résztvevők tájékoztatására, felzárkóztatására. A pedagógusi véna most sem hazudtolta meg magát, mert a képzésbe vont oktatók szinte mindegyike – a kötelezően leadandó elméleti, gyakorlati ismereteken túl – a gyakorta szociokulturális hiátusokkal is küzdő tanítványaikkal a társadalomba való minél teljesebb beilleszkedéshez szükséges ismereteket sajátított el speciális, egyénre szabott pedagógiai módszerek alkalmazása

révén. Mindezeket túl folyamatosan felhívták a figyelmüket az igazolatlan mulasztások, illetve a képzésből való kizárás következményeire is. A differenciált foglalkozások révén igyekeztek mindenkit sikerélményhez juttatni, valamint felkelteni az érdeklődésüket, s – ami még nehezebb – hosszú hónapokon keresztül azt fenn is tartani. Az értelmes tevékenység, a hasznos munkavégzés már rég nem tapasztalt örömhöz juttatta a résztvevőket.

Botor dolog lenne a részemről, ha elhallgatnám – a lemorzsolódottak számának ismertetésén túl – a program megvalósítása során felmerült egyéb nehézségeket. A legtöbb probléma abból adódott, hogy a képzések számához viszonyítva rövid idő állt rendelkezésre a tanfolyamok körületekintő, alapos megtervezéséhez. A jelenlegi infrastruktúra sem tökéletes minden esetben egy ilyen volumenű feladat végrehajtására. A pályázatra kiírt képzésekre vonatkozó munkáltatói igény felmérése számos esetben megkérdőjelezhető volt, e miatt sokszor nem állt rendelkezésre megfelelő mérvű kapacitás a képzésben részt vevők fogadására. A felnőttképzés szervezésében, a folyamatok komplex megvalósításában több intézmény nem rendelkezett kellő gyakorlattal, s így a program során kellett kiépíteni a kapcsolatrendszerét, kialakítani a folyamatszabályozását. Problémát okozott még az is, hogy korábban nem létező munkakapcsolatokat kellett megteremtteni, valamint sok kolléga, közfoglalkoztatott most kapcsolódott be először a felnőttképzési tevékenységbe. Így a területen való járatlanság jelentős kihívást jelentett a számukra.

A munkaügyi központok vezetői, munkatársai a tőlük telhető legtöbb segítséget megadták a program minél gördülékenyebb lebonyolításához. Ennek ellenére időnként előfordult, hogy ők is csak némi csúszással tudták megmondani, hogy egy-egy közfoglalkoztatottnak mely képzésen kell megjelenie. Problémák merültek fel a programmal kapcsolatos költségek rendezésének folyamatában is. Ezek döntően abból adódtak, hogy a működtetésbe bevont személyek száma, a rendelkezésre álló idő és nem utolsósorban a hatalmas adminisztrációs teher, mind-mind jelentős többletfeladatot jelentett a tankerületnek, bázisiskoláknak egyaránt. Sok helyütt okozott komoly fejtörést a képzési helyszínek, illetve az oktatók felkutatása, biztosítása a képzések helyenként kiugróan magas száma, továbbá az adott megyék nagyságának, a programba bevonható szakképző iskoláinak egymáshoz való aránya miatt.

Kérdések és válaszok a szakképzés és a felnőttképzés területéről

Cikkünk a valós jogi kérdésekre adott válaszokon keresztül kíván segítséget nyújtani a szakképzés és a felnőttképzés területén dolgozó „jogalkalmazóknak”, azaz a szakképzést folytató intézmények vezetőinek, munkatársainak, fenntartóinak és működtetőinek, valamint a gyakorlati képzésben érdekelt vállalkozásoknak. A cikk egy-egy kiemelt téma alaposabb körbejárásával is rámutat a szakképzés és a felnőttképzés joggyakorlatának mindenki által hasznosítható bonyolultabb elemeire, amelyeket a képzésben részt vevők és egyéb érdekeltek is beépíthetnek a mindennapokba, és könnyebben igazodhatnak el a gyakran változó szabályozási környezetben.

Jelen lapszámunkban feltett kérdések témakörei:

- Az ágazat feltüntetése az együttműködési megállapodásban a szakközépiskolai ágazati képzésben részt vevő tanulók esetén
- Az európai uniós vagy hazai költségvetési forrásokból támogatásban részesülő egyéb szakmai képzés engedélyeztetése
- Komplex szakmai vizsga tanfolyami képzésben való részvétel nélkül
- Az útiköltség-térítés fizetése

Az ágazat feltüntetése az együttműködési megállapodásban a szakközépiskolai ágazati képzésben részt vevő tanulók esetén

A feltett kérdés:

A 9–11. évfolyam keretében, a kerettantervben előírt összefüggő szakmai gyakorlatra az Szt. 56. § (1) bekezdés b) pontja szerinti együttműködési megállapodás köthető. Az 57. § b) pontja értelmében a megállapodás kötelező tartalmi eleme a szakképesítésenkénti létszám.

A 9–12. évfolyamokon a tanulók azonban nem egy szakképesítéshez vannak rendelve, hanem az ágazathoz tartozó szakképesítések köréhez, hiszen azok közös tartalmi elemeit tanulják. Az ágazati szakképesítések közül csak a 13. évfolyam kezdetétől kerül kiválasztásra egy konkrét szakma.

Hogy lehet eleget tenni az Szt. azon követelményének, hogy szakképesítésenként kell a létszámot megadni? Találomra kiválaszthat-e az iskola egy, az adott ágazathoz tartozó szakképesítést, és azt írja be a megállapodásba? Vagy szakképzés helyett lehet-e az ágazatot szerepeltetni?

A válasz:

Az együttműködési megállapodásban a szakközépiskolai ágazati képzésben részt vevő tanulók esetében magát az ágazatot kell feltüntetni.

Nem helyes tehát az a megoldás, ha „találomra” kerül megjelölésre az adott ágazatba tartozó szakképesítések valamelyike, mert az nem tükrözné feltétlenül a későbbi szakképzési évfolyamon tanult szakmát.

Bár a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény (a továbbiakban: Szt.) 57. §-ának b) pontja azt rögzíti, hogy az együttműködési megállapodás tartalmazza „a gyakorlati képzést folytató szervezetnél gyakorlati képzésben részt vevő tanulók

szakképesítésenkénti és évfolyamonkénti létszámát”. Ezt az ágazati képzésben együttműködési megállapodás keretében, például nyári gyakorlaton részt vevő szakközépiskolások esetén értelemszerűen kell alkalmazni, és az Országos Képzési Jegyzékben felsorolt ágazatok egyikét kell rögzíteni.

(A választ készítette: dr. Klész Tibor)

Az európai uniós vagy hazai költségvetési forrásokból támogatásban részesülő egyéb szakmai képzés engedélyeztetése

A feltett kérdés:

Egy komplett, uniós társfinanszírozású kiemelt projekt részeként szervezetünk nem pedagógus végzettségű mentoroknak egyéb szakmai képzést kíván szervezni. A kiemelt projekt megvalósítása amúgy már folyamatban van, az ezzel kapcsolatos támogatási szerződés létrejött. Felvetődött bennünk, hogy a kérdéses képzéseket megvalósíthatjuk-e engedély nélkül? Amennyiben engedélyt kell szereznünk, azt hogyan tehetjük meg? Annak érdekében, hogy a projekt esetleges ellehetetlenülését elkerüljük, kérhetjük-e az engedélyeztetési eljárás gyorsított lefolytatását?

A válasz:

A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: új Fktv.) alapján az egyéb szakmai képzés, ha európai uniós vagy hazai költségvetési források terhére támogatásban részesül, az új Fktv. hatálya alá tartozó felnőttképzési tevékenységnek minősül, amelyet így az új Fktv. szerint engedélyeztetni kell. Az új Fktv. 2. §-ának 6. pontja alapján egyéb szakmai képzés alatt olyan államilag el nem ismert szakmai végzettség megszerzésére irányuló képzést értünk, amely valamely foglalkozás, munkakör vagy munkatevékenység végzéséhez szükséges kompetencia megszerzésére, fejlesztésére irányul és nem minősül az új Fktv. 2. §-ának 16. pontja szerinti hatósági jellegű képzésnek.

Amennyiben tehát a szervezetük által az uniós forrásból megvalósuló kiemelt projekt keretében folytatni kívánt képzés az új Fktv. szerinti egyéb szakmai képzésnek minősül, akkor a képzést főszabály szerint engedélyeztetniük kell. A kiemelt projekt keretében uniós forrásból támogatott képzés folytatásának engedélyezésére csak abban az esetben nincs szükség, ha a képzés az új Fktv. hatálya alá nem tartozó képzésnek minősül.

Az új Fktv. arról is rendelkezik, hogy az európai uniós és a hazai költségvetési források terhére a 2013. szeptember 1. előtt létrejött támogatási szerződés alapján végzett képzéseket a képzések megvalósítására – a támogatási szerződésben – megállapított időtartam végéig a felnőttképzést folytató intézmények a *felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvény* (a továbbiakban: régi Fktv.) 2013. augusztus 31-én hatályos rendelkezései szerint folytathatják le.

Ezt figyelembe véve tehát, amennyiben a jelzett támogatási szerződés 2013. szeptember 1. előtt már létrejött, akkor az ennek alapján végzett képzéseket azok megvalósítására a támogatási szerződésben megállapított időtartam végéig szervezetüknek még a régi Fktv. 2013. augusztus 31-én hatályos rendelkezései szerint lehet és kell lefolytatnia. Ebben az esetben tehát nincs szükség a kiemelt projekt keretében folytatni kívánt, uniós forrásból támogatott képzési tevékenység új Fktv. szerinti engedélyezésére. Ez csak akkor szükséges, ha a támogatási szerződés 2013. szeptember 1. után jött létre, és a folytatni kívánt képzési tevékenység az új Fktv. hatálya alá tartozik.

Amennyiben a kiemelt projekt keretében folytatni kívánt képzési tevékenységüket az új Fktv. szerint engedélyeztetniük kell, az engedély kiadásához szükséges kérelmet a *felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárásra és követelményrendszerre, a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásának vezetésére, valamint a felnőttképzést folytató intézmények ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról szóló*, 2013. november 13-án hatályba lépett *393/2013. (XI. 12.) Korm. rendeletben* foglaltak szerint a Nemzeti Munkaügyi Hivatalhoz (a továbbiakban: NMH) kell benyújtaniuk.

A felnőttképzési tevékenység engedélyezésével kapcsolatos tennivalókról bővebben az NMH Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatóságának weboldalán (<http://www.nive.hu>) található „felnőttképzés engedélyezése” menüpontban tájékozódhatnak. Indokolt esetben kérelmezhetik azt is, hogy az NMH az új Fktv.-ben előírt hatvan napos határidőn belül, a lehetőségekhez képest minél gyorsabban döntsön az engedély kiadására irányuló kérelemről.

(A választ készítette: Tauszig Judit)

Komplex szakmai vizsga tanfolyami képzésben való részvétel nélkül

A feltett kérdés:

Képző intézményünkhöz több érdeklődő fordul olyan kérdéssel, hogy tehet-e komplex szakmai vizsgát, ha nem vesz részt iskolai vagy tanfolyami képzésben? Megszervezhetőek így a szakmai vizsgák a hatályos rendelkezések szerint?

A válasz:

Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet (OKJ) meghatározza az egyes, állam által elismert szakképesítések megszerzésére irányuló képzések lehetséges (minimális és maximális) képzési időit, valamint előírja a képzések lebonyolításának választható formáit (iskolai rendszerű, nappali, esti vagy levelező munkarend szerinti vagy iskolarendszeren kívüli tanfolyami, illetve távoktatás).

Az Szt-nek a modulzáró vizsgáról rendelkező 10. §-ának (2) bekezdése rögzíti, hogy *„az iskolarendszeren kívüli szakképzésben a komplex szakmai vizsgára bocsátás feltétele a szakmai és vizsgakövetelményben előírt modulzáró vizsga eredményes letétele”*. Ugyanezen paragrafus (1) bekezdése meghatározza, hogy a szakképzést folytató intézmény a – szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott moduloknak megfelelő – modulzáró vizsgát a képzési szakaszok lezárásaként szervezi az iskolarendszeren kívüli szakképzésben. Az iskolarendszerű szakképzésben nem kerül sor a modulzáró vizsga külön megszervezésére, mert a szóban forgó paragrafus (3) bekezdése alapján *„az évfolyam teljesítését igazoló bizonyítványban foglaltak szerint teljesített tantárgyak – a szakképzési kerettantervben meghatározottak szerint – egyenértékűek az adott követelménymodulhoz tartozó modulzáró vizsga teljesítésével”*.

Az előzőekben vázolt rendelkezésekből tehát az következik, hogy a vizsgára bocsátás feltételeinek teljesítéséhez mindenképpen valamilyen formájú, az OKJ szerinti előírásokhoz igazodó szervezett képzésben kell részt venni.

A *komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet* (a továbbiakban: Vizsgaszabályzat) vizsgára történő jelentkezéssel, a jelentkezési lap tartalmával összefüggő 5. § (2) bekezdésének *d)* pontja ugyanakkor tartalmaz egy olyan választási lehetőséget, amely szerint a komplex szakmai vizsgára jelentkező *„képzésben nem vett részt”*, ami arra utal, hogy mégis vannak olyan lehetőségek, amikor a vizsgát megelőzően nem kerül sor a képzésben való tényleges részvételre. Nézzük meg, hogy milyen módon valósulhat ez meg!

1. A Vizsgaszabályzat 7. §-ának (1) bekezdése lehetőséget ad arra, hogy a szakképesítésért felelős miniszterek az egyes szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiben a komplex szakmai vizsgával kapcsolatos felmentési feltételeket határozzanak meg. Ennek alapján több szakmai és vizsgakövetelmény ad felmentési lehetőséget egyes modulzáró vizsgák alól, ha a vizsgázó korábban hasonló (vagy azonos) követelményekből szakmai vizsgát tett. (Például a *Betonszerkezet-készítő, betonelem gyártó* szakképesítés esetén a szakmai és vizsgakövetelmény a következőket tartalmazza: A *10101-12 Építőipari közös tevékenység* modul, modulzáró vizsgájának teljesítése alól felmentést kaphat az a vizsgázó, aki a *0459-06 Építőipari közös feladatok I.*, a *0504-06 Építőanyag-ipari közös feladatok I.* vagy a *6253-11 Építőipari általános ismeretek* megnevezésű modulok közül valamelyiket korábban már eredményesen teljesítette.) A felmentési lehetőségek tekintetében jó példaként kiemelhetők még a pénzügyi

ágazati szakképesítések, amelyek előképzettségtől függően széles körben adnak lehetőséget a modulzáró vizsgák alóli felmentésre.

2. A felnőttképzés átalakult szabályozási rendszere továbbra is lehetővé teszi, illetve bizonyos esetekben kötelezően elő is írja a szervezett képzések megkezdését megelőzően az előzetesen megszerzett tudás (nem dokumentált tanulmányok, munkatapasztalat, informális, nonformális úton szerzett tudás stb.) felmérését és beszámítását. Ezen lehetőséggel élve lehetséges, hogy a felmért és minden szükséges ismeret meglétét igazoló, dokumentált előzetes tudás alapján sor kerülhet a képzés alóli teljes felmentésre. Így a teljes körű előzetes tudással rendelkező egyénnek nem kell részt vennie ténylegesen képzésben, mondhatjuk, hogy olyan „képzésben” vesz részt, amelynek a képzési ideje 0 (nulla) és így csak a modulzáró vizsgá(ka)t kell letennie.

A fenti lehetőségek mentén, illetve azok „kombinálásával” tehát – megfelelő előfeltételek (előképzettség), ismeretek, kompetenciák megléte esetén – van lehetőség arra, hogy tényleges képzésben való részvétel nélkül jelentkezzen valaki a komplex szakmai vizsgára, feltéve, hogy a modulzáró vizsgá(ka)t is sikerrel teljesíti.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a képzés alóli teljes körű felmentés jellemzően ritkán fordul elő, de mivel a fentiekben vázolt beszámítási lehetőségek nem csak a teljes körű felmentés céljából alkalmazhatók, így sokkal szélesebb körben ahhoz nyújthatnak segítséget, hogy a korábban megszerzett és igazolt (vagy dokumentáltan felmért) tudás alapján lerövidített képzési idejű, alacsonyabb képzési költséggel járó képzésben lehessen részt venni.

(A választ készítette: Soós László)

Az útiköltség-térítés fizetése

A feltett kérdés:

Az Szt. kimondja, hogy „A tanulót a gyakorlati képzésével összefüggésben – az iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő tanulók juttatásairól szóló miniszteri rendelet rendelkezései szerinti – kedvezményes étkeztetés, útiköltség-térítés, munkaruha, egyéni védőfelszerelés (védőruha), tisztálkodási eszköz és kötelező juttatások illetik meg. A tanuló részére a gyakorlati képzést szervező szervezetnél a tanuló által választott szakképesítéssel betöltött munkakörben foglalkoztatottak részére biztosított juttatások is adhatók.”

Az iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő tanulók juttatásairól szóló rendelet az alábbiak szerint rendelkezik: „Az útiköltség-térítést – eltérő megállapodás hiányában – a gyakorlati képzést szervező fizeti.” Emellett „A gazdálkodó szervezet az (1) bekezdésben foglaltakon felül megtérítheti a tanulónak a lakóhelyéről a gazdálkodó szervezet gyakorlati képzési helyére és vissza történő utazás költségeit is, ha az a helyi tömegközlekedési eszközökkel nem érhető el.” Valamint „Amennyiben a tanuló gyakorlati képzése nem az állandó gyakorlati képzési helyen, hanem azon kívül valósul meg, a tanulót utazási költségtérítés vagy a gyakorlati képzést szervező által használatos eszközökön történő térítésmentes utaztatás illeti meg.”

Kérdés, hogy a rendeletben szerepeltetett „gyakorlati képzést szervező” fogalma azonos-e az Szt.-ben meghatározott „gyakorlati képzés szervező”-jével? Kit kell ennek értelmében útiköltség-térítésre kötelezettként értelmezni?

Az együttműködési megállapodásban megegyezhetnek-e a felek úgy, hogy az útiköltség-térítés és a térítésmentes utaztatás a másik fél, azaz a gazdálkodó vagy egyéb szervezetet kötelezettsége?

A válasz:

Az Szt. 68. §-a azokat a – tanulói pénzbeli juttatásokon felüli – úgynevezett egyéb tanulói juttatásokat szabályozza, amelyekben a tanulót részesíteni kell, illetőleg részesíteni lehet.

Tekintettel arra, hogy a tanuló gyakorlati képzésére sor kerülhet – iskolán kívül – együttműködési megállapodással és tanulószerveződéssel is, az Szt. bevezette a gyakorlati képzést szervező szervezet fogalma mellett a gyakorlati képzést folytató szervezet fogalmát is annak érdekében, hogy a gyakorlati képzésért való felelősség címzettje egyértelműen azonosítható.

Az együttműködési megállapodás esetén minden esetben a szakképző iskola a gyakorlati képzést szervező szervezet, akkor is, ha a tanuló gyakorlati képzésének egésze vagy egy része (például az összefüggő szakmai gyakorlat) történik csak az iskolai tanműhelyi kereteken kívül. Ha a tanulóra vonatkozóan együttműködési megállapodást kötött az iskola, de a gyakorlati képzés egy része az iskolai tanműhelyben folyik, akkor maga az iskola is gyakorlati képzést folytató szervezetnek minősül, mert a képzést ténylegesen a szakképző iskola biztosítja.

Ilyen megkülönböztetés a tanulószerveződés keretében folyó gyakorlati képzés esetén nincs, ekkor ugyanis minden esetben a külső gyakorlati képző a gyakorlati képzést szervező szervezet (azaz a gyakorlati képzés főfelelőse) és a gyakorlati képzést folytató (azaz a gyakorlatot ténylegesen nyújtó) szervezet is egyben. A tanulószerveződés esetén tehát nem kétséges, hogy kinek kell biztosítani a tanulói egyéb juttatásokat.

A feltett kérdést a tanulói pénzbeli juttatás szabályozásának mintájára lehet megválaszolni, ugyanis a tanulói pénzbeli juttatás esetén is van annak jelentősége, hogy tanulószerveződésről vagy együttműködési megállapodásról van-e szó, azaz a gyakorlati képzést szervező vagy folytató szervezet a kifizetés kötelezettje.

Az Szt. értelmében az együttműködési megállapodás alapján folyó összefüggő szakmai gyakorlat idejére a tanulói pénzbeli juttatást a gyakorlati képzést folytató szervezet köteles kifizetni. Ez minden esetben a külső gyakorlati képző, mert ha az iskolában kerül sor a nyári gyakorlatra, akkor az nem együttműködési megállapodás alapján folyik. Éppen ennek tisztázása érdekében módosult az Szt. 2013. január 1-jétől, ugyanis korábban a fizetés kötelezettje a gyakorlati képzést szervező szervezet volt. A tanulói juttatást azonban annak kell fizetnie (tanulószerveződés esetén is), akinél a tanuló gyakorlati képzésen van, tehát a gazdálkodó szervezetnek, vállalatnak, cégnek, vállalkozásnak. A legtöbb esetben ez külső gyakorlati képző esetén azt is jelenti, hogy a gyakorlati képző szakképzési hozzájárulásra kötelezett is egyben, így a gyakorlati képzési

normatíva terhére le tudja írni a gyakorlati képzés költségeit, benne a tanulói pénzbeli juttatás összegét is.

A gyakorlati képzést szervező szervezet, illetőleg a gyakorlati képzést folytató szervezet fogalma az egyéb tanulói juttatások biztosítása szempontjából is a fenti módon értelmezendő, figyelembe véve az Szt. és az *iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő tanulók juttatásairól szóló 4/2002. (II. 26.) OM rendelet* (a továbbiakban: rendelet) szabályait.

A Szt. – a tanulói pénzbeli juttatással ellentétben – nem írja elő, hogy kinek kell kifizetni, biztosítani az egyéb tanulói juttatás keretébe tartozó útiköltség-térítést, csak azt határozza meg, hogy az a tanuló „*megilleti*”. A rendelet azonban úgy fogalmaz, hogy az útiköltség-térítést „*a gyakorlati képzést szervező fizeti*”. Bár a rendelet szövege akkor került megfogalmazásra, amikor az Szt. (illetőleg annak elődje) a gyakorlati képzést szervező vagy folytató szervezet fenti fogalmi megkülönböztetését még nem tartalmazta, mégis egyértelmű, hogy tanulószerveződés esetén az egyéb tanulói juttatást a külső gyakorlati képzőnek kell biztosítani, együttműködési megállapodás esetén pedig – a rendelet szó szerinti értelmezése alapján – a szakképző iskolának.

Figyelemmel azonban a tanulói pénzbeli juttatás esetén leírt érvekre, az egyéb tanulói juttatás esetén is indokolt, hogy azt az fizesse, illetőleg az biztosítsa, *akinél a tanuló ténylegesen gyakorlati képzésen van*, tehát a gazdálkodó szervezet, vállalat, cég stb.

Erre a rendelet alapján is lehetőség van, hiszen a rendelet ennek a kötelezettségnek nem kizárólagos címzettjeként jelöli meg a gyakorlati képzést szervező szervezetet (azaz a szakképző iskolát), hanem úgy fogalmaz, hogy az „*útiköltség-térítést – elterő megállapodás hiányában – a gyakorlati képzést szervező fizeti.*”

Ez azt jelenti, hogy az együttműködési megállapodást kötő szakképző iskola és a gazdálkodó szervezet úgy is megállapodhat, hogy az útiköltség-térítést a külső gyakorlati képző, azaz a gazdálkodó szervezet fizeti meg. Fontos azonban, hogy mind

a tanulói pénzbeli juttatás, mind az egyéb tanulói juttatás (pl. útiköltség-térítés) forrása biztosított legyen, akármelyik szervezet, gyakorlati képző vagy szakképző iskola fizesse is azt.

Erre is tekintettel írja elő az Szt. 84. §-ának (4) bekezdése azt, hogy amennyiben a gyakorlati képzést együttműködési megállapodás alapján folytató szervezet *nem szakképzési hozzájárulásra kötelezett*, úgy a szakképző iskola fenntartója a gyakorlati képzés együttműködési megállapodás alapján folyó időarányos részére az iskolai tanműhelyben folyó gyakorlati képzés finanszírozási feltételei szerint egyrészt jogosult a költségvetési támogatásra, másrészt a költségvetési támogatása terhére a gyakorlati képzésben részt vevő tanuló költségeit (pl. a tanulói juttatások fedezetét is) megtérítheti a gyakorlati képzést folytató szervezet részére. Fontos, hogy a feleknek a költségek viselésének, megosztásának és átadásának módját *az együttműködési megállapodásban kell rögzíteniük*.

Abban az esetben pedig, ha a gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezet *szakképzési hozzájárulásra kötelezett*, a szakképző iskola a költségvetési támogatás terhére további forrásokat nem adhat át részére. Utóbbi esetben a tanulói juttatások forrása ugyanis a szakképzési hozzájárulás (azaz a gyakorlati képzési normatíva).

Összefoglalva: bár a szakképző iskolát (mint gyakorlati képzést szervező szervezetet) jelöli meg a rendelet az útiköltség-térítés fizetésének kötelezettjeként, célszerű azt a gazdálkodó szervezetnek, külső gyakorlati képzőnek fizetni (hasonlóan a tanulói pénzbeli juttatáshoz). Erről a felek mind az Szt., mind a rendelet alapján megállapodhatnak, de rögzíteni kell annak forrását a fentiek szerint. Ez igaz arra az esetre is, ha a tanuló részére a lakóhelye és a gazdálkodó szervezet gyakorlati képzési helye közötti oda- és visszautazást kell biztosítani, valamint többek között a kedvezményes étkeztetés, a munkaruha, az egyéni védőfelszerelés (védőruha), tisztálkodási eszköz biztosítására is.

(A választ készítette: dr. Klész Tibor)

Dr. Szilágyi János

Duális képzéssel a munka világába

Az Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szerepvállalása a duális képzés kialakításában

„A nevelés nagy célja nem a tudás, hanem a cselekvés”

Herbert Spencer

A rendszerváltást követő több mint 25 éves, vargabetűkkel teli, szakképzési változások folyamában a 2013-as esztendő mérföldkönek, más néven a fordulat évének tekinthető, hiszen általánossá vált Magyarországon a duális szakmunkásképzés rendszere. De mielőtt belekezdenénk a negyedszázados magyar szakképzési történet legfontosabb tanulságainak, szakaszainak vázlatos bemutatásához, villantsuk fel a duális szakképzés bevezetésének európai dimenzióját is, hiszen belátható, hogy bizonyos tekintetben megelőztük Európát. Az Európai Bizottság 2012. évi november 20-i közleménye a „Gondoljuk újra az oktatást”, valamint az Európa Tanács 2013-as június 27-28-i következtetései az „Ifjúsági munkanélküliség elleni küzdelemről” igen egyértelmű üzeneteket fogalmaztak meg, amelyeket az alábbiak szerint lehet tömören megfogalmazni:

- az európai szakképzési rendszerek központi pillérévé kell tenni a duális képzést,
- szükséges a világszínvonalú duális szakképzési rendszerek elterjesztése,
- munka alapúvá kell tenni a tanulást, erősíteni kell az oktatás és az üzleti világ közötti együttműködést;
- el kell terjeszteni a magas színvonalú tanulószervezés gyakorlati képzést,
- megfelelő tanulmányi eredményekkel kell biztosítani a munkaerőpiacon elvárt készségeket.

Szeretnénk leszögezni, hogy Magyarországon mindig is erős hagyománya volt a duális szakképzésnek, hiszen a századforduló Magyarországnak szakképzése Európa-szerte kivívta magának a méltó elismerést. A párizsi világkiállításon a világ polgárai csodájára jártak a magyar mesterek remekműveinek. De említhetném az országház főemeletén a hazai mesterségek képviselőinek 88 szobrát, amely arra emlékeztet, hogy egy szakma igazi mesterének lenni ugyanolyan értéket jelent, mint akár a tudomány, vagy művészet avatott emberének lenni. De a rendszerváltást megelőzően működött az akkori nagyüzemi gyakorlati képzésre épülő duális szakképzés rendszere.

Álláspontunk szerint a siker tanulható, s ezért is érdemes megvizsgálnunk a duális szakképzési rendszereket működtető országok sikerkritériumait:

- A szakképzés szolgáltatásként funkcionál, amelynek célja a sikeres gazdaság munkaerő-piaci igényeinek kielégítése, illetve a fiatal szakképzett munkaerő számára karrierlehetőség biztosítása.
- A szakemberképzés célja nem a lexikális tudás megszerzése, hanem a sikeres és hatékony munkavállaló kiképzése.
- A vállalkozásoknál nem a rövid távú haszonszerzés a fő motiváló erő, hanem a leendő munkavállaló magas színvonalú kiképzése, amely hosszú távon megtérülő befektetésnek minősül.

- A munkával egybekötött szakmatanulásnak köszönhetően a leendő munkavállaló elhelyezkedési esélyei jelentősen megnőnek, a munkaadó pedig minimalizálni tudja a betanítást és a téves foglalkoztatás költségeit.
- Mindenkinek részt kell vennie életközeli munkahelyzetben, gyakorlaton. A tanműhelyi képzés felkészít a vállalati-üzemi gyakorlatra.

A magyar szakképzés legutóbbi negyedszázados története tele van izgalmasabbnál izgalmasabb szakaszokkal, amelyekből nagyon sokat tanulhatunk, legfőképpen azt, hogy a magyar szakképzés leginkább egy olyan óceánjáró hajóhoz hasonlítható, amely nem ráncigálható napról-napra mindenféle irányba, hanem csak megfontolt, a valóság szűrőjén, tényeken, evidenciákon alapuló rendszerszintű beavatkozások sorozatán keresztül kormányozható a helyes irányba:

- 1990–1992: a nagyüzemi képzőhelyek megszűnése, válságmenedzselés;
- 1993–1996: a szakképzési és kamarai törvények megszületése, szakképzési konszolidáció;
- 1997–1998: a szakképzés új fejlődési pályára állítása, a szakképzett munkaerő iránti kereslet növekedése, az uniós csatlakozásra történő felkészülés;
- 1998–2002: a NAT és a kerettantervi rendszer, valamint a szakiskolai képzés bevezetése;
- 2003–2009: válságjelenségek a magyar szakképzésben, helyben topogás, szakképzési barkácsolás;
- 2010–2013: a fordulat időszaka, a duális szakképzés bevezetése;
- 2014-től a duális szakképzés teljes körű kiterjesztése.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) számára különösen nagy felelősséget jelentett az ezredfordulót követő válságjelenségek közepette a kilábaláshoz vezető helyes válaszok megfogalmazása. A MKIK 2005 májusában kritikus hangvételű láttelepet készített a magyar szakképzés állapotáról és a válságból történő kitörés hosszú távú alternatíváiról. Az elemzés a „Középtávú szakképzési stratégia 2005–2013” címet viselte. Az anyag kendőzetlen őszinteséggel ostromozta azokat a fejlődés útjában álló akadályokat, amelyek folyamatos válságjelenségeket generáltak. Az anyag igen heves vitákat váltott ki a döntéshozók körében, arra ösztönözve őket, hogy felülvizsgálják korábbi hibás döntéseiket. A kiadvány 11. oldalán például a következőket olvashatjuk: „Ma is a viták kereszttüzében áll a 9–10. évfolyam helye, szerepe. A gazdálkodó szervezetek túlzottan tartják a közismereti tantárgyak súlyát, de a szakmai elméleti tantárgyak oktatását is bírálják, mivel azokat nem a gyakorlati használhatóság szempontjából oktatják. Ezen kritikák lényegét fejezi ki, hogy a 9–10. osztályt többnyire pedagógiai elfekvőnek titulálják.” Egy másik máig ható megállapítás pedig a következőket mondja: „Szinte egyöntetű a külföldi gyakorlatot elemző kuta-

tók és a gazdaság képviselőinek azon véleménye, hogy a magyar szakképzés egyik gyenge pontja – ha éppen nem a leggyengébb pontja – a korszerű gyakorlati ismeretek alacsony színvonala.”

A kamara középtávú stratégiájához kapcsolódóan a döntéshozók részéről elindultak azok a változtatások (szakiskolai fejlesztési program, a szakképzési intézményrendszer integrációja, a TISZK rendszerének kiépítése), amelyek a kialakult feszültségpontokat kívánták több-kevesebb sikerrel kezelni. A kamarai stratégia megjelenése összességében elindította azoknak a változtatásoknak a sorozatát, amelyek egy munkaerő-piaci orientált szakképzési rendszer kialakításának irányába mutattak, miután a rendszerváltást követő időszak legnagyobb szakmapolitikai deficitjének tekinthető, hogy a különböző szakaszokban változó intenzitással, de távolodás történt a munka világtól. A változtatások, beavatkozások előfutárának tekinthető, hogy először 2004-ben az Oktatási Minisztérium 16 szakma, majd 2008-ban a Szociális és Munkaügyi Minisztérium 11 szakma gondozását közjogi feladatként átadta a kamarának. Ez már a jövő szempontjából olyan kezdeti frontátörésnek tekinthető, amely a gazdaság egyre növekvő szakképzési szerepvállalásának irányába mutatott.

A 2010-es év a szakképzés területén új időszámításnak tekinthető, hiszen az ezt megelőző két évtizedben lényegében egy olyan kontraproduktív szakképzési rendszer jött létre, amely nem volt képes kezelni a szakképzés területén felhalmozódott problémákat. Ezek közül az egyik legnagyobb feszültségpont volt, hogy a szakiskolai képzésben rendkívül magas volt a kihullók és a lemorzsolódók aránya, elérve a 30%-os arányt. Ennek következtében jutottunk el oda, hogy 2010-ben a 19 éves életkort betöltők közel egynegyedének még szakmunkásvégzettsége sem volt, de a funkcionális analfabéták aránya az egyes korosztályoknál elérte az egyharmados arányt. Itt nem kerülhetjük meg az általános iskolai oktatás problematikáját sem, hiszen a 2010-es időszakot megelőzően az általános iskolai lemorzsolódás aránya nem érte el a 4%-ot, melynek következtében alapvető írás-, olvasás- és számoláskészségek hiányával kerültek be jelentős tömegek a szakképzésbe, akiknek a problémáját a szakiskolai rendszer önmagában nem tudta kezelni.

Közismert, hogy 2010-ben kormányzati döntés született a duális szakképzés magyarországi rendszerének kialakításáról. Ez egy olyan szakmapolitikai fordulatot jelentett, amelynek következtében a gazdaság szerepe jelentősen felértékelődött, hiszen a duális szakképzés jellemzően üzemi, vállalati keretek között folyó, munkával egybekötött szakmatanulást jelent. Ennek folytatásaként 2010 novemberében aláírta a kormány és a kamara azt a szakképzési keretmegállapodást, amelynek következtében a Nemzetgazdasági Minisztérium 99 új szakma teljes körű szakmai szabályozását a gazdaság kezébe adta. Az átadott szakmákhoz kapcsolódóan a kamara megkapta a vizsgaelnöki delegálás, a szintvizsgáztatás, az SZKTV és az OSZTV feladatainak ellátását, valamint az EuroSkill és WorldSkill versenyek szervezését. Az átadott közjogi feladatok között szerepelt a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok működtetése és javaslatok készítése az iskolai rendszerű szakképzés beiskolázási arányainak és irányainak kialakítására.

Mivel a törvényi szabályozás területén is zöld utat kapott a duális képzés magyarországi bevezetése, előtérbe került, hogy miként lehet egy ilyen „váltóátállítást” úgy kivitelezni, hogy egy „bölcész típusú, virtuális” szakmatanulási modellből a lehető legkisebb veszteségek árán álljunk át egy üzemi, vállalati alapú, munkával egybekötött szakmatanulási rendszerre. Mivel ez lényegében a szakmai tartalmak irányainak és arányainak a megváltoztatását is jelentette, a kamara megbízást kapott, hogy a szakképesítéseket felügyelő tárcákkal együttműködve, az NGM irányításával koordinálja ezeket a fejlesztő munkákat. Ezzel összhangban ez az „újjáépítési” munka az alábbi legfontosabb mérföldkövekkel mutatható be:

- I. Pilot szakasz: 2011. szeptember 1-től 48 szakmában a duális képzésnek megfelelő tanügyi dokumentumok bevezetése kísérleti jelleggel, a 8 osztályra épülő 3 éves szakmatanulás keretében.
- II. Új szakmaszerkezet: A duális képzés követelményeinek megfelelő új OKJ és az ehhez kapcsolódó szakmai és vizsgakövetelmények kifejlesztése 2011 szeptembere és 2012 áprilisa között.
- III. A duális alapú kerettantervi rendszer bevezetése: 2012. szeptember 1-jétől 77 szakmában kísérleti jelleggel bevezetésre került az új kerettantervi rendszer.
- A 8 osztályra épülő duális képzés teljes körű bevezetése 2013. szeptember 1-jétől.

Összefoglalva e nagy átalakító munka eredményei és új lehetőségei a következők:

- transzparens módon kialakított szakképzési struktúra, az általános iskola elvégzése után idejekorán megkezdett szakmatanulási lehetőség;
- széles alapozású, konvertálható ismeretekre épülő új OKJ, munkakörökhöz igazodó szakmai keretrendszer;
- a szakmai elmélet és gyakorlat került a szakmatanulás középpontjába, amelynek aránya 2/3-ra növekedett; nőtt az összes óraszámom belül a gyakorlati képzés aránya, mely megközelíti a teljes képzési idő 50%-át;
- ágazati szakközépiskolai rendszer került bevezetésre, illetve megtörtént a szakközépiskolai szakmai érettségi bevezetése, a technikusképzés megerősítése;
- komplex szakmai záróvizsgáztatás bevezetése, megszűntek a maratoni vizsgáztatások; virtuális tudás helyett a szakmai cselekvőképesség számonkérése került előtérbe;
- s modulrendszer és a tantárgyi szemlélet összhangjának a megteremtése;
- a tanulószerveződés intézményrendszerének kiterjesztése révén a munkavállalói jelleg erősödése;
- az átjárhatóság, zsákutcás jelleg mérséklődése, képzési beszámíthatóság erősödése.

Ami a duális szakképzés magyarországi rendszerének bevezetését illeti, azt lehet mondani, hogy az alapokat sikerült lerakni, nagyjából az út felénél tartunk. Nagyon sok még a tennivaló, de az érzékelhető, hogy sikerült frontátörést elérni a duális képzés irányába, ugyanakkor még meg van a lehetősége a visszarendeződésnek is. Éppen ezért a jövő szempontjából a legfontosabb kérdés az elért eredmények konszolidálása, kiterjesz-

tése. Ha összefoglaljuk a jövőre vonatkozó cselekvési tervünket, beavatkozási pontjainkat, a beazonosítható akadálytáblákat, akkor az alábbiakról adhatunk számot:

- A magyar szakképzés ütőképes, cselekvőképes és hatékony irányítása szempontjából létfontosságú a szakképzés integrált állami irányításának megteremtése. Az elmúlt 25 év tapasztalatainak tükrében szükséges a szakképzés teljes szabályozási körére, benne a szakképző intézmények irányítására is kiterjedő struktúra kialakítása.
- Megkerülhetetlen a középfokú szakképzés képzési szerkezetének befolyásolása. Kormányzati döntés szükséges az államilag finanszírozott középfokú képzés éves beiskolázási arányainak-irányainak a társadalmi-gazdasági igényekkel történő összehangolása érdekében.
- Nem folytatható tovább az a gyakorlat, hogy az általános iskola elvégzése után a szakképzésbe tömegesen kerüljenek be olyan tanulók, akik alapvető írás-, olvasási és számolási problémákkal, funkcionális analfabétaként lépnek be a szakmatanulás rendszerébe. Az általános iskolai képzés gondjai nem háríthatók át a továbbiakban is a szakképzésre, ezért indokolt a 8. osztály befejezése előtt ezeknek a kimeneti kompetenciáknak a mérése. Akik az alapvető követelményeknek nem felelnek meg, azok számára a szakiskolai képzés keretében a *Híd program* feladata ezeknek a kompetenciáknak a megszerzése. Régi adóssága a magyar szakképzésnek a pályaalakmasság rendszerszintű bevezetése. A szakmai és vizsgakövetelményekben meg kell határozni a pályaalakmassággal kapcsolatos előírásokat és azok érvényesítését.
- Széleskörű vállalati-üzemi gyakorlati képzés nélkül nem beszélhetünk duális képzésről. Jelenleg a magyar vállalkozások 1,6%-a, alig több, mint 8 ezer gazdálkodó szervezet folytat tanulószerveződéses gyakorlati képzést. A helyzet megváltoztatása érdekében a tanulók gyakorlati képzőhelyre történő kihelyezését kamarai garanciavállalással kell megoldani, ami a szakképzési törvény olyan változtatását igényli, melynek értelmében csak azok a tanulók maradhatnak az első szakképző évfolyam végén iskolai tanműhelyben, akiknek tanulószerveződéses vállalati gyakorlati képzését a területileg illetékes kamara nem tudta megoldani.
- A tanulószerveződéses gyakorlati képzés kiterjesztése, valamint a szakképző iskolák és a gazdálkodó szervezetek hatékony együttműködése érdekében vissza kell állítani az iskolai gyakorlati oktatásvezető pozíciót, amelynek tartalmasságához biztosítani kell a szükséges órákfedezményeket.
- Tovább kell növelni a gazdálkodók gyakorlati képzési hajlandóságát. A jelenlegi finanszírozási rendszert még finomítani kell, rendszerszerűen tovább kell gondolni a szakmánkénti normatív finanszírozást, amelyben a társadalmilag és gazdaságilag fontos és keresett szakmákban érezhető normatívaemelés kell végrehajtani.
- Ha Magyarország Közép-Európa ipari-termelési központjává kíván válni, akkor a világszínvonalon dolgozó ipari

nagyüzemeinkben olyan prémium kategóriás tanműhelyeket kell létrehozni, melyek a beszállítói kör cégei számára is XXI. századi szakmunkásokat képesek kibocsájtani. Ezért európai uniós és hazai forrásokból olyan korszerű többfunkciós nagyüzemi tanműhelyeket kell kiépíteni, amelyek az előbbieken túlmenően üzemek feletti képzőhelyként, illetve a duális BSc gyakorlati képzések keretében is képesek versenyképes tudással rendelkező szakembereket kibocsájtani. Ezeknek a nagyüzemi prémium kategóriás tanműhelyeknek a hosszú távú fenntarthatósága érdekében szükséges a kiegészítő finanszírozás feltételeinek megteremtése.

- Az elmúlt évtized kamarai szakképzési munkájának eredményeire alapozva az MKIK sikeresen megpályázta a 2018-as EuroSkill megrendezését Budapesten. Az ifjú szakmunkások európai bajnoksága jó alkalom arra, hogy a szakképzés területén elért sikereinkre építve a magyar szakképzés elfoglalja méltó helyét az európai élmezőnyben.

Hosszú, kihívásokkal teli utat kell még megtennünk ahhoz, hogy az európai szakképzés élmezőnyébe tartozzunk, de vannak már biztató jelek, kezdeti eredmények. Ezek közül kiemelnénk a 2012-es Belgiumi EuroSkill versenyt, ahol a magyar csapat 5 arany 1 ezüst és 5 bronzérmét szerzett és ezzel a nemzetek versenyében az előkelő 6. helyezést érte el. De igen büszkék lehetünk arra is, hogy 2009 és 2014 között az éves beiskolázási arányok-irányok meghatározásának köszönhetően a fiatal szakmunkások elhelyezkedése 49%-ról 58%-ra növekedett, vagy a szakiskolába járó tanulók körében az elmúlt két évben valamelyest csökkent a képzésből lemorzsolódók és kihullók számaránya a korábbi időszak igen kedvezőtlen eredményeihez képest. Szakmai meggyőződésünk, hogy a duális szakképzés bevezetése, majd kiterjesztése az az út, amely nagyobb esélyt és lehetőséget kínál a hátrányos helyzetű fiatalok számára az első szakma megszerzésére és ez által a munka világába történő bekerülésre. Ezzel egyidejűleg örömdetesesen növekszik azok aránya, akik az igényesebb, érettségire vagy a szakközépiskolai végzettségre épülő technikai szakmákat választják, megnyitva ezzel annak a lehetőségét is, hogy szakirányú felsőfokú végzettséget is szerezzenek.

Természetesen csak 3-4 év távlatából mondhatjuk majd nyugodt lelkiismerettel, hogy az eredmények önmagukért beszélnek, s sikerült végérvényesen magunk mögött hagyni az elmúlt negyedszázad szakképzésének gyermekbetegségeit és sikertelenségeit. Befejezésül idézzük Gróf Klebelsberg Kunó, a mának is üzenő, gondolatait: „Akárhova fordulunk, azt látjuk, hogy óriási túltermelésünk van művelt emberekben. Ha azonban egy szakmára embert keresünk, ilyen felett nem rendelkezünk. Tagadhatatlanul 20-25 évvel ezelőtt követett kultúrpolitikánk hibája ez. Mert a kultúrpolitikusnak a jövőbe kell tekinteni. Húsz-huszonöt évvel ezelőtt is számolni kellett volna a mai napnak szükségletével. Hányszor tapasztalhatjuk, hogyha egy nagy problémát felvet az élet, annak szakszerű megoldására nem állanak rendelkezésünkre azok a szakemberek, akik pedig az ügy érdekében feltétlenül szükségesek volnának.”

Kállai Rudolf – dr. Juhász Józsefné

A szakképzési dokumentumok legfontosabb változásai 2013. augusztus 31. után

2012. szeptember 1-jétől iskolai rendszerben, 2013. január 1-jétől iskolarendszeren kívüli képzésben is indíthatók a 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelettel kiadott Országos Képzési Jegyzékben (OKJ) szereplő szakképesítések megszerzésére irányuló képzések. 2013. augusztus 31-ét követően kizárólag e rendelet szakképesítéseinek szakmai vizsgáira felkészítő képzések kezdhetők meg [ez alól meghatározott esetben, iskolarendszeren kívüli képzésben a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendeletnek az OKJ-t kiadó rendelethez vonatkozó módosító része tartalmazott mentesítést].

A kiadó rendelet, valamint a szakképesítésekhez kapcsolódó további dokumentumokat kiadó rendeletek ezt az időpontot követően is többször módosultak, s az alábbiakban ezek közül a legjelentősebbek kerülnek említésre.

Az 562/2013. (XII. 31.) Korm. rendelet alapján az OKJ kiegészült a *Vájár* szakképesítéssel, a táblázat adatai szerint. A rendelet törölte továbbá a *Földmérő, földügyi és térinformatikai technikus*, és a *Térképész szaktechnikus* szakképesítéseket az államilag támogatott iskolai rendszerű oktatás tekintetében agrárágazatba tartozó szakképesítések közül. A 136/2014. (IV. 24.) Korm. rendelet OKJ-ra vonatkozó egyik módosítását a környezetvédelemnek és a vízgazdálkodásnak, mint felelősségi területeknek a szétválasztása eredményezte. A rendelet szerint a környezetvédelem területéhez tartozó szakképesítésekért továbbra is a vidékfejlesztési miniszter a felelős, azonban a vízgazdálkodás területéhez tartozó szakképesítések a belügyminiszter hatáskörébe kerültek.

A módosítás további részei alapján az OKJ két szakképesítésel, és két részsakképesítéssel egészült ki (lásd táblázat).

A 146/2014. (V. 5.) Korm. rendelet módosítása alapján a *Felvonóellenőr*, és a *Mozgólépcső ellenőr* szakképesítések már nem az építésügyért felelős miniszter, hanem az iparügyekért felelős miniszter hatáskörébe tartoznak.

Az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendeletet módosító 136/2014. (IV. 24.) Korm. rendelet – összhangban a fenti OKJ módosításokkal – 9 új szakmai követelménymodul felsorolását és tartalmi leírását tartalmazza.

2014. április 24-én megjelent a közigazgatási és igazságügyi miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint egyes igazságügyi tárgyú rendeletek módosításáról szóló 28/2014. (IV. 24.) *KIM* rendelet, kiadva a Közszolgálat szakmacsoportba tartozó *Nyilvántartási és okmányügyintéző*, valamint a *Statisztikai és gazdasági ügyintéző* szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeit.

A 2014/2015. tanév rendjéről és az egyes oktatást szabályozó miniszteri rendeletek módosításáról szóló 35/2014. (IV. 30.) *EMMI* rendelet módosítása szerint az *Óvodai dajka* szakképesítés 37/2013. (V. 28.) *EMMI* rendelettel kiadott szakmai és vizsgakövetelményében a szakképesítés szakmai követelménymoduljai kiegészülnek a 11497-12 *Foglalkoztatás I.*, a 11499-12 *Foglalkoztatás II.*, és a 11500-12 *Munkahelyi egészség és biztonság* modulokkal. A szakképesítésért felelős tárca 2014. január 30-án közleményt jelentetett meg, amelyben jelezte, hogy a módosítást megelőzően kiadott szakmai és vizsgakövetelmények szerint indítandó képzések során is szükséges a három modulban foglalt követelményeket a képzések során érvényesíteni, ahogyan azt az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. Korm. rendelet előírja.

A 20/2013. (V. 28.) *BM* rendelettel kiadott szakmai és vizsgakövetelmények sorát kiegészítve, a 83/2013. (XII. 31.) *BM* rendeletben megjelentek a *Csatornamű-kezelő*, *Fürdőüzemi gépész*, *Víz- és szennyvízkezelő*, *Vízműkezelő* részsakképesítések, valamint a *Víz- és csatornaműkezelő* és a *Vízügyi technikus* szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó dokumentumok. A 23/2014. (III. 14.) *BM* rendelet a korábbi OKJ módosítással összhangban, hatályon kívül helyezte az *Építési műszaki ellenőr* szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit.

Lapzártánkkal egy időben, folyamatban vannak a szakképzést és a felnőttképzést érintő egyes kormányrendelet módosításai. Ezekről – a jogszabály megjelenését követően –, valamint a cikkünkben közölt rendeletek további részleteiről és a nem említett módosításokról honlapunkon a *Szakképzési dokumentumok aloldalon* (https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=526) folyamatosan tájékozódhatnak tisztelt olvasóink.

34	544	01	Vájár	5	VII	3	960–1440	N, E, TK	szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter
54	344	04	Államháztartási ügyintéző	15	XXIV	2	960–1440	N, E, L, S, TK, T	számviteli szabályozásért felelős miniszter
35	811	03	Dietetikus szakács	18	XXVII	0,5	240–360	N, E, TK	szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter
51	344	09	Adóügyintéző	15	XXIV	–	160–240	TK, T	számviteli szabályozásért felelős miniszter
51	344	10	Költségvetés-gazd. ügyintéző	15	XXIV	–	160–240	TK, T	számviteli szabályozásért felelős miniszter

Mihálka Gáborné

Tájékoztató a tanév rendjéről

Az EMMI 35/2014. (IV. 30.) rendelete a 2014/2015. tanév rendjéről

Tanítási év

A rendelet tartalmazza, hogy a 2014/2015. tanévben a tanítási év első tanítási napja 2014. szeptember 1. (hétfő) és utolsó tanítási napja 2015. június 15. (hétfő). A tanítási napok száma 181, a nappali oktatás munkarendje szerint működő középiskolában és szakiskolában 180 nap.

Az iskola utolsó, befejező évfolyamán az utolsó tanítási nap a közép fokú iskolákban 2015. április 30., kivéve a Belügyminisztérium fenntartásában lévő szakközépiskolákat (ahol 2015. május 22.), a Honvédelmi Minisztérium fenntartásában lévő, kizárólag a honvédelemért felelős miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítésekre felkészítő szakképző iskolákat (2015. május 29.), valamint a szakképző iskolák fél éves, másfél éves, két és fél éves képzésben vagy keresztfél éves oktatásban, egész számú tanéves képzésben részt vevő tanulókat (2015. január 09.).

Tanítási szünet

A tanítási évben – a tanítási napokon felül – a nevelőtestület a tanév helyi rendjében meghatározott pedagógiai célra az általános iskolában 5, a nappali oktatás munkarendje szerint működő közép fokú iskolában 6 munkanapot tanítás nélküli munkanapként használhat fel, amelyből 1 tanítás nélküli munkanap programjáról a nevelőtestület véleményének kikérésével az iskolai diákönkormányzat jogosult dönteni.

Az őszi szünet 2014. október 27-től október 31-ig tart. A szünet előtti utolsó tanítási nap október 22. (szerda), a szünet utáni első tanítási nap november 3. (hétfő).

A téli szünet 2014. december 22-től 2015. január 2-ig tart. A szünet előtti utolsó tanítási nap 2014. december 19. (péntek), a szünet utáni első tanítási nap 2015. január 05. (hétfő).

A tavaszi szünet 2015. április 02-től április 07-ig tart. A szünet előtti utolsó tanítási nap április 01. (szerda), a szünet utáni első tanítási nap április 08. (szerda).

Az iskola a tanítási év kezdő és befejező napjának változatlanul hagyásával más időpontban is adhat a tanulóknak szünetet, valamint a szünetek kezdő és befejező napját is módosíthatja, ha a heti pihenőnapon tartott tanítási nappal megteremti ehhez a szükséges feltételeket.

Vizsgák rendje

Érettségi vizsgaidőszakok a szakmai előkészítő tárgyak esetében:

- 2014. október 13-a, 14.00 óra és május 19-e, 08.00 óra

Szakmai vizsgaidőszakok, vizsganapok

A szóbeli és gyakorlati vizsgatevékenységet az alábbi időben kell megszervezni

2014. október

- írásbeli vizsgarész, írásbeli és interaktív vizsgatevékenység: 2014. október 6., 7., 8., 9. és 10., 8.00-tól

- szóbeli és gyakorlati vizsgarész, valamint szóbeli és gyakorlati vizsgatevékenység: 2014. október

2015. február

- írásbeli vizsgarész, írásbeli és interaktív vizsgatevékenység: 2015. február 2., 3., 4., 5. és 6., 8.00-tól
- szóbeli és gyakorlati vizsgarész, valamint szóbeli és gyakorlati vizsgatevékenység: 2015. február–március

2015. május

- írásbeli vizsgarész, írásbeli és interaktív vizsgatevékenység: 2015. május 11., 12., 13., 14. és 15., 8.00-tól
- szóbeli és gyakorlati vizsgarész: 2015. június szóbeli és gyakorlati vizsgatevékenység: 2015. május–június”

A szakközépiskolákban a szakmai vizsgák írásbeli pótnapja:

- 2015. május 28. (ha a vizsgázó szakmai vizsgát, valamint érettségi vizsgát is tesz, és azonos napra esik).

A pótnap szükségességéről a szakközépiskola a vizsgabejelentés és tételigénylés megküldésével egyidejűleg értesíti a szakképesítésért felelős minisztert és a szakmai vizsga írásbeli tételét biztosító intézményt.

A HÍD II. programok keretében megszerezhető részsakképesítések írásbeli vizsgatevékenységeinek időpontja:

- 2015. június 17.,
- a további vizsgatevékenységeket 2015. június 30-ig kell megszervezni.

Országos mérés, értékelés, szakmai ellenőrzés

A 2014/2015. tanévben az országos mérés, értékelés keretében az olvasási-szövegértési és a matematikai alapkészségek fejlődését a hatodik, a nyolcadik és a tizedik évfolyamon valamennyi tanulóra kiterjedően az Oktatási Hivatal szervezi meg az Országos szakértői névjegyzékben szereplő szakértők bevonásával:

- 2015. május 27-én.

Tanulmányi verseny

A szakképzés tanulmányi versenyei tekintetében a szakképesítésért felelős miniszter az általa kiírt szakmai tanulmányi versenyre vonatkozó felhívásnak a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben történő megjelentetéséről 2014. november 20-ig gondoskodik, egyúttal intézkedik a felhívásnak a kormányzati honlapon történő közzétételéről.

Madarász Erik

Vizsgabejelentés az elektronikus felületen

Tapasztalatok a komplex szakmai vizsgákhoz kapcsolódóan

A komplex szakmai vizsgák bevezetésével a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Vizsgafelügyeleti, Tételkészítési és Expediálási Osztályának (továbbiakban NMH) feladatai jelentősen átalakultak és kibővültek. Amellett, hogy az új rendszerben bővült a bejelentések köre, hiszen az OKJ-ban szereplő összes szakképesítés esetében a vizsgaszervezési szándékot az NMH-hoz kell bejelenteni, megváltozott a bejelentés módja és az azzal kapcsolatos adminisztrációs feladatok menete, valamint a szakmai partnerekkel történő együttműködés is szorosabbá vált. Jelenleg a szakmai vizsgák bejelentése teljesen – és kizárólag – elektronikusan történik.

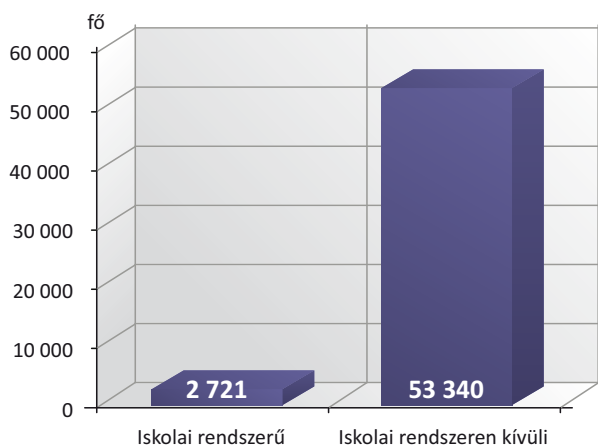
A komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet (továbbiakban rendelet) 9. § b) pontja szerint „... a vizsgát vizsgacsoportonként az állami szakképzési és felnőttképzési szervnek az erre a célra kialakított elektronikus felületén (a továbbiakban: elektronikus felület) jelenti be.”

A vizsgabejelentés feltétele, hogy a vizsgaszervező intézmény szerepeljen az NMH adatbázisában, azaz előzetesen regisztráljon annak elektronikus felületén, rendelkezzen egyedi felhasználónévvel és jelszóval, valamint az adott szakképesítés(ek) esetében érvényes vizsgaszervezési engedéllyel. A vizsgabejelentés technikai feltétele továbbá, hogy az intézmény rendelkezzen legalább fokozott biztonságú digitális aláírással is, amelynek használatával hitelesíti a megküldött adatokat és igazolja azok valódiságtartalmát.

Az elektronikus vizsgabejelentés felülete, melyen egyéb információk mellett a digitális aláírással kapcsolatos tájékoztató is megtalálható a <https://vb.nive.hu/> linken keresztül érhető el.

A vizsgaszervezők által bejelentett komplex szakmai vizsgákat az NMH által működtetett informatikai rendszeren keresztül éri el az arra jogosult tárcák, kamarák, szakmai szervezetek

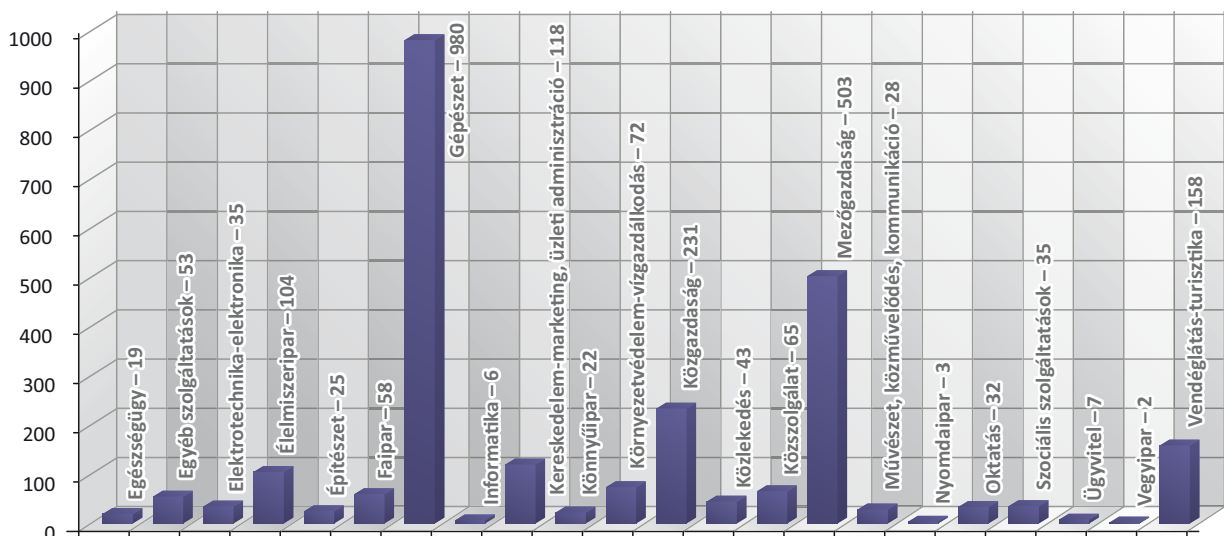
Komplex szakmai vizsgára jelentkeztettek száma (fő)
2013. szeptember 1-je és 2014. június 10-e között

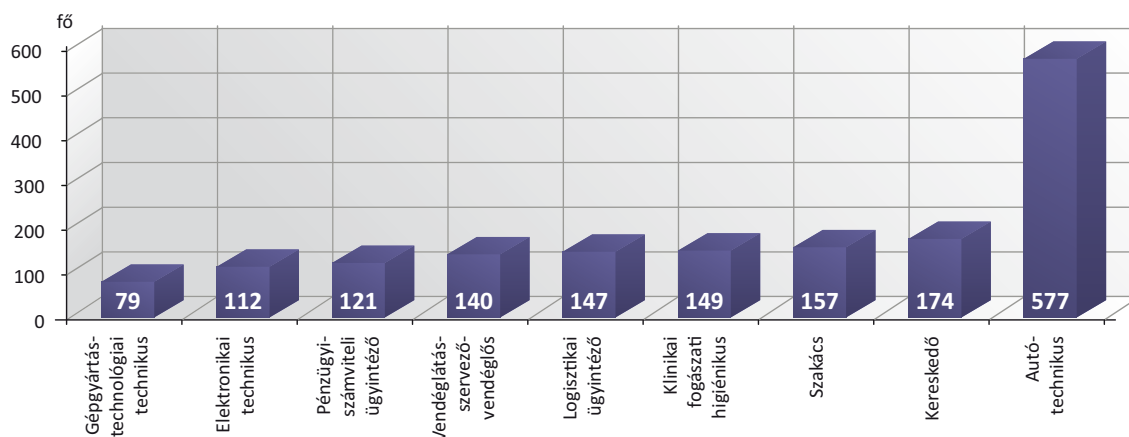
munkatársai, hogy a vonatkozó szakmai és vizsgakövetelményben meghatározottak szerint szakmai vizsgabizottsági tagot és/vagy szakmai vizsgabizottsági elnököt javasoljanak. Az elektronikus rendszerben a megfelelő jogosultsági beállítások szerint történik a vizsgabizottságra vonatkozó javaslat megadása, a tételkészítés – vagy annak előkészítése –, valamint a teljes adminisztrációs folyamat megvalósítása.

A komplex vizsgarendszer és az ahhoz kapcsolódó informatikai alkalmazás bevezetésével az érintett szakmai partnerek és az NMH a korábbiaknál is szorosabb együttműködésére volt szükség, hogy a megváltozott jogi és szakmai környezetben gördülékenyen, egymást segítve, de a vonatkozó jogi szabályozások szerint valósuljon meg a vizsgák előkészítése. A kezdeti időszak

A komplex szakmai vizsgák száma 2014. első félévben (2014. január 1. – 2014. június 18. között)

Vizsgára jelentkeztettek száma iskolai rendszerű képzésben

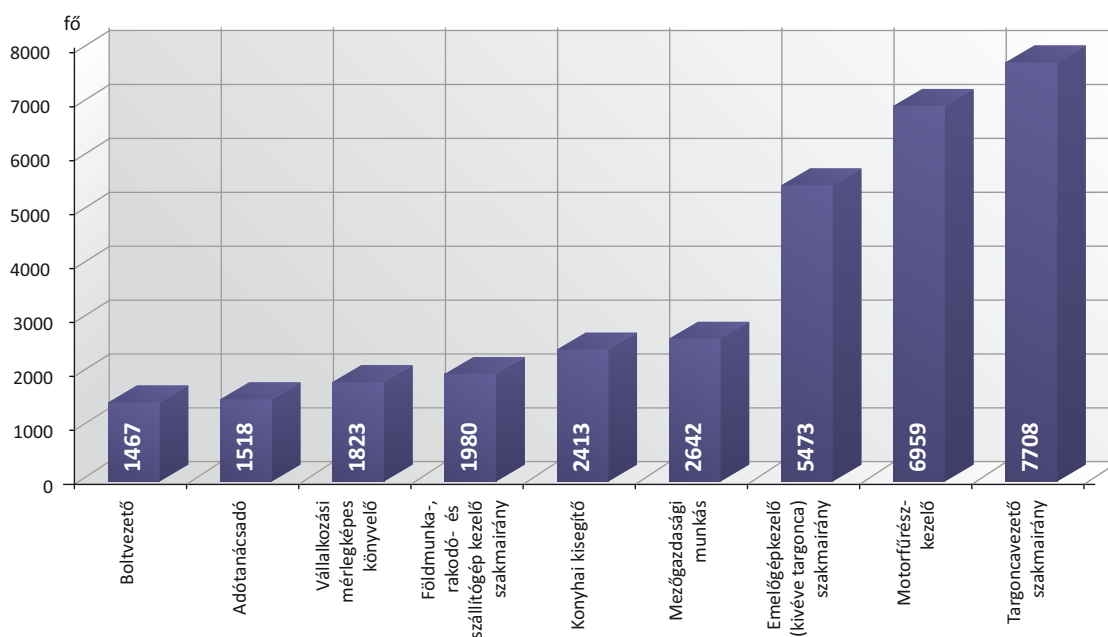
ban, amelyet hívhatunk a „betanulás” időszakának is, jelentős feladat hárult a vizsga minden szereplőjére az irányítási oldalon ugyanúgy, mint a végrehajtásban közreműködő vizsgaszervezők számára. Az esetleges nehézségekkel történő megküzdés során is elsődleges szempont volt a vizsgázók érdekeinek figyelembevétele és a vizsga optimális feltételeinek megteremtése. Az NMH tájékoztató napok és előadásorozatok megtartásával segítette a folyamat szereplőit, a közreműködő partnereket. Ezekon a rendezvényeken felkészítést kaptak a szakmai vizsgálónők, tagok, jegyzők, intézményi képviselők, szakértők, kamarák és a szakmai szervezetek munkatársai az aktuális feladatokról, a vizsga-ügyviteli rendszer használatáról, valamint a vizsga menetéről az előkészítéstől a lezárást jelentő utólagos adatszolgáltatásig.

A felkészítések és a folyamatos konzultációk, egyeztetések során hasznos információk cseréltek gazdát, különösen

a vizsgák előrehaladtával, ugyanis számos visszajelzés, vélemény, fejlesztési javaslat, fontos jelzés érkezett az NMH-hoz, amelyek lehetőség szerint beépültek, visszacsatolást jelentettek a folyamatok tökéletesítésének eszközeiként.

Az első félév tapasztalatai és a partnerek visszajelzései alapján kijelenthető, hogy a vizsgaügyviteli folyamatok elektronikus informatikai rendszerrel történő támogatását a felhasználók többsége előrelépésként értékeli, mivel a kapcsolódó folyamatok és az ügyintézés átláthatóbbá, gyorsabbá és költség-hatékonyabbá vált, s az adminisztrációs terhek is csökkentek. Természetesen további feladatok várnak még ránk, amelyek teljesítéséhez az eddig tapasztalt együttműködés és a támogató partnerkapcsolat folytatása szükséges annak érdekében, hogy a vizsga minden szereplője – elsősorban a vizsgázó – elégedett legyen a nyújtott szolgáltatás minőségével.

Vizsgára jelentkeztettek száma iskolai rendszeren kívüli képzésben

Freinwald Éva

A komplex szakmai vizsgák szervezése

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 12. § első bekezdése meghatározza az iskolai rendszerű, a második, az iskolai rendszeren kívüli szakképzést követő komplex szakmai vizsgát szervező intézmények jogosultságát, illetve a jogosultság megszerzésének módját.

Az iskolarendszeren kívüli komplex szakmai vizsgák szervezése

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 12.§ (2) a) bekezdése alapján vizsgaszervezési engedélyt kapott intézmények is szervezhetnek iskolarendszeren kívüli komplex szakmai vizsgát. Az engedély az eljárást kezdeményező intézmények által megjelölt szakképesítésekre vonatkozóan az ország területére jogosít vizsgaszervezésre, visszavonásig.

Az ide vonatkozó jogszabályok közül fontos megemlíteni a szakmai vizsga megszervezésére vonatkozó engedély kiadásának és a vizsgaszervezési tevékenység ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 111/2010. (IV. 9.) Korm. rendeletet, valamint a szakmai vizsga szervezésére vonatkozó engedély megszerzésére irányuló engedélyezési eljárás igazgatási szolgáltatási díjáról és a díj megfizetésének szabályairól szóló 12/2010. (IV.20.) SZMM rendeletet.

A vizsgaszervezők számára létfontosságú a vonatkozó jogszabályok teljes megismerése és alkalmazása. Az alábbiakban a legfontosabbakra szeretném felhívni a figyelmet, a teljesség igénye nélkül:

- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (tankötelezettség)
- 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet az Országos Képzési Jegyzékről
- 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól
- 2013. évi LXXXVII. törvény a felnőttképzésről
- 217/2012. (VIII. 29.) Korm. rendelet az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól
- adott szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye
- 20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (bizonyítványmásolat kiadásának szabályozása)

A Nemzeti Munkaügyi Hivatal vizsgaszervezői tevékenysége

A Nemzeti Munkaügyi Hivatalról (NMH) és a szakmai irányítása alá tartozó szakigazgatási szervek feladat- és hatásköréről szóló 323/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet alapján, az NMH vizsgaközpontot is működtet.

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény a komplex szakmai vizsgákra vonatkozóan az állami szakképzési és felnőttképzési szervet valamennyi szakképesítés tekintetében megjelöli vizsgaszervezőként. Ezzel a törvény az ország egész területére biztosítja a vizsgaszervezést. Ezt azért teszi, hogy ne kerüljön hátrányba a vizsgára jelentkező abban az esetben, ha egy szakképesítésre nincs vizsgaszervező az országban, és ilyenkor a jelentkező le tudjon vizsgázni az NMH-ban.

Az NMH vizsgaszervezői tevékenysége során:

- a vizsgaszervezést kérő képző intézményekkel szorosan együttműködve gondoskodik a szakmai vizsgák jogszabályoknak megfelelő megszervezéséről, valamint a képző intézmények folyamatos és részletes tájékoztatásáról;
- folyamatosan nyomon követi és alkalmazza az aktuális jogszabályokat, valamint segítséget ad a jogszabályok értelmezésében;
- a szakmai vizsgák előkészítésének folyamatában nagy jelentőséget tulajdonít a vizsgára jelentkezők jogszabály által előírt feltételeinek vizsgálatára [Figyelem! A 2013. évi LXXXVII. törvény a felnőttképzésről 13. §. 4. bekezdése szerint „Tanköteles tanulóval OKJ szerinti szakképesítés megszerzésére irányuló képzésre szerződés nem köthető”;
A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 45. § 3. bekezdése szerint a tankötelezettség a tanuló tizenhatodik életévének betöltéséig tart. „A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnél a végéig, amelyben a huszonharmadik életévéig betölti. A tankötelezettség meghosszabbításáról a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója dönt.”
„97. § (1) Azok a tanulók, akik tanulmányaikat az iskolai nevelés-oktatás kilencedik évfolyamán a 2011/2012. tanévben vagy azt megelőzően kezdték meg, tankötelezettségük azon tanítási év végéig tart, amelyben a tizennyolcadik életévüket betöltik vagy sikeres érettségi vizsgát vagy szakmai vizsgát tettek. Azon sajátos nevelési igényű tanulók tankötelezettsége, akik esetében a szakértői és rehabilitációs bizottság a törvény hatálybalépése előtt a tankötelezettség huszadik életévükig történő meghosszabbításáról döntött, annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a huszadik életévüket betöltik.”]
- lehetőséget biztosít a ritkábban előforduló szakképesítések vizsgáinak lebonyolítására;
- fontosnak tartja a vizsgabizottsági tagok, a vizsgaszervező képviselőjének, valamint a jegyzők felkészítését, módszertani segítségét a komplex szakmai vizsgákon.

A Nemzeti Munkaügyi Hivatal jelenleg párhuzamosan szervez kifutó jellegű, jogosultsága szerinti moduláris és egyre nagyobb számban megjelenő komplex szakmai vizsgákat, a következő rendeletrészlet figyelembe vételével: A 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről 9. §. (6): „Az iskolarendszeren kívüli képzések 2013. augusztus 31-ig a 2012. augusztus 31-én hatályos OKJ-hoz kiadott szakmai és vizsgakövetelmények szerint indíthatók.”

A fenti rendelkezés alapján a 2013. augusztus 31-ig indított iskolarendszeren kívüli, moduláris képzések szakmai vizsgái a módosított 133/2010. (IV. 22.) Korm. rendeletben kiadott Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések tekintetében, a 20/2007. (V. 21.) SZMM rendelet előírásai szerint [figyelembe véve a 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet záró rendelkezéseit] zajlanak.

Ezzel párhuzamosan folyik 2013. szeptember 1-jét követően a 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendeletben kiadott szakképesítések vonatkozásában indított iskolarendszeren kívüli képzések komplex szakmai vizsgáinak szervezése és lebonyolítása a 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet alapján.

Kaluha Andrea

Az elektronikus törzslap

A 2011. évi CLXXXVII. szakképzési törvény értelmében a komplex szakmai vizsgatörzslapok kitöltése a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatósága (NMH SZFI) által üzemeltetett elektronikus felületen történik. Az elektronikus törzslappal teljessé vált az a rendszer, amely a szakmai vizsga bejelentésétől a szakmai vizsga törzslapjának kitöltésén át a vizsganyilvántartásig egymással összefüggő rendszerben kezeli a szakmai vizsgák adatait. Az elektronikus törzslap – a vizsgaszervező intézmények visszajelzései alapján – jelentősen megkönnyíti a vizsgaszervező intézmények és a szakmai vizsga jegyzőjének munkáját.

A rendszer kialakításánál fő szempont volt a már üzemelő rendszerekhez történő szerves kapcsolódás, arra törekedve – a vonatkozó jogszabályi előírások figyelembevételével –, hogy a vizsgaszervező intézmények adminisztrációját és a hibázási lehetőségeket a minimálisra csökkentsük.

A szakmai vizsga törzslapja vizsgabejelentés ellenőrzését és befo-gadását követően „jön létre” az elektronikus felületen, ahol a vizsga jegyzőjének kijelölésével kezdődően az osztályozó ív vezetésén át a végleges törzslap kinyomtatásáig megvalósítható a folyamat.

A vizsgabejelentésben megadott adatok egy részét áttemeli az elektronikus rendszer, ez képezi a törzslap adatainak alapját. A vizsgaszervező intézmény a törzslap elektronikus felületén – név és email cím megadásával – jelölheti ki a vizsga jegyzőjét, aki rendszerüzenetben értesül a megbízásról, és kapja meg az adott törzslaphoz való belépés szükséges adatait. Így a jegyző már a vizsgát megelőzően megkezdheti a törzslappal kapcsolatos teendők elvégzését.

A törzslap elektronikus lezárását megelőzi egy részletes ellenőrzés, amelynek során minden adat – az informatikai lehetőségekhez igazodva – ellenőrzésre kerül, jelentősen csökkentve ezzel a hibázási lehetőségeit és a hibás törzslapok számát.

A vizsgán lehetséges – ellenőrzés céljából – a törzslap mintapéldány nyomtatása, a törzslap lezárását megelőzően.

Javasoljuk, hogy a felhasználók az elektronikus törzslap lezárásával várják meg a bizonyítványok kiosztását, hogy az esetleges elírások még a vizsgán javításra kerülhessenek.

Az elektronikus törzslap lezárása és így az elektronikus „beérke-zése” mellett továbbra is szükséges a papíralapú törzslapok be-küldése, de a törzslapok ellenőrzése és szükség szerinti módosítása – alapvetően – az elektronikus rendszerben történik.

A törzslapok ellenőrzése a papíralapú törzslap beérkezését köve-tően kezdhető meg. Fontos változás, hogy az elektronikus rendszerben elkészített törzslap nyomtatása már nem szigorú elszámolású nyomtatványra történik.

Az elektronikus rendszeren keresztül történő ellenőrzés és hi-ánypótlás jelentősen felgyorsítja az ellenőrzési folyamatot is, így a szükséges módosításokat rövidebb idő alatt tudjuk jelezni a vizsga-szervező intézmények felé.

Az elmúlt fél év tapasztalatai szerint a leginkább előforduló „hi-bák” a személyes adatok rögzítésénél adódnak, hisz ezek az adatok lo-gikai alapon, informatikai támogatással nem ellenőrizhetők. Ennek elkerülése érdekében nagyon fontos, hogy a törzslapra a személyes adatok eredeti okiratok, igazolások alapján kerüljenek bejegyzésre.

Az informatikai rendszer lehetőséget biztosít a törzslaphoz kö-tődő határidők naprakész nyomon követésére és szükség esetén a vizsga-szervező gyors értesítésére.

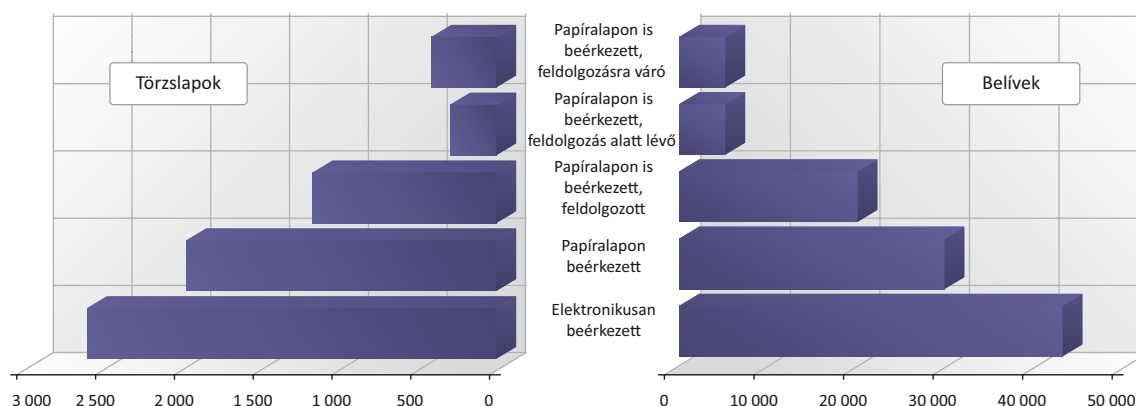
Mindezek hatásaként reméljük, hogy hatékonyabbá válik a kommunikáció a vizsgaszervező intézmények és a Törzslapnyilvántartás között, amely megkönnyíti a munkánkat, és megközelítőleg naprakész információs rendszert eredményez.

Az alábbi diagramok bemutatják a komplex szakmai vizs-gák törzslapjainak feldolgozottságát a törzslapok, és a vizsgázók (belívek) tekintetében.

Az elektronikus törzslap jól használhatóságát jelzi a vizsgaszervezők körében, hogy pár hónap elteltével élénk érdeklődés mutatkozott a moduláris rendszerű vizsgák elektronikus törzslap kitöltése iránt.

A komplex szakmai vizsgáztatás általános szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet 62. § (2) és (3) bekezdésének módosítása értelmében a modulós törzslap elektronikus kitöltésé-nek a lehetősége 2015. június 30-ára tolódik.

Komplex szakmai vizsga törzslapok feldolgozottsága, valamint a komplex szakmai vizsga törzslapok feldolgozottsága a vizsgázók vonatkozásában

Kovácsné Kalmár Terézia

A komplex szóbeli tétel sorok illeszkedése a szakmai vizsgáztatás folyamatába

Az elmúlt két évtizedben a szakképzés folyamatosan változott képzési rendszerében és tartalmában is, de a reformok sora mégsem érte el célját. Az iskolai rendszer szerkezetében és tartalmában is egyre távolabb került a munkaerőpiac szakemberigényétől, ami a gazdálkodó szervezeteknél munkaerőhiányt, a pályakezdeők esetében pedig munkanélküliséget eredményezett. A kétkezi munka leértékelődött, egyes ágazatokban szakmunkáshiány alakult ki, miközben – a felnőttképzést is beleértve – egyre többen szereztek a munkaerőpiac által nem igényelt szakképesítést, vagy szakmai végzettség nélkül hagyták el az iskolarendszert. Elengedhetlenné vált a szakképzés egész rendszerének átalakítása. A szakképzés átalakítási folyamatának első lépcsője – az előkészítő munkálatok után – a szakképzési koncepció Kormány által történő elfogadása volt 2011 májusában. Ez alapozta meg az év végén elfogadott új szakképzési törvényt, amely 2012. január 1-jén lépett hatályba. Az új szakképzési törvény rögzítette az átalakítás irányát és új kereteket jelölt ki az OKJ számára. Az új OKJ tartalmában átalakult, megváltoztak az óraszámok, módosult a képzéseken belüli gyakorlati és elméleti órák aránya, valamint a képzési idő hossza is. A gyakorlati órák száma lényegesen növekedett.

Az új szakképzési törvény (2011. évi CLXXXVII. törvény) az egyszerűbb szerkezet érdekében megszüntette a szakképesítés-elágazásokat, több szakképesítés megszűnt, amelyekre az elmúlt időszakban nem mutatkozott munkaerő-piaci kereslet. Az OKJ átalakítása közelít az átlátható, világos strukturált szakképzési rendszerhez.

A szakképzési rendszer megújulási folyamata a 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendeletben az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) kiadásával megkezdődött, a 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendeletben az állam által elismert szakképesítések követelménymoduljainak kiadásával és a szakképesítésért felelős miniszterek rendeleteivel folytatódott.

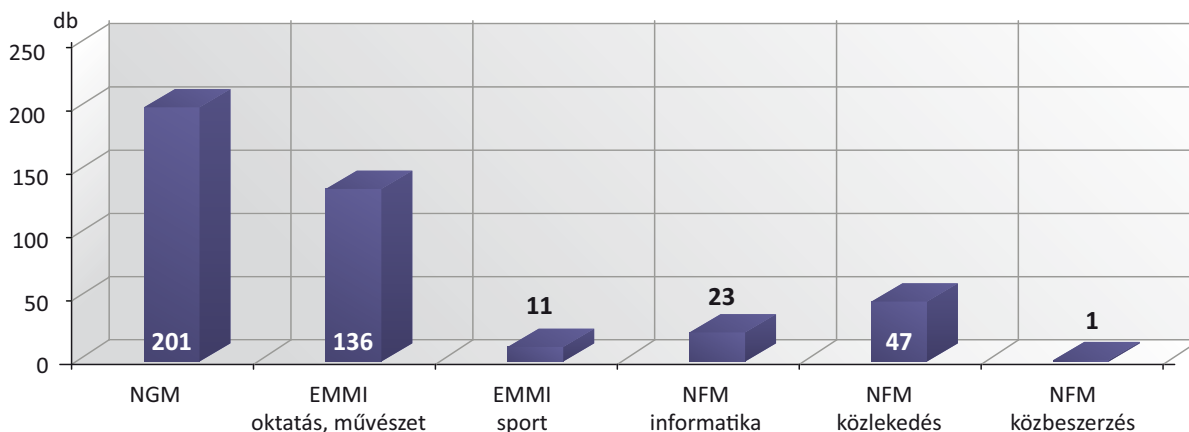
Az állam által elismert új szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményei a kiadott követelménymodulok tartalmából épülnek fel és komplex vizsgatevékenységeket tartalmaznak.

A komplex szakmai vizsgáztatás új szabályainak rögzítésével megvalósul a szakmai vizsgáztatás rendszerének egyszerűsítése, megnyílik a valós munkahelyi körülményekhez igazodó és a szakmai ismereteket komplex formában számon kérő vizsgáztatás lehetősége. A vizsgák időtartama és az adminisztrációs feladatok mennyisége jelentősen csökkent, a vizsgák lebonyolítása egyszerűbbé vált. A vizsgakövetelményeket integráltan számon kérő komplex vizsgán nem kell minden követelménymodulhoz külön vizsgarészeket rendelni és vizsgafeladatokat végrehajtani. A szakmai vizsga komplex jellegéből adódóan a vizsgázónak teljes körűen, a szakképesítés valamennyi követelményére kiterjedően kell számot adni tudásáról. A komplex szakmai vizsgára ezeknek a követelményeknek ismeretében készülnek az írásbeli, interaktív, gyakorlati és szóbeli feladatsorok.

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény alapján, valamint a Nemzeti Munkaügyi Hivatalról és a szakmai irányítása alá tartozó szakigazgatási szervek feladat- és hatásköréről szóló 323/2011. (XII. 28.) Kormányrendelet szerint a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatósága egységes elvek alapján koordinálta és koordinálja a komplex szakmai vizsga vizsgafeladatainak teljesítésére alkalmas (írásbeli, interaktív, gyakorlati és szóbeli) vizsgatevékenységek vizsgatételeinek, értékelési útmutatóinak és egyéb dokumentumainak kidolgozását.

A Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatóság honlapján már elérhetőek a komplex szakmai vizsgához a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM), az Emberi Erőforrások Minisztérium (EMMI) és a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (NFM) megbízása alapján kidolgozott művészeti, közművelődési, kommunikációs és sport, valamint informatikai és postaügyi, közlekedési és közbeszerzési szakképesítések szóbeli vizsgafeladatai. (1. ábra)

1. ábra. Komplex szakmai vizsga szóbeli vizsgafeladatai a számok tükrében

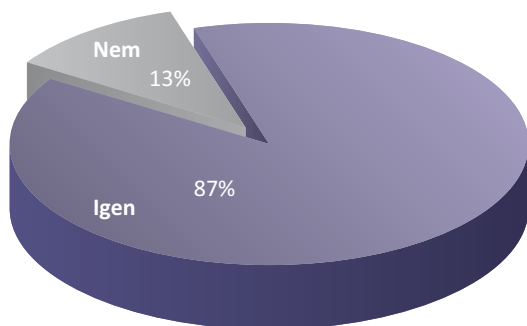

2013. szeptember 1-jétől az új típusú komplex szakmai vizsgával záruló képzések elkezdődtek, illetve a rövidebb idejű képzések be is fejeződtek, így már van tapasztalatunk a komplex szóbeli tételsorokra vonatkozóan.

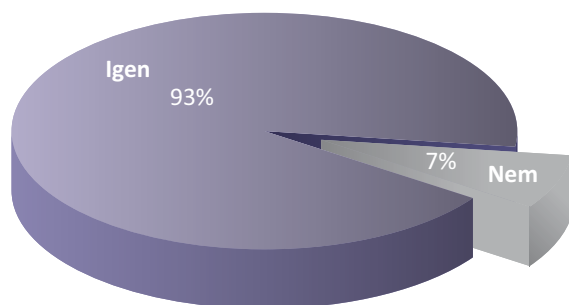
Azért állítottunk össze kérdőívet, mert számunkra fontos, hogy megtudjuk, hogyan tudnak illeszkedni a komplex szóbeli tételsorok a megváltozott jogszabályi környezethez, és mi a véleménye a felhasználóknak, a tanároknak és a vizsgáztatóknak.

Az eddig beérkezett – a 197 kérdőív alapján összesített – vélemények alapján az alábbi válaszokat kaptuk:

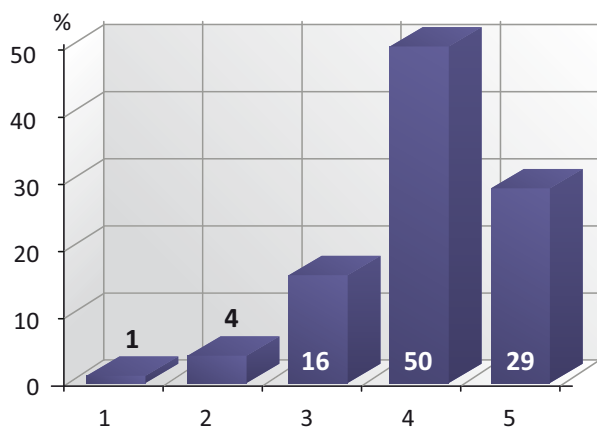
- „A tanulási eredmény korrekten mérhető-e az új komplex szakmai és vizsgakövetelményekben meghatározott vizsgatevékenységekkel?” kérdésre az összesített válaszok:

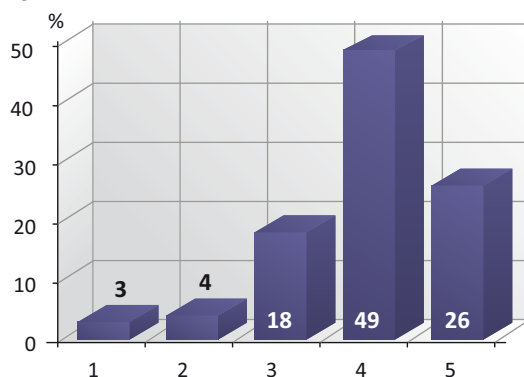
- „A szóbeli tételsorokban a szakmai terminusok megjelenése az összesített válaszok alapján”:

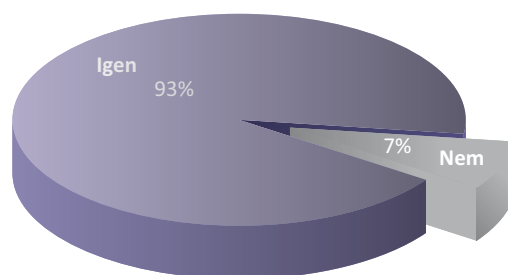
- „A komplex szóbeli tételsor kérdéssorainak tartalma mennyiben felel meg a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott szóbeli vizsgatevékenységhez rendelt tartalomnak?” kérdésre adott válaszok megoszlása az ötfokú skálán:

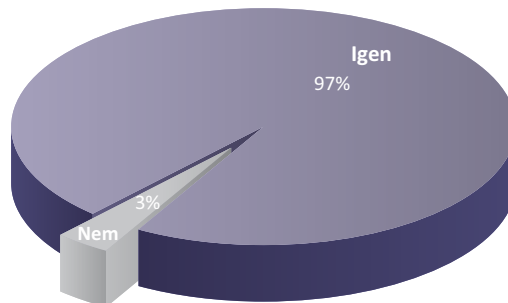
- „A szóbeli tételek tartalma hogyan igazodik az adott szakképesítés birtokában az elvárt tudáshoz?” – az adott válaszok megoszlása az ötfokú skálán:

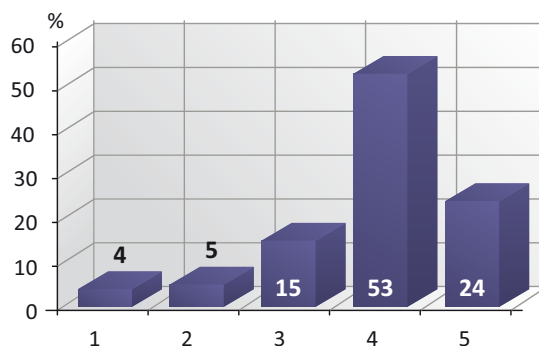
- „A vizsgázó számára a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott felkészülésre szánt idő elegendő-e?” kérdésre az összesített válaszok:

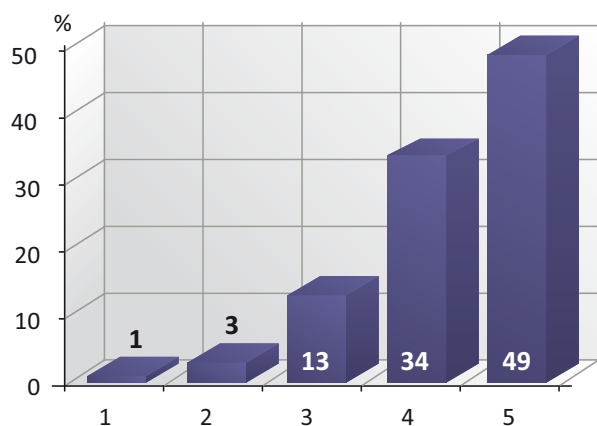
- „A vizsgázó számára a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott feleltre szánt idő elegendő-e?” kérdésre az összesített válaszok:

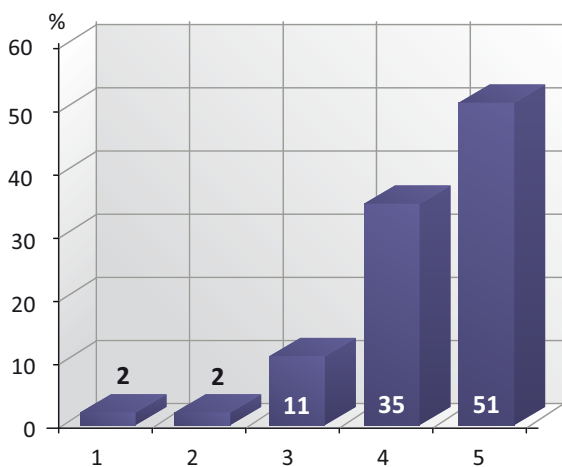
- „A szóbeli tételsor mennyiben tartalmazza komplexen azokat az elméleti ismereteket, amelyek birtokában a vizsgázó kibocsátható a munka világába?” kérdésre adott válaszok megoszlása az ötfokú skálán:

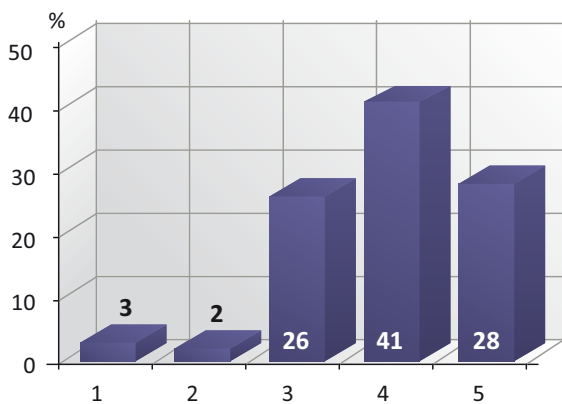
- „A komplex szóbeli tételekben megfogalmazott kérdésekre adott válaszlehetőségek egyértelműek a vizsgabizottság számára”, a válaszok megoszlása az ötfokú skálán:

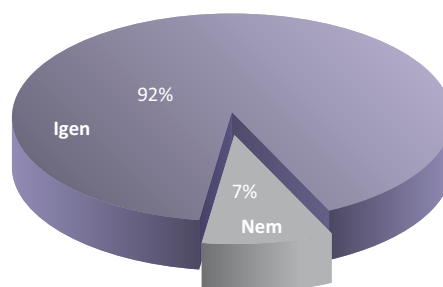
- „A szóbeli vizsgafeladatok tanári példányain a (kulcsszavak, fogalmak) elegendő támpontot adnak-e a vizsgabizottságnak a felelet értékeléséhez?” kérdésre adott összesített válaszok megoszlása az ötfokú skálán:

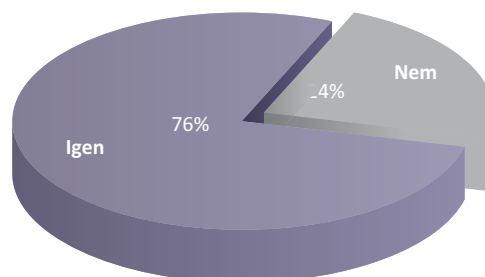
- „A szóbeli, írásbeli, gyakorlati tételek közötti tartalmi átfedéseket mennyire sikerült elkerülni?” kérdésre adott összesített válaszok az ötfokú skálán:

- „A szóbeli tételek ismeretanyaga alkalmas-e arra, hogy a vizsgázó tudásáról szóbeli felelet formájában meggyőződjön a vizsgabizottság?” kérdésre az összesített válaszok:

- „Tartalmaznak-e a szóbeli tételek az írásbeli vizsgatevékenységgel adekvátan mérhető kompetenciákat?” kérdésre adott összesített válaszok:

A kapott válaszok összességében azt támasztják alá, hogy a szóbeli tételsorok ismeretanyaga alkalmas arra, hogy a vizsgázó tudásáról – szóbeli felelet formájában – meggyőződjön a vizsgabizottság, illetve a szakmai terminusok használata, a tanári példányokban a kérdésekre adott válaszlehetőségek kellően segítik a vizsgabizottság értékelő munkáját. Néhány kivételtől eltekintve sikerült elkerülni a szóbeli, írásbeli, gyakorlati tételek közötti tartalmi átfedéseket, s a tételsorokkal korrekten mérhető a tanulási eredmény.

A vizsgatapasztalatok ismeretében, a segítő, jobbító szándékú vélemények feldolgozásával a felmerülő hibák kiküszöbölhetőek, a tételsorok tökéletesíthetők. A vélemények folyamatosan érkeznek és a feldolgozásukat követően – indokolt esetekben – változtatni fogunk a szóbeli vizsgakérdéseken. Célunk, hogy a képzések minél jobban megfeleljenek tartalmukban és minőségükben a munkaadók elvárásainak, így igazodva a munkavállalók által ténylegesen ellátott munkakörökhöz, és minél inkább gyakorlatot közelítő képzésként valósuljanak meg. Ennek eléréséhez elengedhetetlen, hogy olyan komplex, átfogó ismeretet mérő írásbeli, gyakorlati, szóbeli tételsorok készüljenek, amelyek alkalmasak a vizsgázók tudásszintjének és szakmai ismeretüknek felmérésére. Ezzel a tételsorok a tananyag részletesebb feldolgozását és a tudásszint megbízhatóbb mérését teszik lehetővé.

Általánosságban leszögezhető, hogy a vizsgáztatás új rendszere is nagy felelősségvállalást és szakmai felkészültséget vár el a vizsgabizottságtól és a vizsgaszervezőktől egyaránt. A vizsgabizottság összességében látja az átadott ismeretanyag vizsgakörülmények közötti interpretálását. Átláthatóbb és egyszerűbb a vizsga lebonyolítása, a vizsgaelnök és a vizsgabizottság munkájában jobban érvényesül a munkamegosztás, nagyobb jelentőséget kap a nyitóértekezlet. Az új vizsgáztatási rendszer megfelelően méri a vizsgázók felkészültségét, jól dokumentálható, korszerű. Az adminisztráció csökkenésével több idő jut az érdemi munkára, és az osztályozással egyszerűbben, jobban mérhető az alkalmazható tudás. A komplex feladatmegoldás közelebb áll a munkaerő-piaci igényekhez.

Eszes Csabáné

Szakmai érettségi vizsga

2013 szeptemberétől a szakközépiskolákban ágazati képzésekre történik a tanulók beiskolázása a 9. évfolyamra. Az Országos Képzési Jegyzék 38 ágazatot különböztet meg (például Egészségügy, Egészségügyi technika, Kereskedelem, Vendéglátóipar).

Az ágazati szakközépiskolákban a 9–12. évfolyamokon az ágazathoz tartozó, érettségihez kötött szakképzések közös tartalmát magában foglaló szakmai elméleti és gyakorlati oktatás folyik, az egységes kerettanterv szerinti közismereti képzés mellett. Az ágazati szakközépiskolai képzésben részt

Ágazat	Betölthető munkakör/végezhető tevékenység (FEOR-08 alapján)	
Száma	Megnevezése	
I.	Egészségügy	5522/4 Kisegítő ápoló
II.	Egészségügyi technika	8219 Egyéb termék-összeszerelő
III.	Szociális	3511/17 Szociális és mentálhigiénés munkatárs
IV.	Pedagógia	3410/3 Oktatási ügyintéző
V.	Képző- és iparművészet	7411/4 Dekorációs festő
VI.	Hang-, film és színháztechnika	3145/12 Hangvágó
VII.	Bányászat	8311/4 Bányaszalag-kezelő
VIII.	Épületgépészet	7521/25 Vezeték- és csőhálózat szerelő
IX.	Gépészet	8211/3 Fémtermék összeszerelő
X.	Kohászat	3155/1 Fémgyártási berendezés vezérlője
XI.	Villamosipar és elektronika	8212/1 Elektronikai berendezés összeszerelője
XII.	Távközlés	7341/5 IT eszköz karbantartó
XIII.	Informatika	3142/9 Számítógépes rendszerkarbantartó
XIV.	Vegyipar	3115/24 Vegyészeti laboráns
XV.	Vegyész	3115/16 Laborasszisztens
XVI.	Építőipar	7515/23 Szerkezeti szerelő
XVII.	Könnyűipar	3212/9 Könnyűipari terméket gyártók szakmai irányítója
XVIII.	Faipar	7221/3 Faburkolat-készítő
XIX.	Nyomdaipar	7232/38 Nyomdaipari munkás
XX.	Közlekedéscépaító	919/1 Aszfaltozó és útépítő
XXI.	Közlekedés	5231/6 Jegyvizsgáló
XXII.	Közlekedésgépész	8211/12 Karosszéria összeszerelő
XXIII.	Környezetvédelem-vízgazdálkodás	3134/10 Környezet-ellenőrző laboráns
XXIV.	Közgazdaság	4123 Pénzügyi, statisztikai, biztosítási adminisztrátor
XXV.	Ügyvitel	4112/1 Adminisztrációs ügyintéző
XXVI.	Kereskedelem	3622/15 Kereskedelmi ügyintéző
XXVII.	Vendéglátóipar	5133 Pultos
XXVIII.	Turisztika	4221/4 Turisztikai referens
XXIX.	Optika	8137 Fotó és mozgófilmlaboráns
XXX.	Szépészet	5219/7 Szolárium kezelő
XXXI.	Mezőgazdasági gépész	8211/3 Fémtermék összeszerelő
XXXII.	Erdészet és vadgazdálkodás	6211/2 Erdész-segéd
XXXIII.	Mezőgazdaság	6130 Vegyes profilú gazdálkodó
XXXIV.	Kertészet és parképítés	6115/37 Parkfenntartó
XXXV.	Földmérés	7919/7 Figuráns
XXXVI.	Élelmiszeripar	3113/8 Élelmiszeripari laboráns
XXXVII.	Sport	3410/7 Sportanfolyam szervező
XXXVIII.	Rendészet	5259 Egyéb személy- és vagyonvédelmi foglalkozású (személy és vagyonőr, segédfelügyelő)

vevő tanulók egyik kötelező érettségi vizsgatárgya az ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy, például az *Egészségügy ágazati alapok* szakmai érettségi vizsga. Az ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy nem egy konkrét, az adott ágazati középiskolában oktatott tantárgy, hanem a 9–12. évfolyamon oktatott szakmai tantárgyakból szerzett ismeretek és kompetenciák együttes mérésére szolgál.

A kötelező közismereti érettségi vizsgatárgyakból, valamint a szakközépiskola ágazata szerinti kötelező szakmai vizsgatárgyból álló érettségi vizsgával megszerezhető végzettség: a szakmai érettségi végzettség. A tanuló ennek birtokában egy tanév alatt kap felkészítést a szakközépiskolában az ágazathoz tartozó valamely szakképesítésre, melyből komplex szakmai vizsgát tehet. Ez a felkészítés az adott ágazati szakmai érettségi vizsgával nem rendelkező tanulók számára két év.

A szakmai érettségi vizsgával a szakközépiskolai képzés új elemeként jelenik meg a részt vevő fiatalok munkaerőpiacon használható végzettséggel történő iskolarendszerből kilépésének lehetősége. Ez akkor is fenn áll, ha a szakmai érettségit követően nem tanul érettségihez kötött szakmát. A szakmai érettségi az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet 3. melléklete szerinti, FEOR-08 alapján meghatározott munkakör betöltésére, tevékenység folytatására képesít.

Természetesen a szakmai érettségi végzettséget igazoló bizonyítvány feljogosítja a tanulót a felsőoktatási intézménybe történő jelentkezésre is.

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény szakmai érettségi vizsgát értelmező rendelkezése alapján az ágazat szerinti *kötelező* szakmai vizsgatárgy teljesítése a nemzeti köznevelésről szóló törvény szerinti *magasabb* követelmények szerint teljesített érettségi vizsgatárgynak minősül. Ennek értelmében az érettségi követelmények csak emelt szinten kerülnek meghatározásra.

A TÁMOP 2.2.1-12/1-2012-0001 „A szakképzés és felnőttképzés minőségének és tartalmának fejlesztése” kiemelt projekt 3. Kerettantervek kidolgozása alprojekt keretében folyamatban van a szakmai érettségi vizsga általános és részletes vizsgakövetelményeinek kidolgozása 38 ágazatra. Az ágazaton kívüli szakképesítések tekintetében az *Egyházzeneész*, a *Jazz-zeneész*, a *Klasszikus zeneész*, a *Népzeneész*, a *Szórakoztató zeneész*, a *Táncos* és a *Gyakorlatos színész* szakképesítésekhez készülnek szakmai érettségi követelmények.

Az ágazati szakmai érettségi vizsgakövetelmények a fenti jellegzetességek figyelembe vételével az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Kormányrendeletre és az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez illeszkedve kerülnek kialakításra. A jogharmonizáció kialakítása a két illetékes minisztérium – az Nemzetgazdasági és az Emberi Erőforrások Minisztériuma – közötti szakmai egyeztetéssel történik.

Bicsákné Furcsa Mária: Vegyes iparcikk árúk ismerete és forgalmazása

Kiadói ajánlás:

A tankönyv a *Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció* szakmacsoporton belül az eladó szakképesítéshez készült. Az *áruforgalmazás* tantárgy vegyes iparcikk témakörének elméleti és gyakorlati részét dolgozza fel.

A vegyes iparcikk árufajtaikat és jellemzőiket fejezetenként csoportosítva mutatja be. A tanulás során a felhasználók elsajátíthatják azokat a minőségi követelményeket, amelyek ismeretében segítséget nyújthatnak a vevőknek az áru kiválasztásában.

A fejezetek elején lévő esetfelvetések mintát adnak a mindennapi munkában adódó helyzetekre, melyek megoldásához a szakmai információtartalom elsajátítása szükséges. A fejezetek végén található gyakorlatok és feladatok megoldásával mélyül az ismeretanyag és kialakul az áruforgalmazáshoz szükséges fogyasztó-centrikus szemlélet.

A tankönyv fejezetei:

1. Játékárúk ismerete és forgalmazása
2. Papír- és írószerek, rajzszerkezetek, irodaszerek ismerete és forgalmazása
3. Sportszerkezetek ismerete és forgalmazása
4. Az ajándékárúk ismerete és forgalmazása
5. Háztartási edényárúk ismerete és forgalmazása
6. Vetőmagok és növényápolási cikkek ismerete és forgalmazása

Chytilné Velencei Zsuzsa

A szakképzési tankönyvellátás aktualitásai

A szakképzési tankönyvellátást meghatározó jogszabályok:

- a 2013. évi CCXXXII. törvény a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról;
- a Kormány 501/2013. (XII. 29.) Korm. rendelete a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról, valamint a tankönyvellátásban közreműködők kijelöléséről;
- az emberi erőforrások minisztere 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelete a tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről;
- a 80/2013. (XII. 21.) EMMI rendelet a közoktatási tankönyvek legmagasabb fogyasztói áráról.

A szakképzési tankönyvellátás az Országos Képzési Jegyzékben (OKJ) meghatározott szakképesítésért felelős tárcákhoz tartozik. A Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatóságának (NMH SZFI) feladatai:

- a tankönyvvé nyilvánítási eljárások lefolytatása,
- a tankönyvjegyzék összeállítása és frissítése,
- a Szakképzési Tankönyv és Taneszköz Tanács titkári feladatainak az ellátása,
- a tankönyvfejlesztés.

(A szakképzésért és felnőttképzésért felelős nemzetgazdasági miniszterhez tartozó szakmacsoport szakképesítéseinek tankönyveire vonatkoznak.)

A 2012-2013-as oktatási reform eredményeként az OKJ, a szakmai követelménymodulok, a szakmai- és vizsgakö-

vetelmények, illetve a szakképzési kerettantervek jogszabályban való megjelenése és bevezetése megteremtette a lehetőséget az új dokumentumok alapján történő tankönyvfejlesztésre.

A szakképzési tankönyvek a szakképesítések moduljaihoz, tantárgyaihoz vagy témaköreihez készülhetnek a tartalom és az óraszám függvényében. A modularizációs rendszer lehetővé teszi, hogy a közös modulok esetében egy tankönyv több szakképesítéshez is használható legyen, de a tantárgyak témakörökre bontása miatt az is előfordulhat, hogy egy tantárgyhoz több tankönyv is készülhet. A 2014-15. évi tankönyvellátásra még az jellemző, hogy az iskolák a 2012. előtti OKJ szakképesítésekhez készített könyveket használják, de az új szakképzési kerettantervekhez igazodó fejlesztés folyamatos.

Ezen kívül NMH SZFI TÁMOP 2.2.1-ben történő fejlesztése során kialakított egy olyan tananyagbankot, mely 3000 tartalomelemet tartalmaz a 2006-os modulokhoz, amelyeket bárki ingyenesen letölthet. Nyomon követési statisztikáink szerint 2011-től 2014. márciusig a honlapról 370 ezer alkalommal töltettek le tananyagot a felhasználók.

Az új jogszabályoknak köszönhetően 2013-tól a tankönyvterjesztés állami feladattá válása az iskolai rendszerben a szakképzés területén is megvalósult a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. (KELLO) működésével. A szakképzési tankönyvkiadást és tankönyvfejlesztést jelenleg nagyobb részben nem állami fenntartású kiadók látják el.

A 2014-15-ös tanév tankönyvjegyzék szerinti aktuális tankönyvellátás

Sz.	Kiadó megnevezése	2012. előtti OKJ szakképesítéshez használható tankönyvek száma (db)	2012. évi új OKJ szakképesítéshez használható tankönyvek száma (db)	Tankönyvjegyzéken lévő tankönyvek száma összesen (db)
1.	Beato Angelico Bt.	8	0	8
2.	Forrai Gazdasági Akadémia Kft.	3	0	3
3.	General Press Kiadó	4	0	4
4.	Göttinger Kiadó Bt.	6	0	6
5.	Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Kft.	11	6	17
6.	Műszaki Könyvkiadó Kft.	157	12	169
7.	Nagy és Társa Nyomda és Kiadó Kft.	12	0	12
8.	NMH-SZFI	22	9	31
9.	Szega Books Kft.	40	22	62
10.	Tankönyvmester Kiadó	47	7	54
11.	Építőipari Vállalkozók Országos Szövetsége	0	1	1
	Összesen	310	57	367

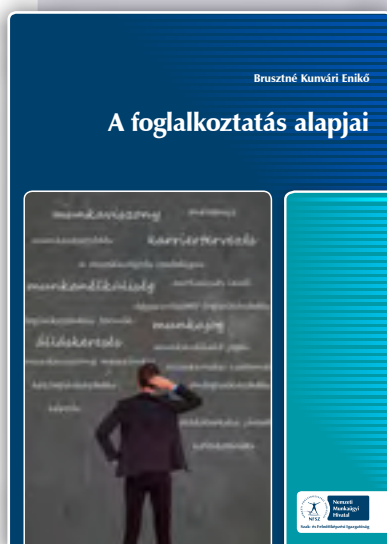
Chytilné Velencei Zsuzsa

A Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatóság új tankönyvei a 2014-2015. évi tanévre

Az Országos Képzési Jegyzék szakképesítéseihez – a 14/2013 (IV.05) NGM rendelet 2-6. sz. mellékletében lévő szakképzési keret-tantervekhez – a Szak- és Felnőttképzési Igazgatóság új tankönyvei felkerültek a 2014-2015. évi tankönyvjegyzékre:

Szerző/k, Alkotószervező	Cím	Szakképesítés/ek	Méret, kivitel	Oldal- szám	Ár (forint)
Dr. Koch Mária	A munkahelyi egészség és biztonság alapjai	11500-12-es modulhoz kapcsolódó szakképesítések	B5, színes	124	840
Brusztné Kunvári Enikő	A foglalkoztatás alapjai	11499-12-es modulhoz kapcsolódó szakképesítések	B5, fekete-fehér	104	650
Bicsákné Furcsa Mária	Vegyes iparcikk árúk ismerete és forgalmazása	Eladó	B5, színes	284	2360
Brusztné Kunvári Enikő, Pongrácz Katalin	Műszaki cikkek áruismerete	Eladó, Kereskedő	B5, színes	322	3830
Gruber Györgyné	Anyagvizsgálatok és geometriai mérések	Gépi forgácsoló, ipari gépész, szerszámkészítő, járműipari fémalkatrész-gyártó	B5, fekete-fehér	328	1950
dr. Sándor Ildikó	A néprajz és a népművészet alapjai	Népi kézműves (összes szakmairány)	A4, színes	208	3920
Kiss Katalin	A tervezési folyamat alapvető lépései	Képző- és iparművészet ágazat	A4, színes	254	5500
Sánta Eszter	Öltözképtervezés	Divat- és stílustervező	A4, színes	174	5290
Beszprémy Katalin, Lőrincz Etel	Vándorlegénységtől a népművészet mestere címig	Népi kézműves (összes szakmairány)	A4, színes	130	3720

Brusztné Kunvári Enikő: A foglalkoztatás alapjai

Kiadói ajánlás:

A tankönyv a 11499-12-es számú, *Foglalkoztatás II.* megnevezésű közös modul tantárgyának összes témakörét tartalmazza. Így megtalálhatóak a könyvben a munkavállaláshoz, a munkaviszony létesítéséhez szükséges alapismeretek, valamint az álláskeresés, a karriertervezés módszerei, technikái. A fejezetek elején lévő esetfelvetések a munka világába való belépést segítik, a pályakezdeők bizonytalanságát mérséklik. Az ismereteket kiegészítő olvasmányok, internetes források, jogszabályrészletek, szerződés- és önéletrajzminták a munkaerőpiac elvárásainak való megfelelést segítik. A szakmai információtartalmat követő gyakorlatok és feladatok elvégzésével, a kérdésekre adott válaszokkal fejleszthetők a képzésben részt vevők készségei, képességei és kialakíthatók a munkaerőpiacon történő foglalkoztatáshoz szükséges kompetenciák.

A tankönyv fejezetei:

1. Munkajogi alapismeretek
2. A munkaviszony
3. Karriertervezés, Álláskeresés
4. Munkanélküliség

Chytilné Velencei Zsuzsa

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap által támogatott tankönyvfejlesztések

A Nemzeti Munkaügyi Hivatal által benyújtott előterjesztést a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács megtárgyalta és a miniszter elfogadta azt a javaslatot, melynek eredményeképpen az alábbi két projektben korszerű szakképzési tananyagok- és taneszközök készülnek a szakképzési kerettantervekhez.

Az NFA KA 4/2013. sz. támogatási szerződés feladatának megvalósítása keretében angol és német nyelvű digitális oktató tananyag készül a 11497-12-es azonosító számú szakiskolai (8 éves általános iskolai képzésre épülő) és a 11498-12-es azonosító számú szakközépiskolai (érettségire épülő) *Foglalkoztatás I.* megnevezésű szakmai követelménymodulokhoz. A négy digitális tananyagból álló komplex tananyagcsalád on-line módon a szakképzésben tanuló diákok számára ingyenesen elérhető lesz. Olyan digitális, strukturált tananyag létrehozása a cél, amely mind a tanórai keretek között, mind

az otthoni távoktatásos formában segíti a szakképzésben részt vevő tanulókat, hogy sikeresen zárhassák a nyelvi modulokat.

Az NFA KA9/2013. számú támogatási szerződés feladatának megvalósítása során a *Művészet, közművelődés, kommunikáció* szakmacsoport, *Képző-és iparművészet* ágazat közös és saját moduljaihoz, a *Szociális szolgáltatások* szakmacsoport, *Szociális* ágazat jellemzően közös moduljaihoz tartozó tananyag-fejlesztések történnek. A Tankönyv-fejlesztési és Továbbképzési Osztályon a már meglévő tananyagok, tankönyvek felhasználásával, átdolgozásával, tartalomelemek felújításával, kiegészítésével folyik a szakképzés korszerűsítéséhez szükséges tananyag és taneszköz fejlesztése. Néhány téma a közel 20 féle készülő tankönyv közül: kollektívalakítás, vizuális kultúra, népi kézműves szakmairányok speciális tananyagai, szociális munka, segítő kapcsolat.

Dr. Koch Mária: A munkahelyi egészség és biztonság alapjai

Kiadói ajánlás:

A tankönyv a 11500-12-es számú közös modul tantárgyának összes témakörét tartalmazza. Így megtalálhatóak a könyvben a munkavédelmi alapismeretekre, a munkahelyek kialakítására, a munkavégzés személyi feltételeire, a munkaeszközök biztonságára, a munkakörnyezeti hatásokra, a munkavédelem jogi ismereteire vonatkozó alapismeretek.

A szakmai információtartalmat követő gyakorlatok és feladatok elvégzésével fejleszthetők a képzésben részt vevők készségei, képességei és könnyen kialakíthatók az egészséget nem veszélyeztető biztonságos munkavégzés, a biztonságos munkavállalói magatartáshoz szükséges kompetenciák.

A témakörök fejezeteiben bemutatott példák elősegítik a valóságos munkahelyzet közelebbi megismerését. A színes képekkel, táblázatokkal gazdagon illusztrált kiadvány a 2014-ben hatályos legfontosabb jogszabályokat is felsorolja, lehetőséget biztosítva ezzel a témában szerzett ismeretek elmélyítésére, a továbblépésre.

A tankönyv fejezetei:

1. Munkahelyi biztonság és egészség
2. A munkavédelem alapjai
3. A munkavédelmi szabályozás elemei
4. A munkavégzés személyi feltételei
5. A munkahelyek alapvető követelményei
6. Munkaeszközök üzemeltetésének biztonságos követelményei
7. Kockázatkezelés
8. Munkavédelmi feladatok
9. Munkabalesetek, foglalkozási megbetegedések

Karvázy Eszter – Bajka Györgyi

A munkahelyi képzés és gyakorlat minőségbiztosítása nemzetközi jó gyakorlatok alapján

Az EQAVET Szakképzési Minőségbiztosítási Referencia Keretrendszer (European Quality Assurance Reference Framework in Vocational Education and Training) 2009-ben jött létre az Európai Unió tagállamai, a szociális partnerek és az Európai Bizottság közreműködésével, hogy elősegítse a szakképzés minőségbiztosításával és minőségfejlesztésével kapcsolatos innovatív törekvéseket.

Az európai keretrendszer célja, hogy alkalmazásával – közös alapokon, közös módszertant használva, egymástól jó gyakorlatokat átvéve – hatékonyabbá váljanak a minőségbiztosítási folyamatok.

Magyarországon 2011-ig a TÁMOP 2.2.1. „A képzés tartalmának és minőségének javítása” című projekt első szakaszában dolgozták ki a szak- és felnőttképző intézmények számára az Egységes Szakképzési Minőségirányítási Keretrendszert (ESZMK), melynek működése az EQAVET Keretrendszer alapján került kialakításra.

A szakképzés minőségbiztosítása terén az európai együttműködés fenntartására és fejlesztésére jött létre az EQAVET nemzetközi hálózata. A hálózat fő célkitűzése a keretrendszer használatának ösztönzése és a tagországok szakmai, módszertani támogatása.

A hálózat célkitűzéseinek és feladatainak megvalósítását segítő fő eszközök: a tematikus munkacsoportokban végzett fejlesztőmunka, valamint a „peer learning” (egymástól tanulás) szemináriumok. A tematikus munkacsoportok két éves periódusokban működnek, s általában párhuzamosan két munkacsoport dolgozik, amelyekből az egyik a rendszerszintű fejlesztéssel foglalkozik, míg a másik a szakképzés működési szintjét célozza meg. A tematika igazodik az európai szintű szak- és felnőttképzési stratégiák prioritásaihoz.

A korábbi munkák során kidolgozásra került egy on-line szakmai támogató eszköz (<http://www.eqavet.eu/qa/gns/home.aspx>), ami az EQAVET bevezetését és alkalmazását segíti szakpolitikai és intézményi szinten. Az eszköz egyik kulcseleme a minőségbiztosítás alapvető, lényegi építőköveinek, moduljainak (building blocks) meghatározása és jellemzése, melyek alkalmazását esettanulmányok szemléltetik. Az egyes építőkövekhez meghatározták a releváns indikátorokat és indikatív jellemzőket is, ami további segítséget nyújt a minőségbiztosítási rendszer kiépítéséhez, működtetéséhez.

A 2013-2014-es munkacsoportok két új minőségbiztosítási területre dolgozták ki az építőköveket. Az új elemek támogatást nyújtanak a meglévő minőségbiztosítási rendszereknek az EQAVET Keretrendszerrel történő összehangolásához, valamint a munkahelyi környezetben megvalósuló képzés minőségének biztosításához.

Ez az utóbbi terület azért került a munkacsoportok témái közé, mert mind európai, mind nemzeti szinten döntő jelentőségűvé vált a munkafolyamatba integrált képzés és a munkahelyen történő szakmai gyakorlat. A munkahelyi tanulás révén valósulhat meg a tanuló szakmai kompetenciáinak fejlesztése a munkaerőpiac valós igényei szerinti, valamint a munkahelyi környezetbe történő beilleszkedésre alkalmas olyan készségek és jártasságok elsajátítása, amelyek nagymértékben segítik a munkaerőpiac egyre növekvő kihívásainak történő megfelelést.

A munkahelyi környezetben történő tanulás minőségbiztosításának kialakítására az alábbi építőkövek kerültek meghatározásra:

- *Tervezés:* a partner szervezetekkel történő együttműködés a tanulók igényeire igazodó képzési program megtervezése érdekében;
- *Fejlesztés:* a partner szervezetekkel történő megállapodás arról, hogy a képzés minőségét hogyan és mikor vizsgálják és értékelik, valamint hogyan valósítják meg a fejlesztéseket;
- *Megfeleltetés:* a partner szervezetekkel megvalósuló munka, ami biztosítja, hogy a programokat a tanulók szükségleteinek megfelelően szervezzék;
- *Kommunikáció:* biztosítja, hogy a tanulók és a partner szervezetek rendszeresen friss információkhoz jussanak a képzés minden területén;
- *Képzés:* biztosítja, hogy a dolgozók jól felkészültek legyenek a képzési szerepre, mely magába foglalja a minőségbiztosítási ciklus minden elemét és szempontját is;
- *Értékelés:* a partner szervezetekkel megvalósuló együttműködés a tanulók eredményeinek értékelése és – ahol releváns – tanúsítása céljából, valamint a munkahelyi tanulás programjának utólagos felülvizsgálata érdekében.

Az esettanulmányok célja, hogy példaként szolgáljanak az egyes építőkövek gyakorlatban történő megjelenéséhez, illetve bizonyítsák a leírt módszerek megvalósíthatóságát.

Az esettanulmányok gyűjtésénél fontos szempont volt, hogy különböző perspektívából mutassák be az építőkövek alkalmazását. Így legyenek példák az iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli szakképzéshez kapcsolódó munkahelyi képzés minőségbiztosításáról, a különböző munkahelyi tanulási környezetekről, valamint rendszerszemléletű és szakképzési szintű megközelítésekről.

A továbbiakban az építőköveket bemutató jó gyakorlatokból kívánunk közreadni néhány összefoglalót.

Németország: Együttműködési hálózat létrehozása

Németországban a Szövetségi Szakképzési Intézet és a Szövetségi Oktatási és Kutatási Minisztérium a kis- és középvállalatoknál biztosított munkahelyi gyakorlat színvonalának fejlesztésére irányuló kezdeményezés részeként kísérleti projektekhez nyújtott támogatást minőségfejlesztési módszerek, valamint olyan gyakorlati eszközök és eljárások kidolgozásához és teszteléséhez, amelyek segítségével a vállalkozások biztosíthatják, értékelhetik és fejleszthetik a munkahelyi szakképzési folyamatok minőségét.

E projektek keretében, a szakmai alapképzés minőségével foglalkozó Berlini Hálózat egy olyan minőségfejlesztési módszert dolgozott ki, mely választ ad a munkahelyhez, mint tanulási környezethez, kapcsolódó aktuális kérdésekre.

Alapképzésük első évében a tanulók egy képzési központban folytatják tanulmányaikat, míg a második és harmadik évben a vállalatok szervezik meg a képzést. A minőségfejlesztési módszer a képzés ez utóbbi részének javítását tűzte ki célul.

A vállalat munkatársai (ideértve az ügyvezető igazgatót is), a munkahelyi képzésben részt vevő munkatársak és a tanulók az ügynevezett minőségügyi munkacsoportokban vitatták meg azokat a fejlesztéseket, amelyekre szükség volt a minőségfejlesztési módszer követelményeinek teljesüléséhez. A megbeszélések eredményeként több minőségügyi célkitűzés, szabály, felelősségi kör és eszköz született. Az alkalmazottak képzésben részesültek, hogy ezeket az eszközöket a tanulási folyamatban alkalmazni tudják. Emellett egy közös küldetési nyilatkozatban is megállapodtak, amelynek középpontjában a vállalati szakmai alapképzés minősége állt.

A közös célok elérése érdekében a minőségügyi csoport meghatározta a vállalatok szakmai alapképzési kínálatát, a kiemelkedően és a rosszul teljesítő tanulóknak nyújtandó speciális támogatásokat, a vállalati képzésben részt vevő alkalmazottak képesítésének követelményeit, a tanulási folyamat támogatásához szükséges követelményeket és erőforrásokat. A munkacsoport azonosította a vállalat azon osztályait és részlegeit, amelyek a tanulók képzési programjának egyes szakaszaiban a legmegfelelőbbben tudják biztosítani a munkahelyi gyakorlatot. A tananyagok és a tanulók fejlődésének megfelelően ütemezték a tanulási folyamatokat, meghatároztak további tanulási egységeket a vállalatok igényeit kielégítő készségek és kompetenciák figyelembevételével. Dokumentálásra kerültek a mentorok és az oktatók felelősségi körei és a tevékenységeik, valamint a tanulók szerepe a szakmai alapképzés folyamatának szabályozásában. Ütemterv készült a tanulási célok hatékonyságára és a tanulók eredményeire vonatkozó észrevételek összegyűjtésére.

Az esettanulmány a következő építőköveket szemlélteti: Tervezés, Képzés, Fejlesztés

Portugália:

A munkáltatók nagyobb mértékű bevonása

Az Escola Profissional de Aveiro (EPA) olyan szakképző iskola, amelyet egy regionális nonprofit szervezet – az Aveiro Körzeti Oktatási és Fejlesztési Egyesület – üzemeltet. Az EPA szakképzési kurzusain önként megnövelte a munkahelyi tanulás ará-

nyát. Ennek segítségével erősítette a vállalatoknak a fiatalok képzésében való részvételét. Olyan programokat alakított ki, amelyek jobban reagálnak a munkaerőpiac igényeire, és hozzásegítette a tanulókat, hogy könnyebb legyen a beilleszkedésük a munka világába.

A tanulók három éves képzésük minden évében részt vesznek munkahelyi gyakorlaton. A váltakozó modellen alapuló képzés során a tanulók vagy az EPA műszaki iskolájában tanulnak, vagy teljes munkaidőben valamely munkáltatónál dolgoznak.

Az EPA-ban az ellenőrző és szakmai csoport internetes felületet üzemeltet, amely tartalmazza a munkáltatókkal kapcsolatos információkat, és ezt a felületet a képzés partnerség alapú megközelítése részeként rendszeres találkozók alkalmával aktualizálják. A csoport mindenkit ösztönöz és támogat, aki részt vesz a munkaalapú tanulásban: a tanulókat (és szüleiket), a szakképző iskola mentorait és a munkahelyi tanulás segítő mentorokat.

A tanulók képzését internetes platformon keresztül tartják nyilván és ellenőrzik. Ez a platform minden érintett számára hozzáférhető, és lehetőséget biztosít arra is, hogy kifejezzék elégedettségük mértékét vagy képzési igényeiket. Az internetes platform átlátható jellegénél fogva erősíti az EPA munkahelyi gyakorlat iránti elkötelezettségét és támogatja a képzések folyamatos fejlesztését.

A tavalyi tanévben a gyakorlati munkahelyet biztosító munkáltatók 97%-a jelezte, hogy továbbra is fenn szeretné tartani a partnerséget. Ez az EPA és a munkáltatók közötti szoros munkakapcsolat és a valamennyi érdekelt fél által elvégezhető internetes ellenőrzés, valamint az egyéni találkozók eredménye, hozzájárulnak a képzés folyamatos fejlesztéséhez is.

Az esettanulmány a következő építőköveket szemlélteti: Kommunikáció, Képzés, Értékelés

Hollandia: Az elmélet és a gyakorlat ötvözése

A Landstede MBO 13 szakmai területen kínál szakképzéseket. A tanulók kompetenciaalapú, saját igényeik szerint egyénre szabottan végezhető programban vesznek részt. Így például az év folyamán több időpontban is lehetőségük van elkezdni, illetve befejezni képzési programjukat. Minden képzés munkahelyi gyakorlaton alapul, amelyben szorosan összekapcsolódik az iskolában tanult elmélet és a munkahelyen elsajátított gyakorlat. A diákok hetente két napot töltenek az iskolában, míg hármát a munkahelyen. A munkahelyen a tanulók vegyes évfolyamú csoportokban tanulnak, és személyre szabott szakmai segítséget kapnak mind a szakképző iskolától, mind a munkahely által kijelölt tanártól.

A Landstede első lépése volt a képzés minőségbiztosítása terén a munkaalapú tanulás biztosító vállalatok kiválasztása. A kiválasztást a korábbi tapasztalatok, a minőségi követelményeknek való megfelelés iránti hajlandóság és a vállalatok hozzáállása alapján végzik, vagyis, mennyiben képesek hozzájárulni a képzésben részt vevők tanulásához. Az egyik

alapkövetelmény volt, hogy a tanulókat irányító munkatársak vegyenek részt képzésben. Ezt a képzést a Landstede biztosította, ami megkönnyítette a munkahelyi dolgozók tájékoztatását a Landstede által alkalmazott eszközökről és eljárásokról, valamint felkészítették őket a tanulók irányítására és értékelésére.

A Landstede közreműködésével minden vállalattal megfelelő együttműködés alakult ki. Egy ötfős oktatókból álló munkacsoport felel a munkahelyi gyakorlatért, tagjai gondoskodnak a kapcsolattartásról és a képzés minőségéről is. A munkacsoport tagjai szoros kapcsolatban állnak a munkáltatókkal, ami lehetővé teszi, hogy közösen hozzanak döntéseket a munkahelyi gyakorlat folyamatairól. A megfelelő döntések meghozatalához elengedhetetlen minden résztvevő – a tanuló, a Landstede és a vállalat – érdekeinek figyelembe vétele. A képzés minőségének értékelésére a Landstede és a vállalatok közötti partnerség keretében kerül sor. Ezután minden érdekelt felet tájékoztatnak az értékelés eredményeiről és az esetleges változtatásokról.

Az esettanulmány a következő építő köveket szemlélteti: Tervezés, Kommunikáció, Képzés, Értékelés

Magyarország: Folyamatos fejlesztés a Handler Nándor Szakképző Iskolában

Az iskola 2000-től folytat rendszeres minőségfejlesztési tevékenységet, amelynek keretében meghatározza minőségpolitikáját, azonosítja és szabályozza a minőségbiztosítás folyamatait. Évenkénti rendszerességgel folytat önértékelést, amely alapján fejlesztéseket indít. Az indikátorrendszert az önértékelés keretében határozza meg. Az indikátorrendszer elemei a célrendszerhez kapcsolva alkotják az önértékelési modellt „eredmények” oldali mutatóit, és az így összekapcsolt rendszer a CÉL – ADOTTÁSOK – EREDMÉNYEK logikát követve jelenti a fejlesztések alapját.

A gyakorlati képzést biztosító, a gyakorlati képzésben részt vevő, illetve a gyakorlati képzést felügyelő partnerek igényeit és elégedettségét éves rendszerességgel mérik. A partneri mérések során felméri a partnerszervezet elégedettségét és igényeit, és beépítik azokat a fejlesztési célok meghatározásába. Az intézmény a minőségbiztosítási rendszerét integrálta a tanév működési rendszerébe. Az intézkedési tervek értékelésének indikátorai és a kérdőíves partneri felmérések eredményei bekerülnek a mérési programba.

Vannak olyan országosan, ágazati szinten összehasonlítható indikátorok, amelyek segítik az értékelést. Ilyenek például az országos mérési eredmények (kompetenciamérés, PISA mérés), a szakmai vizsgák, az országos szakmai versenyek eredményei, az elhelyezkedési mutatók, az egy

pedagógusra jutó tanulószám, a megszerzett képességek hasznosítása a munkahelyen. Az értékeléshez indikátorokat szolgáltatnak az iskola gyakorlati képzését biztosító partnerek is.

Tanévenként azonos időben kerül sor a partnerek igényeinek és elégedettségének mérésére. Az indikátorok gyűjtése a munkakörökhöz kötötten széles körben történik.

A fejlesztések eredményeiről tájékoztatják a gyakorlati képzést biztosító, az abban részt vevő, illetve a folyamatot felügyelő partnereket is. A sikeres fejlesztések intézkedési terveiben meghatározott gyakorlatok beépülnek az intézményi működésbe.

Az esettanulmány a következő építőköveket szemlélteti: Fejlesztés

Magyarország: Képzés és értékelés

A Crystal Nails Elite Köröm Akadémia piacvezető oktató- és vizsgaközpont, melynek ma 17 franchise partnere van országszerte. Ezek önállóan működő iskolák, ahol a Köröm Akadémián képzett szakoktatók oktatnak. Meghatározó szakmai rendezvényeik a szezonnyitó Körömhajó és a közel 2500 fős látogatottságú Körömnap, amelyek kétségtelenül a legnagyobb és legrangosabb köröm rendezvények. Ezek a rendezvények a munkahelyi tanulási alappillérei.

A Crystal Nails Kft. célkitűzése a minőségirányítási rendszer, valamint a szakmai munka eredményességének folyamatos fejlesztése, hogy a képzéseiken részt vevőknek olyan programokat és szolgáltatásokat biztosítsanak, amelyek révén a hallgatók elsajátíthatják a kiemelkedő szakmai teljesítményhez szükséges készségeket és tudásanyagot.

A minőségirányítási rendszer eredményességének ellenőrzésére, tevékenységük megfelelőségének igazolására adatgyűjtést és elemzést, valamint teljes körű önértékelést végeznek. Az önértékelési szempontok alkalmazásával elérhető a tények alapján történő tájékozódás és döntés, a trendek felismerése, a folyamatokra vonatkozó intézkedések hatásának mérhetősége, valamint a gyors reagálás lehetősége.

Az önértékelés eredményét figyelembe veszik az éves képzési terv és a fejlesztési terv kidolgozása során.

Az esettanulmány a következő építőköveket szemlélteti: Képzés, Értékelés

Az esettanulmányok jól példázzák, hogy minden munkahely különböző esetet jelent, és nincs kész recept arra, hogy miként kell megszervezni a munkahelyi tanulást és gyakorlatot, de iránymutatások adhatók. Ezt a célt szolgálja az EQAVET Hálózatban meghatározott építőkövek.

dr. Sággy Eszter

A fiatal munkavállalókra vonatkozó munkavédelmi szabályok

A fiatal munkavállalókat jobban fenyegeti a munkahelyi sérülés veszélye és a megbetegedés kockázata a megfelelő tapasztalat, érettség, valamint a szakismeret és képzettség hiánya miatt, ezért kell biztosítani a számukra az ismereteiknek, képességeiknek megfelelő felügyeletet, képzést, biztonságos munkahelyet. Hazánkban – legmagasabb szintű jogszabályként – Magyarország Alaptörvénye XVIII. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy „Magyarország külön intézkedésekkel biztosítja a fiatalok és a szülők munkahelyi védelmét.” A fiatal munkavállaló fogalmát a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 294. § (1) bekezdés a) pontja definiálja, mely szerint „Fiatal munkavállaló: a tizennyolcadik életévét be nem töltött munkavállaló.”

A 18 év alatti munkavállalókra különleges szabályok vonatkoznak, amelyek megjelennek uniós és nemzeti szinten egyaránt.

A fiatal személyek munkahelyi védelméről szóló 94/33/EK irányelv minimumkövetelményeket fogalmaz meg, amelyeknél az alkalmazandó jog szigorúbb is lehet az egyes tagállamokban. A tagállamok biztosítják, hogy a fiatal személyek védelmet élvezzenek minden olyan – különösen a biztonságukat, egészségüket és fejlődésüket fenyegető – veszéllyel szemben, amely tapasztalatlanságukból, a meglévő vagy esetleges veszélyek felismerésével kapcsolatos ismeretek hiányosságaiból, illetve éretlenségükből adódhat.

A tagállamok ennek érdekében megtiltják a fiatalok alkalmazását:

- fizikai vagy pszichológiai képességeiket objektíve meghaladó munka elvégzésére;
- olyan munka elvégzésére, amely veszélyes (mérgező, rákkeltő, örökölhető genetikai károsodást okozó, magzatra ártalmas vagy az emberi egészségre bármely egyéb módon krónikus hatást gyakorló) anyagokkal történne;
- olyan munka elvégzésére, amelynek során káros radioaktív sugárzás érheti őket;
- olyan balesetveszélyekkel járó munka elvégzésére, amelyeket a fiatal személyek elővigyázatlanságuknál, tapasztalati és képzésbeli hiányosságaiknál fogva feltehetően nem ismerhetnek fel, illetve nem kerülhetnek el; vagy
- olyan munka elvégzésére, amellyel együtt jár az egészségre ártalmas rendkívüli hideg, hőség, zaj vagy rezgés.

A nemzeti – törvényi szintű – szabályozás a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvényben (továbbiakban: Mvt.) jelenik meg, amely meghatározza az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés személyi, tárgyi és szervezeti feltételeit a szervezeten munkát végzők egészségének, munkavégző képességének megóvása és a munkakörülmények humanizálása érdekében.

A szervezett munkavégzés Mvt. szerinti fogalma magában foglalja többek között a szakképző iskolákban a tanulói jogvi-

szony keretében a szakmai képzési követelmények teljesülése során, továbbá tanulószerveződés alapján, hallgatói jogviszonyban a gyakorlati képzés során végzett munkát.

A fiatalok – munkavállalói kategóriaként – a sérülékeny csoportba tartoznak, amely kört testi, lelki adottságaik, állapotuk következtében a munkavégzéssel összefüggő kockázatok fokozottan fenyegetnek, illetve akik maguk is fokozott kockázatot jelenthetnek munkavégzésük során. A sérülékeny csoportba tartozó munkavállalókat a külön jogszabályban foglaltak szerint óvni kell az őket különösen érintő egészségkárosító kockázatoktól.

Részletes szabályokat tartalmaz a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet (továbbiakban: rendelet). A rendelet 8. számú melléklete felsorolja azokat a megterheléseket, amelyek fennállása esetén tilos a fiatalok foglalkoztatása. Például:

- közepesen nehéz vagy nehéz fizikai munka (10 kg-nál nagyobb tömeg emelése, kényszeresthelyzetben végzett munka, kezek kis ízületeit érő mikrotraumák kumulációjának lehetőségével járó munka stb.),
- fokozott pszichés megterhelés
 - időközszert feltételei között végzett tevékenység esetén (egyedi gépkiszolgálás, szalag vagy szalagszerű technológiák) akkor, ha a néhány elemi műveletből felépülő, periodikusan ismétlődő tevékenységek végrehajtására előírt műveleti idő nem haladja meg a 3 percet és nincs szervezett tevékenységcsere;
 - fokozott pszichés információterheléssel járó vagy különleges figyelmet igénylő tevékenység (időhiány viszonyai közötti döntési feladatok, nagytömegű eltérő jelentésű információ felvétele és értelmezése nagy pontosságú ellenőrzési funkciók teljesítése zavaró ingereket tartalmazó környezetben), ha az meghaladja a törvényes munkaidő 50%-át,
- a dolgozó saját vagy mások egészsége, testi épsége szempontjából az átlagosat meghaladó mértékű kockázattal járó munka,
- fokozottan terhelő munkahelyi klíma (hőterhelés, hideg munkakörnyezetben végzett munka, váltakozva hideg-meleg munkahelyen végzett munka, nedves munkakörnyezetben végzett munka),
- kéz/kar rezgés 2,5 m/s² expozíció felett,
- egész testre ható rezgéssel járó munka 0,5 m/s² expozíció felett,
- ionizáló sugár-expozícióban dolgozó,
- mikrohullámú sugár-expozíció,
- zajexpozícióban végzett munka,
- túlnyomásban végzett munka,

- nagyon mérgező, reprodukciót károsító, daganatkeltő, teratogén, mutagén vegyi anyagok expozíciója.

A rendelet 9/A. számú melléklete felsorolja azon munkakörülményeket, amelyek fennállása esetén a fiatalok foglalkoztatásához alkalmassági vizsgálat keretében elvégzett kockázatbecslés szükséges.

A tanulóknak a szakma elsajátításához szükséges – egészségkárosodás kockázatával járó munkakörülmények közötti – foglalkoztatása nem haladhatja meg azt az időtartamot, amely a szakma elsajátításához szükséges.

Előzetes munkaköri alkalmassági vizsgálatot kell végezni a munkáltató által foglalkoztatni kívánt minden munkavállalónál. Szintén munkaköri alkalmassági vizsgálat szükséges a munkakör, munkahely, munkakörülmények megváltozása előtt is. Ha fiatalok a munkavállaló, akkor évente szükséges, hogy részt vegyen időszakos vizsgálaton. Az egyszerűsített foglalkoztatás körébe tartozó idegnyomunka vagy alkalmi munka esetén a munkáltató általi foglalkoztatás kötelező feltétele fiatalok esetén a foglalkoztathatósági szakvélemény megléte.

Az életkori sajátosság miatti korlátozás megjelenik néhány speciális jogszabályban, mint például:

- a Hegesztési Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 143/2004. (XII. 22.) GKM rendelet mellékletének 4. 1. pontja szerint „Hegesztést önállóan végezhet, aki betöltötte a 18. életévét,...”;

- az Emelőgép Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 47/1999. (VIII. 4.) GM rendelet mellékletének 5. 1. Emelőgép-kezelő pontja szerint „Emelőgépet önállóan az a személy kezelhet, aki 18. életévét betöltött, vagy szakmunkás,...”.

Az eltérő szabályok alkalmazását a fizikai és pszichológiai érettség, valamint a tapasztalat hiánya indokolja. Nagyobb valószínűséggel nem ismerik fel a veszélyeket, vagy azokra nem figyelnek eléggé, ezért fontos az emberi tényezők figyelembe vétele az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményének megvalósításakor. A munkáltatóknak rendelkezniük kell kockázatértékeléssel, amelyben ki kell térni a munkavállalókat érő terhelések értékelésekor a fiatalok foglalkoztatásának kockázataira is.

Amennyiben a diákot, hallgatót gyakorlati képzés során ér baleset, úgy az munkabalesetnek számít, s annak megfelelően kell kivizsgálni, nyilvántartani, bejelenteni. Ha a gyakorlati képzés nem az oktatási, nevelési intézményben történik, akkor – eltérő megállapodás hiányában – a tanuló, hallgatót a gyakorlati képzésben részesítő munkáltatónak kell a munkabaleset vizsgálatával, nyilvántartásával és bejelentésével összefüggő kötelezettségeket teljesíteni az oktatási, nevelési intézmény értesítése mellett. Az iskola részére a munkabaleset kivizsgálásában való részvételt is biztosítani kell.

Brusztné Kunvári Enikő, Pongrácz Katalin: Műszaki cikkek áruismerete

Kiadói ajánlás:

A tankönyv a *Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció* szakmacsoporton belül az eladó szakképesítéshez készült. Felhasználható még a *kereskedő szakképesítéshez* és a *műszakicikk-eladó* részsakképesítéshez is. A tankönyv az *áruforgalmazás* tantárgy *műszaki cikkek* témaköreit dolgozza fel. A műszaki cikkek széles áruajtái és jellemzői fejezetenként csoportosítva ismerhetők meg a könyvből. A tanulás során a felhasználók elsajátíthatják azokat a minőségi követelményeket, amelyek ismeretében segítséget nyújthatnak a vevőknek az áru kiválasztásában. Az esetfelvetések, a kiegészítő olvasmányok, az ábrákkal, képekkel, táblázatokkal gazdagon illusztrált szakmai információtartalom segíti a szakmai követelmények elsajátítását. A gyakorlatok, feladatok, kérdések megoldásával mélyül az ismeretanyag és kialakul az áruforgalmazáshoz szükséges fogyasztó-centrikus szemlélet.

A tankönyv fejezetei:

1. Elektronikai alapismeretek
2. Háztartási készülékek, berendezések
3. Szórakoztató elektronikai készülékek
4. Számítástechnika
5. Digitális képrögzítés
6. Mobiltelefonok és navigációs készülékek
7. Egyéb készülékek
8. Szerszámok, ipari tömegcikk (Kéziszerszámok, ipari tömegcikk, záruk)
9. Villamos szerelési anyagok
10. Lakásvilágítási cikkek
11. Szerelvények, szerszámok, vasárúk

dr. Csigi Imre

A (tanév során végezhető) diákmunka szabályai

A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) szabályai – a fiatalok védelme érdekében – speciális foglalkoztatási szabályokat ír elő. Fiatal munkavállalónak a 18. életévét még be nem töltött személy számít, és korlátozás nélkül létesíthet munkaviszonyt a 16. életévét betöltött személy. Ugyancsak munkavállaló lehet az iskolai szünet tartama alatt az a 15. életévét betöltött tanuló, aki nappali rendszerű képzés keretében folytat tanulmányokat. Iskolai szünet alatt természetesen nem csupán a nyári szünidő értendő, hanem minden olyan időtartam, amely alatt a tanrend szerint szünetel a tanítás. A fiatalok személyi foglalkoztatása szempontjából nem csupán a munkaviszony létesítése esik e korlátozás alá, hanem minden olyan egyéb jogviszony is (megbízási, vállalkozási szerződés alapján végzett munka), amelynek alapján a fiatal munkavégzésre vállal kötelezettséget. A munkaszerződés vagy a foglalkoztatásra irányuló egyéb szerződés érvényességéhez a szülő, törvényes képviselő hozzájárulása szükséges. A 15. életévét még be nem töltött fiatal a gyámhatóság engedélye alapján, külön jogszabályban meghatározott *kulturális, művészeti, sport-, hirdetői tevékenység* (sportolók, gyermekszínészek, gyermekmodellek stb.) keretében foglalkoztatható.

Az általános vagy középfokú oktatási intézményben nappali tanulmányokat folytató fiatalok foglalkoztatása esetében természetesen figyelembe kell venni a nemzeti köznevelésről szóló törvényben (2011. évi CXCV. törvény) meghatározott tanulói kötelezettségeket is. A köznevelési törvény a tanuló kötelezettségei között írja elő, hogy

- részt vegyen a kötelező és a választott, továbbá általános iskolában a tizenhat óráig tartó egyéb foglalkozásokon és szakmai gyakorlatokon, illetve
- eleget tegyen – rendszeres munkával és fegyelmezett magatartással, képességeinek megfelelően – a tanulmányi kötelezettségének.

Ennek alapján tanulmányi időszakban a 16. életévét már betöltött, de tanulmányokat folytató fiatalok is csak úgy vállalhat munkát, hogy az ne ütközzön a tanulmányi kötelezettségeivel.

A fiatal munkavállaló munkavégzése történhet munkaviszony keretében, de lehetőség van úgynevezett egyszerűsített foglalkoztatás, alkalmi munka keretében történő munkavégzésre is [ennek szabályait az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXXV. törvény (Efo. tv.) tartalmazza]. A diák munkavállalók esetében gyakori foglalkoztatási forma az iskolaszövetkezett közreműködésével történő foglalkoztatás. Ebben a foglalkoztatási formában a speciálisan diák munkavállalók foglalkoztatásának elősegítésére és megszervezésére létrejött iskolaszövetkezettel köt a – kizárólag nappali tagozatos – tanuló, hallgató munkaszerződést, és az iskolaszövetkezett „közvetíti ki” a munkavállalót különböző olyan munkákra, amelyek elvégzését a tanuló, hallgató a szerződésben vállalta. E foglalkoztatási forma előnye, hogy nagyobb biztonság nyújt a munkáltatói visszaélésekkel szemben, hiszen például a munkabért a tanuló, hallgató az iskolaszövetkezettől kapja, az elvégzett munkának és a megállapított munkabérnek megfelelően.

A fiatal munkavállalók esetében – akár munkaviszony, akár egyéb jogviszony keretében kerül sor a foglalkoztatásukra – az Mt. előír bizonyos munkavégzési korlátokat is, amelyek az életkorból eredő sajátosságok figyelembevételével hivatottak védeni a fiatalok egészségét és fejlődését.

A munkavégzési korlátok azokat az eseteket foglalják magukban, amikor a fiatal munkavállaló a munkavégzési helyen jogszzerűen foglalkoztatható ugyan, azonban a munkavégzés helye, időtartama vagy a foglalkoztatás jellege eltér az általános, felnőtt munkavállalókra vonatkozó szabályoktól.

A fiatal munkavállalókra vonatkozó lényeges munkavégzési korlátokat az Mt. 114. §-a tartalmazza:

- a fiatal munkavállaló *napi munkaideje* legfeljebb napi *nyolc óra* lehet,
- ha a fiatal munkavállalót több munkáltató foglalkoztatja, *valamennyi munkaidőt* egybe kell számítani; az összeszámításkor a munkaviszonyok és az egyéb jogviszonyok alapján történő munkavégzést is figyelembe kell venni;
- a fiatal munkavállaló számára legfeljebb *egy heti munkaidőkeret* lehet elrendelni;
- a fiatal munkavállaló számára legalább *tizenkét óra* tartamú pihenőidőt kell biztosítani;
- a fiatal munkavállaló *éjszakai munkára* nem vehető igénybe;
- a fiatal munkavállaló *rendkívüli munkára* nem vehető igénybe;
- a fiatal munkavállaló számára négy és fél órát meghaladó beosztás szerinti napi munkaidő esetén *legalább harminc perc*, hat órát meghaladó beosztás szerinti napi munkaidő esetén legalább *negyvenöt perc* munkaközi szünetet kell biztosítani;
- a fiatal munkavállaló esetében egyenlőtlen munkaidő-beosztás esetén sem oszthatók be a heti pihenőnapok egyenlőtlenül, továbbá egyenlőtlen munkaidő-beosztás esetén is legalább egybefüggő 48 óra heti pihenőidő biztosítása kötelező.

A törvényi rendelkezésekből következően további *korlátozások* is érvényesülnek:

- a fiatal munkavállaló maximális heti munkaideje a 40 órát nem haladhatja meg, hiszen részére legfeljebb egyhetes munkaidőkeret alkalmazható, rendkívüli munka nem rendelhető el, és hetente két pihenőnapot biztosítani kell;
- ügyelet és készenlét ugyancsak nem rendelhető el, minthogy ezek a beosztás szerinti napi munkaidőn kívüli rendelkezésre állást feltételeznek.

A fiatal munkavállalót megillető szabadság

A fiatal munkavállalót évi 5 nap *pótszabadság* is megilleti, utoljára abban az évben, amikor betölti a 18. életévét. Rövidebb időtartamú munkaviszony esetén a szabadság természetesen időarányosan jár a munkavállaló részére. A fiataloknak járó pótszabadság időarányos része a naptári évből hátra lévő időre akkor is megilleti a munkavállalót, ha a munkaviszonya a 18. életévének betöltése után jött létre.

Somodi Mónika

Szakiskolai tanulmányi ösztöndíj

A szakiskolai tanulmányi ösztöndíjról szóló 328/2009. (XII. 29.) kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) alapján ösztöndíjban részesülhetnek a Kormányrendeletben meghatározott feltételek mellett a Kormány rendeletében meghatározott hiányszakképesítések körébe tartozó, első szakképesítés megszerzésére irányuló, nappali rendszerű képzésben részt vevő tanulók.

A szakiskolai tanulmányi ösztöndíj igénylésével, folyósításával kapcsolatban a Nemzeti Munkaügyi Hivatalhoz, mint a támogatás nyújtójához beérkezett kérdések, jelzések alapján az alábbiakra hívjuk fel az igénylő intézmények figyelmét.

A Kormányrendelet 3. § (1) bekezdése szerint jövedelmi helyzettől függetlenül ösztöndíjban részesülnek – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével – a szakiskola szakképzési évfolyamán, az első szakképesítésre felkészítő nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, hiányszakképesítést tanulók.

A Kormányrendelet alapján a hiány-szakképesítést tanuló valamennyi tanuló jogosult – a rendeletben foglalt egyéb feltételek teljesülése mellett – a szakiskolai tanulmányi ösztöndíjra.

A hiány-szakképesítéseket tanévenkénti felsorolásban a <http://vny.nive.hu/osztondij/?oldal=dokumentum> oldalon találják meg az érdeklődők. Annak megítéléséhez, hogy mely tanulók számára igényelhető támogatás, ahhoz figyelembe vehető a közzétett hiány-szakképesítések tekintetében megszerzett jogosultságok megfeleltetése a korábban kiadott OKJ-ban szereplő szakképesítésekkel megszerzett jogosultságokkal, amelyeket a szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeit kiadó rendeletek melléklete tartalmaz. A szakképesítések megfeleltetését tartalmazó, szakmai és vizsgakövetelményeket kiadó hatályos rendeletek:

- 19/2012. (VIII. 28.) HM rendelet a honvédelemért felelős miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról,
- 37/2013. (V. 28.) EMMI rendelet az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről,
- 12/2013. (III. 29.) NFM rendelet a nemzeti fejlesztési miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint egyes, szakmai és vizsgakövetelmények kiadásáról szóló miniszteri rendeletek hatályon kívül helyezéséről,
- 20/2013. (V. 28.) BM rendelet a belügyminiszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint egyes, szakmai és vizsgakövetelmények kiadásáról szóló miniszteri rendeletek hatályon kívül helyezéséről,
- 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet a nemzetgazdasági miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről,
- 41/2013. (V. 28.) VM rendelet a vidékfejlesztési miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint egyes, szakmai és vizsgakövetelmények kiadásáról szóló miniszteri rendeletek hatályon kívül helyezéséről,
- 28/2014. (IV. 24.) KIM rendelet a közigazgatási és igazságügyi miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsga-

követelményeiről, valamint egyes igazságügyi tárgyú rendeletek módosításáról.

A Kormányrendelet 4. § (1) bekezdése szerint az ösztöndíjra jogosult tanuló szakiskolai tanulmányi ösztöndíjra jogosult az első szakképzési évfolyam tanévének kezdő napjától az utolsó szakképzési évfolyamon a tanulmányokat lezáró, a tanév rendjében meghatározott első szakmai vizsga letételére kijelölt hónap végéig, amely időtartamot nem hosszabbíthatja meg a javító- vagy pótló vizsga időpontja. A hivatkozott rendelkezés alapján a tanulót az első szakképesítés megszerzésére irányuló tanulmányai alatt – kivéve, ha a rendeletben meghatározott, az ösztöndíjban történő részesülést kizáró ok merül fel – megilleti az ösztöndíj, amennyiben szakiskolai ösztöndíjra jogosító szakképesítésre felkészítő képzésben vesz részt. Tehát, ha a tanuló adott tanévben szakiskolai tanulmányi ösztöndíjra jogosító hiány-szakképesítésnek minősülő szakképesítés tekintetében kezd meg tanulmányait, akkor a szakiskolai tanulmányi ösztöndíj abban az esetben is megilleti őt a tanulmányai végéig, ha az adott szakképesítés a következő tanévre vonatkozóan nem szerepel a hiány-szakképesítések között.

Az igénylésben és elszámolásban fontos változást jelent, hogy a Kormányrendelet 5. § (1) bekezdésében foglalt igénylési és elszámolási időszakokat az egyes szakképzési és felnőttképzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 136/2014. (IV. 24.) Korm. rendelet módosította, mely szerint az eddigi négy igénylési/elszámolási időszakot a továbbiakban két igénylési/elszámolási időszak váltja fel. A módosítás 2014. május 2-án lépett hatályba, melyre tekintettel a 2014. február 01-jétől 2014. május 31-éig terjedő időszakra vonatkozó elszámolásokat, valamint a 2014. június 01-jétől 2014. augusztus 31-éig terjedő időszakra vonatkozó igénybejelentéseket az eddigi eljárásrendnek megfelelően kellett benyújtaniuk az intézményeknek. A fenti módosított igénylési és elszámolási időszakok a 2014/2015-ös tanévtől kezdődően kerülnek bevezetésre. A 2014. június 01. és 2014. augusztus 31. közötti időszakra vonatkozó elszámoló adatlapot, valamint a 2014. szeptember 1-jétől 2015. január 31-éig terjedő időszakra vonatkozó igénybejelentő adatlapot 2014. szeptember 15-éig szükséges benyújtani a Nemzeti Munkaügyi Hivatalhoz. A 2014. szeptember 1-jétől 2015. január 31-éig terjedő időszakra vonatkozó elszámolást és a 2015. február 1-jétől 2015. augusztus 31-éig terjedő időszakra vonatkozó igénybejelentést 2015. február 15-éig kötelesek benyújtani az érintett intézmények a Nemzeti Munkaügyi Hivatal részére. A fentiek alapján 2014. szeptember 15-ig a 2014. június 01. és 2014. augusztus 31. közötti időszak elszámolását, valamint a 2014. szeptember 01. és 2015. január 31. közötti időszak igénybejelentését szükséges majd benyújtani.

A szakiskolai tanulmányi ösztöndíj igényléséhez szükséges dokumentumokat, valamint információkat a www.munka.hu honlapon a *Szak- és felnőttképzés*, illetve a www.nive.hu honlapon az *NFA támogatások, Szakiskolai tanulmányi ösztöndíj* menüpont alatt érhetik el, illetve az ösztöndíj folyósításával kapcsolatos feladatok ellátása kapcsán felmerült kérdéseiket a szakkepzes@lab.hu e-mail címre küldhetik meg.

dr. Kormos Mária – Kis Anita

A szakképzési megállapodások megkötésével kapcsolatos tapasztalatok

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény (a továbbiakban: Szt.) rendelkezései szerint, amennyiben a nem állami költségvetési szerv által alapított, valamint fenntartott intézmény fenntartója szeretne költségvetési hozzájárulásban részesülni az iskolai rendszerű szakképzésben ellátott feladatok után, úgy az iskola székhelye szerinti megyei és fővárosi kormányhivatallal szakképzési megállapodást köt.¹ A szakképzési megállapodás megkötésére és feltételeire vonatkozó részletes szabályokat a 314/2013. (VIII. 28.) kormányrendelet (a továbbiakban Szmr.) tartalmazza. A szakképzési megállapodás – az Szt. 92/A. § (11) bekezdés alapján – először a 2013/2014. tanév vonatkozásában vált a költségvetési hozzájárulásra jogosultság feltételévé.

A megkötött szakképzési megállapodások – megyénkénti bontásban –, valamint a megkötéshez szükséges tájékoztatók, mintadokumentumok megtekinthetők a www.nive.hu oldalon a *Szakképzési szolgáltatások* menüpont *Szakképzési megállapodás* alpontja alatt. A Nemzeti Munkaügyi Hivatal, mint egyetértésre jogosult szerv² – amellyel, hogy a szakképzési megállapodás mintadokumentumait a már jelezett módon a megkötött szakképzési megállapodásokkal együtt közzéteszi –, a benyújtott szakképzési megállapodástervezetek egy-egy példányát saját használatra megkapja, az Szmr.-nek megfelelően. A Hivatal a beérkezett tervezetek mellett átfogó képet kap a szakképzési megállapodások megkötésével kapcsolatos tapasztalatokról, a fenntartókkal és a kormányhivatalokkal történt egyeztetések alapján. Az alábbiakban – tekintettel az érintett fenntartók széles körére – elsősorban a fenntartói oldalt érintő kérdéseket és észrevételeket tárgyaljuk, amelyeket a szakképzési megállapodás gyors és sikeres megkötése érdekében szükséges áttekinteni.

Az Szmr. 11. § (2) bekezdésének megfelelően a 2013/2014. tanév tekintetében 290 szakképzési megállapodást kötöttek, és elmondható, hogy a 2013 őszén szakképzési megállapodást kötők 90%-a élt azzal a lehetőséggel, hogy a szakképzési megállapodás hatályát az Szmr. 12. § (2) bekezdése alapján – egy kiegészítéssel – meghosszabbítsa. Nyilvánvalóan azok a fenntartók, akik nem kötöttek szakképzési megállapodást 2013/2014. tanévre, vagy nem kívántak élni a kiegészítés lehetőségével, azok

új szakképzési megállapodás megkötését kezdeményezhették az Szmr. 10. § (2) bekezdését is figyelembe véve. Azon fenntartói kör, mely 2013 őszén nem kötött szakképzési megállapodást – azon túlmenően, hogy nem kívánt a szakképzés állami feladatellátásban részt venni –, több esetben azért sem vált szerződő félle, mert szakképzési megállapodástervezete nem teljesíti valamely, az Szmr.-ben felsorolt feltételt. Ez utóbbi megállapítás azokra a fenntartókra is áll, akik a későbbiekben kezdeményezték a szakképzési megállapodás megkötését, de arra mégsem került sor.

A szakképzési megállapodás megkötésének gyakran előforduló akadálya, hogy az Szmr. 2. § (3) bekezdésében általános jelleggel megfogalmazott feltétel nem teljesül, így a fenntartott intézmény nem rendelkezik olyan működési engedéllyel, amely az új OKJ³ szerinti szakképesítéseket és ágazatokat tartalmazná, illetve a szakképzési megállapodásban felsoroltak nincsenek összhangban a működési engedéllyel. A másik kiemelkedő problémakört az úgynevezett szakmaszerkezeti döntéssel meglévő összhang hiánya jelenti, mely szintén akadályt képez a szakképzési megállapodás megkötésének. Mivel a szakképzési megállapodás legfeljebb öt évre köthető, a felsorolt – az Szmr. 2. § (3) bekezdésében szabályozott – feltételek vizsgálata elsősorban a szerződés hatálya alá tartozó első tanév kapcsán vizsgálható.

Ha a szakképzési megállapodás létrejött, akkor a szerződés hatálya alá eső első évet követő további évek kapcsán több mindenre szükséges felhívni a figyelmet. A fenntartó felelőssége megteremteni a szakképzési megállapodás részét képező és az Szmr. 3. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján készített fenntartói terv összhangját a működési engedéllyel és a szakmaszerkezeti döntéssel. Erre utal az Szmr. 8. § (3) bekezdése is, ami – a működési engedéllyel és a megyei szakképzési tervvel meglévő összhang hiánya alapján – feljogosítja a kormányhivatalt a szakképzési megállapodás felmondására.

Az Szmr. 4. § (2) bekezdése szerint a fenntartó készíti elő a szakképzési megállapodás tervezetét és nyújtja be a kormányhivatalhoz. Kiemelkedően fontos, hogy a tervezet előkészítése során a jogszabályok betartása mellett figyelmet fordítsanak az Szmr.-ben rögzített feltételekre, különös tekintettel az Szmr. 2–6. §-ra. Érdemes a ter-

[1] Lásd: Nkt. 88. § (4) bekezdés; Szt. 84. § (7) bekezdés

[2] A szakképzési megállapodások tekintetében az NMH SZFI és a vidékfejlesztésért felelős miniszter egyetértési jogot gyakorol. Vö.: Szt. 5. § (14) bekezdés, 84. § (8) bekezdés és Szmr. 5. §;

[3] Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) kormányrendelet

vezet előkészítésekör az Szm. 4. § (7) bekezdésében, a 6. § (1)–(2) bekezdéseiben szereplő úgynevezett megtagadási okok mellett a vidékfejlesztésért felelős miniszter Szm. 6. § (5) bekezdése alapján nyilvánosságra hozott szempontokra is figyelemmel lenni⁴, elősegítve ezzel a szakképzési megállapodás mielőbbi és gördülékeny megkötését. A szakképzési megállapodás sikeres megkötését a honlapunkon közzétett és a kormányhivatalok által kiadott útmutatók, tájékoztatók is segítik, az Szm. szabályai mellett.⁵

A benyújtott tervezetek esetében a kormányhivatal is nyilvánvalóan élhet a szerződés megkötésének megtagadására vonatkozó jogosultságával, de amennyiben erre nem került sor, akkor az egyetértésre jogosult szervek mérlegelnek. Az egyetértés jogának gyakorlása tekintetében elmondható, hogy a fent felsorolt követelmények és körülmények vezetnek általában a szerződés megtagadásához. A hibák egy jelentős része vélhetően figyelmetlenségből ered, amely viszonylag egyszerűen korrigálható. Ilyen hiányosság vagy hiba a tervezetben, ha rosszul adják meg a fenntartó vagy kormányhivatal valamely adatát, nem a fenntartó cégszerű aláírását szerepeltetik a

tervezeten⁶, vagy ha szakképesítések helyett ágazatot tüntetnek fel⁷. Ezek a hibák és hiányosságok a szerződéskötés folyamatát meghosszabbítják, mivel minden esetben újra be kell nyújtani a tervezetet.⁸

Emellett a szerződéskötés elutasítása eredhet a már korábban említett feltételek figyelmen kívül hagyásából is. Ennek kapcsán újra meg kell jegyezni, hogy nem ütközhet a jogszabályokkal a tervezet, így például a szakmaszerkezeti döntés keretein túlterjeszkedő tervezet nem vezethet a szakképzési megállapodás megkötéséhez. A szakmaszerkezeti döntésnek való megfelelés egy sajátos esete a fenntartók között történő keretszám-átadásról kötött megállapodás, illetve az annak megfelelő szakképzési megállapodástervezet benyújtása.

A tapasztalatok alapján elmondható, hogy azok a – szakképzési megállapodás megkötésére irányuló – tervezetek, amelyek előkészítésénél a fenntartó a jogszabályokat és tájékoztatókat figyelembe véve, kellő körültekintéssel járt el – esetlegesen a kormányhivatallal és az egyetértésre jogosult szervekkel is konzultálva –, azok az Szm.-ben biztosított határidőn belüli és sikeresen megkötött szakképzési megállapodáshoz vezetnek.

[4] A vidékfejlesztésért felelős miniszter ezt a honlapján „A nem állami fenntartóval kötendő szakképzési megállapodás megkötéséhez szükséges VM egyetértési jog gyakorlására vonatkozó szempontokról” címmel tette közzé. A közlemény a *Szak- és Felnőttképzés* c. folyóirat 2013. évi 7-8. számának 17. oldalán is megjelent.

[5] Ezen kívül segítséget jelent, hogy kérdés esetén a szakképzési megállapodás megkötésével foglalkozó kollégák megkereshetők a tájékoztatókban közzétett elérhetőségeken.

[6] Szm. 4. § (2) bekezdés

[7] Vö.: Szm. 3. § e) pontja

[8] Vö.: Szm. 4. § (2) bekezdés

Sánta Eszter: Öltözéktervezés

Kiadói ajánlás:

A tankönyv az öltözék-, divattervezéssel foglalkozó szakképesítésekhez készült.

Az öltözéktervezéshez szükséges ismeretek között megtalálható gyakorlatok elvégzésével fejleszthetők a divat- és stílustervező képzésben részt vevők készségei, képességei és könnyen kialakíthatók speciális szakmai kompetenciáik.

A képekkel gazdagon illusztrált kiadvány érdekes olvasmány lehet még a könnyűipar szakmacsoport szakképzéseiben részt vevőknek, és mindazoknak, akik érdeklődnek a divat, az öltözködés, az öltözködéstörténet, a tervezés, a rajzi technikák, a textíliák, a modellezés, a kollekciókialakítás, a szintrendek és a portfóliókészítés iránt.

A tankönyv fejezetei:

1. Divat, öltözködés
2. A tervezés folyamata
3. A vázlattól a prezentációig
4. Amit a tervezéshez ismerni kell
5. Dokumentálás, portfólió (divatbemutató, kiállítás, fotózás)

dr. Kormos Mária

A szakmaszerkezeti döntéssel kapcsolatos tapasztalatok

A hatékony és a gazdasági elvárásoknak megfelelő szakképzésre vonatkozó állami tervezés egyik alappillére a szakmaszerkezeti döntés, amelyet a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény (a továbbiakban: Szt.) 84. § (5) bekezdése alapján definiálhatunk. Eszerint a Kormány rendeletben dönt azokról a szakképesítésekről, amelyekkel kapcsolatban a szakképző iskola fenntartója költségvetési hozzájárulásra jogosult.¹ A kormányrendelet meggyénként és a főváros tekintetében határozza meg az iskolai rendszerű szakképesítések és a 9. évfolyamos beiskolázás vonatkozásában a szakközépiskolai ágazatok azon körét, amelyre a szakképző iskola fenntartója:

- a) *korlátozás nélkül beiskolázhat*, vagyis a megyében, a fővárosban bármilyen létszámban, bármely, a jogszabályi feltételeket teljesítő, fenntartó elindíthatja a képzést;
- b) *költségvetési hozzájárulásra nem jogosult*, tehát a képzés indítása esetén nem jár állami támogatás;
- c) *költségvetési hozzájárulást korlátozott keretszámok alapján igényelhet*, melyen belül a Kormány fenntartónként meghatározza az adott megyében és a fővárosban az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények fenntartói tekintetében a szakképesítések és a szakközépiskolai ágazatok keretszámait. Azaz, a megyében, a fővárosban csak a rendeletben meghatározott keretszám erejéig indítható a képzés. A keretszámok az oktatás munkarendjétől függetlenek, tehát egy szakképesítés vagy ágazat keretszáma az adott megyében az összes fenntartó által államilag támogatott módon beiskolázható összes tanulói létszámot jelenti.

A szakmaszerkezeti döntés elkészítésére vonatkozó részletszabályokat az Szt. 81. § és 84. §-a tartalmazza.² A 2013/2014. tanév vonatkozásában alkotott kormányrendelet – az Szt.-nek megfelelően – csak a korlátozás nélkül beiskolázható, illetve a költségvetési hozzájárulásra nem jogosító szakképesítések és ágazatok tekintetében tartalmazta a kormány szakmaszerkezeti döntését.³ A 2014/2015-ös tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről, a 2014/2015-ös tanévben induló képzésekben szakiskolai tanulmányi ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről, valamint egyes szakképzési és felnőttképzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

szóló 562/2013. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szdr.) az első olyan kormányrendelet, amely a középfokú szakképzés tekintetében a korlátozás nélkül beiskolázható, valamint a költségvetési hozzájárulásra nem jogosító szakképesítések és ágazatok mellett meggyénként, illetve fenntartónként is meghatározta a keretszámokat. A fenntartók között a 2014/2015. tanév vonatkozásában az Szdr. alapján 108 125 főnyi keretszám került kiosztásra, mely a korlátozás nélkül beiskolázható szakképesítések és szakközépiskolai ágazatokon felül igénybe vehető. Az Szt. és az Szdr. alapján a fenntartó a döntéssel érintett tanévtől kezdődő képzés tekintetében az adott képzés kifizetéséig jogosult költségvetési hozzájárulásra.

Az Szdr. hatálya nem terjed ki a honvédelemért felelős miniszter és a rendészetért felelős miniszter⁴ hatáskörébe tartozó, iskolai rendszerű szakképzésben oktatható szakképesítésre, szakközépiskolai ágazatra, valamint a részszerkezeti képzésekre és a speciális szakképzésre.⁵

Minden olyan fenntartóra kiterjed az Szdr. hatálya, melynek a fővárosban vagy a megyében az Szt., illetve a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) alapján szakképzési feladat ellátási kötelezettsége van, továbbá a szakképzési megállapodásról szóló 314/2013. (VIII. 28.) kormányrendelet alapján szakképzési megállapodást kötött a szakképzési feladatok ellátására. A szakmaszerkezeti döntés előkészítésében megközelítőleg 300 fenntartó vett részt, s e fenntartói csoportnak a jelentős része, nagyjából a 95%-a az úgynevezett nem állami fenntartók közé tartozik.

Az Szt.-nek megfelelően a 2014-es naptári év során sor kerül a 2015/2016. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntés előkészítésére és a döntést tartalmazó kormányrendelet megalkotására.

Az Szt. 81. § (6) bekezdése alapján a szakmaszerkezeti döntés meghozatala céljából az állami szakképzési és felnőttképzési szerv, a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatósága (a továbbiakban: NMH SZFI) ellátja a jogszabályok előkészítésének feladatát. Jelen írásban, tekintettel hivatalunk döntés előkészítő feladatára, továbbá az érintett nem állami fenntartók jelentős számára

[1] Rendszerint ugyanez a rendelet határozza meg az adott megyében a szakiskolai tanulmányi ösztöndíjról szóló kormányrendeletben meghatározott ösztöndíjra jogosító szakképesítések (hiány-szakképesítés) listáját is.

[2] Részletesebben a folyamatról lásd.: Kis Anita – dr. Kormos Mária: Út a szakmaszerkezeti döntésig, In.: *Szak- és Felnőttképzés 2013/7-8. sz. pp. 28-30.*

[3] Lásd: a 2013/2014-es tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről, a 2013/2014-es tanévben induló képzésekben szakiskolai tanulmányi ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről, valamint egyes szakképzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 331/2012. (XI. 28.) Korm. rendelet.

[4] A rendészetért felelős miniszter minden évben közleményben teszi közzé a hatáskörébe tartozó iskolai rendszerű szakképzésben beiskolázható szakképesítésekhez és szakközépiskolai ágazatok keretszámainak fenntartók (és intézményeik) közötti elosztását.

[5] Vö.: Szdr. 1. § (6)-(7) bekezdés

– a szakmaszerkezeti döntés előkészítése, valamint a fenntartókkal és egyéb közreműködőkkel való egyeztetések során szerzett tapasztalatok alapján – elsősorban a nem állami fenntartók tekintetében irányadó szempontokat elemezzük.

„A szakmaszerkezeti döntés előkészítése során a fenntartók teljes köre a megyei fejlesztési és képzési bizottságok (a továbbiakban: mfk.) Szt. 81. § (3) bekezdése szerinti javaslattetele után, de még az állami intézményfenntartó központ és a vidékfejlesztésért felelős miniszter fenntartók közötti keretszám elosztására vonatkozó Szt. 84. § (5b) bekezdésben foglalt javaslattetele előtt vesz részt a folyamatban. A fenntartók szakmaszerkezeti döntésben történő közreműködése ebben az időszakban – minden év április első felében – a legaktívabb. A szakképző intézmények fenntartóit a honlapunkon (www.nive.hu) kihelyezett Hírek menüpontban és a KIR adatbázisából lekérdezett fenntartói e-mail címekre küldött elektronikus levelekben, továbbá az Oktatási Hivatal közreműködésével a kormányhivatalok Oktatási Főosztályain keresztül értesítjük arról, hogy lezárult az mfk.-k javaslattetele, valamint arról, hogy a döntés előkészítését követő fázisba milyen módon kapcsolódhatnak be. A fenntartók az mfk. javaslatát áttekintve, a honlapunkon keresztül a szakmaszerkezeti döntést segítő szoftverbe belépve tehetnek...” javaslatokat (vagy ún. vállalásokat) azon szakképesítések vagy szakközépiskolai ágazatok vonatkozásában, amelyek tekintetében az mfk. a megyében vagy a fővárosban korlátozott keretszámokat javasolt. Abban az esetben, ha az mfk. korlátozás nélkül támogatott vagy nem támogatott kategóriába sorolta a fenntartót érdeklő szakképesítést vagy szakközépiskolai ágazatot, úgy az informatikai rendszerbe való belépés szükségtelen, hiszen ezekben az esetekben a fenntartói javaslattetele nem lenne értelmezhető.

A fenntartói javaslatteteleben való részvétel egyik akadályát jelentheti a fenntartók értesítésének nehézsége, mivel a KIR adatbázisban szereplő e-mail címek nem feltétlenül valósak, vagy aktualitásukat veszítették, illetve a honlapunkat nem minden fenntartó követi nyomon kellő figyelemmel. Volt olyan fenntartói visszajelzés, amelyből kiderült, hogy a fenntartói ügykezelés során adódott problémák miatt került el a javaslatteteleire jogosult figyelmét a lehetőség. Ezek az okok vezethetnek többek között ahhoz, hogy a fenntartó – önhibájából – kimarad a fenntartói javaslatteteleből. Ennek elkerülésére javasoljuk, hogy a fenntartók a KIR rendszerben évente vizsgálják felül a megadott adatokat, valamint az elérhetőségeiket is az aktuális állapotoknak megfelelően módosítsák, legkésőbb március 15-éig.

A szakmaszerkezeti döntést segítő szoftverbe csak jelszóval lehetséges belépni. A fenntartóknak – ahogy azt a tájékoztatókban is jelezzük – az informatikai rendszerbe történő belépés előtt maguknak kell generálniuk a jelszót, egy ellenőrzési fázist vagy regisztrációt végrehajtva. A program sikeres használatához és a határidők betartásához kiemelten fontos a tájékoztatóban leírtak követése.

Külön szükséges hangsúlyozni, hogy csak a fenntartó tehet javaslatot, mivel az Szt.-nek megfelelően kizárólag számára osztható keretszám, ezért a fenntartott intézmények saját jogukon nem járhatnak el a szakmaszerkezeti döntés előkészítése során. Hivatalunk ennek megfelelően a fenntartói vállalást tartalmazó és a szakmaszerkezeti döntést segítő szoftverből kinyomtatott javaslattelet csak a fenntartó cégszerű aláírásával ellátva tudja elfogadni. Ez – a programból kinyomtatott és a hivatalunkhoz elpostázott – nyilatkozat teszi hitelessé a fenntartók informatikai rendszerben tett javaslatát.

A fenntartói javaslattelet kapcsán két problémakörre szükséges még külön felhívni a figyelmet. Az egyik kérdéskör az úgynevezett szakközépiskolai ágazatokhoz kötődik, amelyet az Szt. külön szabályoz.⁶ Ezzel kapcsolatban megjegyezzük, hogy ágazati szakképzés csak a szakközépiskolák 9–12. évfolyamain lehetséges. Ennek megfelelően az ágazatra kért keretszám nem a szakiskolai évfolyamokon vagy a szakközépiskolai 13–14. évfolyamokon az ágazathoz tartozó szakképesítésekre kért keretszámok összegét jelenti.

A másik kérdéskör a fenntartói javaslattelet nagyságához kötődik. A fenntartók csak az mfk. által javasolt keretszám erejéig tehetnek javaslatot. Tekintettel arra, hogy az esetek egy jelentős részében a megyére és a fővárosra meghatározott keretszámon – a keretszám elosztáson javasoltaknak megfelelően – több fenntartó is osztozik, a programban lehetőség van arra, hogy a fenntartók úgynevezett minimum és maximum létszámokat adjanak meg minden szakképesítés, illetve ágazat esetén megyénként és a fővárosban is. A minimum létszám az a létszám, amit a fenntartó még vállalni tud a beiskolázás tekintetében, illetve amelynél alacsonyabb létszám beiskolázását már nem tudja biztosítani. Ezek alapján, a fenntartónak az informatikai rendszerből kinyomtatott nyilatkozata azt is garantálja, hogy sem az állami intézményfenntartó, sem a vidékfejlesztésért felelős minisztérium nem juttat számára ennél alacsonyabb keretszámot a keretszám elosztási fázisában. A maximális létszám jellemzője, hogy nem haladhatja meg az mfk. által javasolt keretszámot. A fenntartó létszámjavaslatánál figyelemmel kell lenni arra is, hogy a Nkt. milyen létszámú csoportok és osztályok indítását teszi lehetővé. Emellett ismételten szükséges felhívni a figyelmet arra, hogy a keretszámok – így a fenntartók által javasolt létszámok is – minden olyan munkarendre vonatkoznak, amely iskolai rendszerű szakképzésben indítható. Nincs tehát lehetőség külön a nappali, esti, levelező és más sajátos munkarend szerinti javaslatteletre. A fenntartói javaslatnak csak az adott tanév vonatkozásában újonnan beiskolázni kívánt tanulók létszámát kell figyelembe venniük, mivel – már a fentebb jelzettek szerint is – az aktuális szakmaszerkezeti döntés mindig kifutó rendszerben érvényesül.

[6] Az ágazati szakképzésről lásd bővebben: Szt. 21. §-át.

Az Szt. szoros határidőket határoz meg a szakmaszerkezeti döntés előkészítése kapcsán. Eszerint az mfk. javaslattetele március végén lezárul, de a fenntartói javaslatok alapján április végére már az állami intézményfenntartó központnak és a vidékfejlesztésért felelős minisztériumnak is szét kell osztania a fenntartók között a keretszámokat (továbbiakban: a keretszámok elosztása). Ez azt jelenti, hogy a fenntartói javaslatra nyitva álló határidő végével egy újabb fázis, a keretszámok elosztása kezdődik. Ebből következik, hogy ha a keretszámok elosztására vonatkozó fázis megnyílt a szoftverben az arra jogosultaknak (állami intézményfenntartó központ és vidékfejlesztésért felelős minisztérium), akkor a többi, elosztásra nem jogosult (zömében nem állami fenntartó) a továbbiakban már nem módosíthat a megtett javaslatán, és nem tehet újabb javaslatot sem. Mivel a hivatalunk csak a szakmaszerkezeti döntés előkészítésének feladatát látja el az Szt. értelmében, ezért a határidőn túli, utólagos fenntartói kéréseknek nem áll módunkban eleget tenni, illetve a fenntartók helyett javaslatot tenni, vagy módosítani.

Amennyiben a fenntartó a már megtett javaslaton a rendelkezésre nyitva álló határidőn túl szeretne módosítani – esetleg pótolni az elmulasztott javaslatot –, azt akkor teheti meg, amikor a szakmaszerkezeti döntés előkészítése már abban a fázisban van, hogy azt kormányrendelet-tervezetként nyilvánosságra hozzák társadalmi egyeztetésre. A társadalmi egyeztetésen belül az általános egyeztetés⁷ – minden állampolgár számára lehetőséget biztosít a rendelettervezettel kapcsolatos bármiféle észrevétel megtételére – a fenntartók számára is egyéb, a korábbiakon túlmutató és a tervezethez fűződő javaslat megtételére is lehetőséget biztosít. A rendelettervezet elérhető a www.kormany.hu oldalon. A dokumentumok mappát megnyitva és elérve a döntés-előkészítés évét, rákattintva a Nemzetgazdasági Minisztériumra⁸ és a Jogszabálytervezetekre, majd leszűrve az adatokat gyorsan megtalálható a kormányrendelet tervezete. Az Szdr. közigazgatási egyeztetésén a központi közigazgatási szerveken túl társadalmi szervezetek is részt vettek, így a különböző egyházak, a magán fenntartókat tömörítő érdekvédelmi szervezetek, a nemzetiségi önkormányzatok és kamarák mellett a pedagógus szervezetek, iskolaszervezetek, szakmai egyesületek és szervezetek is felkérés

kaptak a kormányrendelet tervezetének véleményezésére. A szakmaszerkezeti döntés előkészítése során a társadalmi szervezetekkel a közigazgatási és társadalmi egyeztetésen túlmenően is széles körű konzultációk folynak, különös tekintettel az egyházi fenntartókra és egyéb nem állami fenntartókra.

A fenntartó a javaslatában vállaltakban – amennyiben az Szdr. annak mértékéig keretszámot biztosít számára – kötelezettséget vállal, hogy a beiskolázás valamennyi feltételét megteremti, a képzést meghirdeti, valamint megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a rá vonatkozóan meghatározott keretszámot be tudja tölteni a beiskolázás során.⁹ Ha a fenntartó az Szdr.-ben felsorolt okoknál fogva nem tudja megteremteni a beiskolázás feltételeit valamely olyan képzés tekintetében, amelyre keretszámot kapott, akkor köteles a keretszámot az Szdr. 4. §-ában szabályozott módon, egy keretszámátadásról szóló kétoldalú megállapodás keretében olyan fenntartónak átadni, mely a beiskolázás feltételeit tudja biztosítani. A keretszámátadás a fenntartók számára arra is alkalmat nyújt, hogy a kormányrendeletben szereplő keretszámok fenntartók közötti elosztását módosítsák, és az induló tanév fenntartói igényeihez igazítsák.

A szakmaszerkezeti döntés előkészítése és a kormányrendelet tervezetének véleményezése, illetve annak betartása szempontjából különösen fontos, hogy a fenntartók a honlapokon (a kormányhivatalok, a Nemzetgazdasági Minisztérium és a Nemzeti Munkaügyi Hivatal honlapjain) megjelenő információkat, tájékoztatókat figyelemmel kísérik, és ezeknek megfelelően gyakorolják a jogukat, teljesítsék a kötelezettségeiket. A tájékoztatókban és a honlapunkon is közzétesszük hivatalunk elérhetőségeit, melyeket az elektronikus levélben elküldött tájékoztatókban is feltüntetünk. Érdemes mind a telefonos, mind az e-mailes megkereséseket használni, mert amennyiben a fenntartói javaslattelet során minél korábban jelzi a fenntartó a felmerült problémát vagy kérdését hivatalunk felé, annál valószínűbb, hogy kellő időben, minden résztvevő számára megfelelő megoldás vagy válasz található. Ha a fenntartók e-mailben keresik meg hivatalunkat, és ezzel egyidejűleg a telefonos elérhetőségüket is megadják, akkor azzal nagymértékben megkönnyítik és gyorsítják az ügyintézését, így is segítve a hatékony fenntartói javaslattelet.

[7] Az egyeztetés módjáról és feltételéről lásd: a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételtől szóló 2010. évi CXXXI. törvény

[8] A jogszabály előkészítéséért felelős miniszter a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 104. § (1) bekezdés szerint a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter, mely a nemzetgazdasági miniszter.

[9] Vö.: Szdr. 3. § (1) bekezdés

dr. Száldobágyi Zsigmond Csongor

Képzésben a jövő!

TÁMOP 2.2.1-12/1-2012-0001 „A szakképzés és a felnőttképzés minőségének és tartalmának fejlesztése” kiemelt projekt

Az élet maga a változás, az állandó megújulás. Néha nehezen éljük meg a folyamatosan változó körülmények kihívásait és ezzel együtt járó teljesítménykényszert. A nehézséget a stabil pont és a változás követéséhez szükséges eszközök hiánya okozza. Az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával megvalósuló TÁMOP 2.2.1-12/1 kiemelt projekt a szakképzésben megújult jogszabályi környezet szabta keretek szakmai kitöltésével azon dolgozik, hogy a szakképzésben tanulók, oktatók és más érintettek számára biztos pontokat nyújtson változó világunkban. Biztos pontot, újat, de az elért eredmények megőrzésével.

A 2008-ban indult fejlesztés (TÁMOP 2.2.1-08) több mint két éve lépett új szakaszába, új célokat tűzve ki maga elé. A projekt öt alprojektjének tevékenységeit az alábbiakban nem a számozásuk sorrendjében, hanem az oktatási folyamat logikáját követve összegeztük.

A 2012-től hatályos OKJ-ban szereplő szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek iskolai rendszerű szakképzésben való kötelező alkalmazásával és a kerettantervek bevezetésével is az egységes szakmai képzési követelményeket kívánta érvényesíteni a jogalkotó. A 3. Kerettantervek kidolgozása alprojekt koordinálásával 552 szakképzési dokumentum (szakképzési kerettanterv, szakmai tantervi adaptáció) készült el. A jogszabály által biztosított kötelező alkalmazásuk hozzájárul a szakképzés színvonalának emeléséhez, egységesítéséhez, az iskolák közötti átjárhatóság biztosításához. A képzési idő 10%-át kitevő szabad sáv ugyanakkor lehetőséget ad az intézményi sajátosságok helyi tantervbe építéséhez, s az iskolák közötti minőségi versenyt eredményezhet a sajátos plusz oktatási kínálat beépíthetőségével. Az alkalmazásuk első tanévének tapasztalatait, a bevezetésükkel kapcsolatosan kialakult jó gyakorlatokat és a felszínre került problémákat összegyűjtve a 2014/15-ös tanévben az iskolák számára támogatást nyújtunk a hatékonyabb implementálás érdekében. Ennek során a szakképző intézményeket felkeresve nem csupán a szakképzési dokumentumok alkalmazását segítő szakmai anyagokat adjuk át, de lehetőséget biztosítunk a felmerült szakmai, pedagógiai és szervezési kérdések, valamint a problémák feltevésére, a problémák felvetésére, és a jogi környezet kereteihez igazodó, a korszerű szakmai elvárásoknak megfelelő válaszokat, megoldásokat is adunk azokra.

A szakképzés kimenetre koncentráló mérés-értékelési rendszere két szinten is megvalósul:

- A mérési-értékelési rendszer egyik szintjén a szakközépiskolák 9–12. évfolyamain folyó képzési szakasz lezárásaként a(z) (szakmai) érettségi vizsgák szolgálnak. A munkakör betöltésére is képesítő ágazati szakmai érettségéhez ágazatonként vizsgakövetelmények készültek (38

darab), valamint 7 ágazaton kívüli szakképesítéshez is készülnek szakmai érettségi vizsgakövetelmények, illetve mindezek alkalmazhatóságának vizsgálatára egy-egy mintafeladatsor. Folyamatos a jogszabályban való megjelenéshez elengedhetetlen közigazgatási egyeztetés a feladat tekintetében

- A szakképzési folyamatra a koronát – az utolsó szakképzési évfolyam sikeres teljesítését követően – a mérési-értékelési rendszer másik szintjén megvalósuló, az OKJ-s szakképesítés megszerzésére irányuló komplex szakmai vizsga teszi fel. A már a TÁMOP 2.2.1-08 előzményprojektben létrehozott *Feladatbankot* a sikeres elemeinek megtartása mellett igazítjuk a komplex vizsga szabályrendszeréhez. Okulva a projektszemlélet újításra törekvő megoldásai és a mindennapi alkalmazás követelményeinek eltérései folytán fennálló különböző felhasználói igényekből, olyan konstrukciót alakítunk ki, amely a korszerű mérés-értékelési eszköztárat ötvözi a bevett felhasználási szokásokkal. Az *1. Mérés-értékelés kiterjesztése* alprojekt ennek érdekében elemezte azokat a szakképesítéseket, amelyekhez az szvk-k írásbeli vizsgát rendelnek, és szakértők bevonásával meghatározta, hogy mely kompetenciákat célszerű az írásbeli vizsgatevékenység során mérni. Erre a vizsgálatra, valamint az újabb típusú, az informatikai fejlesztéssel gazdaságosan megvalósítható innovatív feladattípusokra alapozva 2500 komplex írásbeli vizsgafeladatot állítunk össze. Eközben nem feledkezünk meg a Feladatbankban már meglévő több mint 5000, a 2006-os OKJ-hoz készült elemi vizsgafeladatról sem: ezeket aktualizáljuk, de korszerűségi felülvizsgálatuk során megőrizzük a még felhasználhatóakat, és a keresésüket segítő információkkal felcímkézve továbbra is biztosítjuk elérhetőségüket.

A Feladatbank innovativitását növeli, hogy alkalmassá válik az írásbeli vizsgafeladatoknak a szakmai vizsgára történő elektronikus továbbítására, a vizsgaszervezőkhöz. Ha az adott szakképesítéshez kellően nagy számban áll rendelkezésre vizsgafeladat, akkor a rendszer képes a sorsolásos tételkiválasztásra is. Az új típusú feladatok között megjelennek a Feladatbankban automatikusan értékelhető feladatok is.

Az oktatási folyamat egységesen magas színvonalának biztosítása csak jól kidolgozott folyamatkövető és ellenőrzési rendszer mellett lehetséges. A *4. Szakmai folyamatellenőrzési rendszer kidolgozása* alprojekt feladata az elkészült koncepció mentén a szakképző intézmények szakmai folyamatellenőrzési rendszerének kidolgozása, a 2014/15-ös tanév során próbaellenőrzések lebonyolítása, s mintegy 240 ellenőr felkészítése a későbbi folyamatos ellenőrzési feladatokra, így egészítve ki a tanfelügyeleti rendszert. A tervezett szakmai ellenőrzési struktúra a szakképző

1. ábra. Egy szakképesítés MKKR-be való besorolásának munkatáblázata

Forrás: TÁMOP 2.2.1-12/1-2012-0001

Tudás	Képesség	Attitűd	Autonómia és felelősségvállalás
Ismeri és betartja az istálló és környezetének rendjét.	Érti a lótenyésztésben használt törzskönyvek, méneskönyvek, okmányok és bizonylatok tartalmát és a feladatköréhez tartozó dokumentumokat képes kitölteni.	A jó gazda godosságával tartja az állatokat, betartja az állatjóléti előírásokat.	Az állatorvost tájékoztatja a tünetekről és segít a ló egészségügyi ellátásában, a beteg állat gondozását az állatorvos utasításai szerint elvégzi.
Megkülönbözteti a lótenyésztésben alkalmazott tenyésztési eljárásokat, ismeri a fedeztetés és a termékenyítés lépéseit, a kanca igényeit a vemhesség folyamán, az ellés jeleit és szakaszait, az életteni változásokat és összefüggéseket	Adott takarmányokból képes a korcsoportoknak, használatnak, tenyészállatnak megfelelő takarmány adagokat összeállítani.	Elfogadja és betartja a lovas viselkedés-kultúra normáit, azonosul az elvárásokkal.	Önállóan elvégzi a ló szakszerű mozgatóását és karbantartja a lovak mozgatóához kapcsolódó eszközöket és szerszámokat.
Megnevezi a testtájakat, a szükséges szinten ismeri a ló szervezetének felépítését és működését.	Képes a digitális eszközök segítségével az istálló klímára vonatkozó adatokat értékelni, valamint a klinikai alapértékek mérésére szolgáló digitális eszközöket használni.		
Felismeri a fajtákat küllemük alapján, tudja a ló legfontosabb belső és külső értékmérő tulajdonságait.			

intézményekben különböző hatékonysággal alkalmazott minőségbiztosítási rendszerekre építve – egy folyamatkövető önellenőrzés mellett – elsősorban támogató, de szükség esetén szankcionáló jellegű kontrollt biztosíthat.

Az Európai Parlament és a Tanács 2008. április 23-i (2008/C 111/01) ajánlásában döntött az Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) létrehozásáról, amelyhez kapcsolódva definiálásra került a Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR). A köznevelés és a felsőoktatás mellett a szakképzés is kiveszi részét a besorolásokból. Három összehangolt projekt keretében a különböző szintű – köznevelési, szakképzési, felsőoktatási – szintű képzésekhez illesztett fejlesztési folyamat célja, hogy az Unióban a képesítések nemzeti szabályozása olyan konvertálható keretrendszerben jelenjen meg, amely egységes besorolási elveivel is hozzájárul a munkavállalói mobilitáshoz. Az 5. Az MKKR kidolgozása alprojekt e munka so-

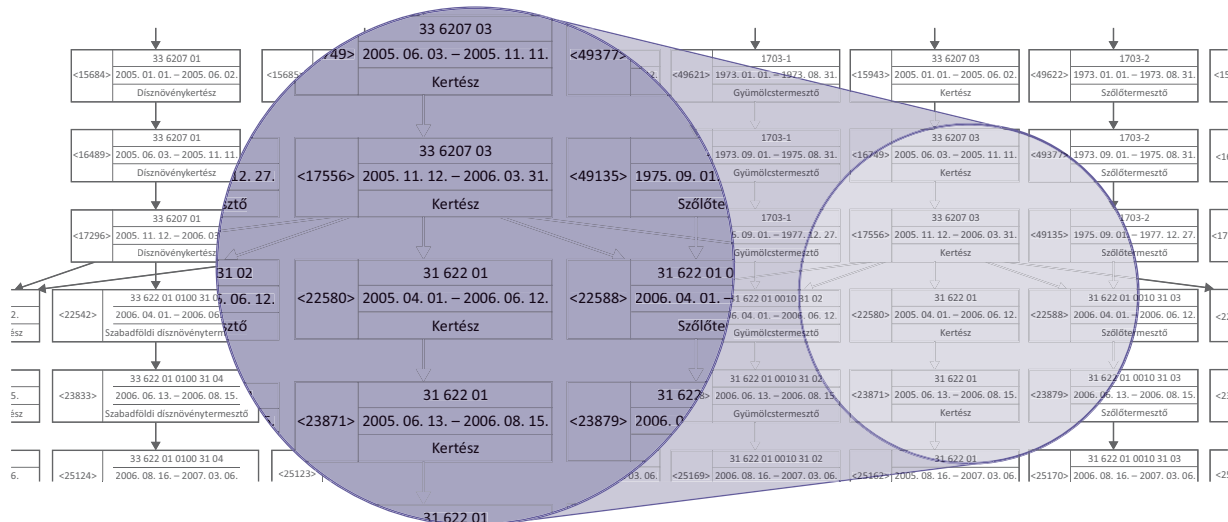
rán nemcsak a Bizottság előtti „referencing” riporthoz (megfelelési jelentéshez) szolgált szakmai tartalmat 800 szak- és hatósági képesítés – a tudás, a képesség, az attitűd, valamint az autonómia és felelősségvállalás deskriptoraira vonatkozó – tanulási eredmények alapú szintleíró jellemzésével, de előkészíti az 1229/2012. (VII. 6.) Kormányhatározat végrehajtását is, amikor a jellemzés alapján meghatározza a rövidesen valamennyi – szakképzettséget igazoló – bizonyítványban megjelenő szintkódokat.

A feladat annyira újszerű, hogy az alprojekt tevékenységének nagyobb részét a témát feltáró kutatások, a besorolást és annak validálását előkészítő módszertani és oktatási anyagok elkészítése teszi ki.

A már – esetleg több évtizede – megszerzett szakképesítés értékét, használhatóságát, a vele betölthető munkakört sokszor nehéz meghatározni. Időközben megváltozhatott a képesítés

2. ábra. Egy szakképesítés időbeli változása, összefüggései más szakképesítésekkel

Forrás: TÁMOP 2.2.1-12/1-2012-0001

neve vagy – ha a neve ugyanaz maradt is – már egészen más szakmai tartalmat hordozhat. Ezek összehasonlítására a 2. OKJ összehangolása a hatósági képzésekkel alprojekt olyan „időgépet” készít, amely a szakmai követelmények négy évtizedes számbavételével és idősorra való felfűzésével feltárja a képzések összefüggéseit.

A megfeleltethetőség nem csupán jogi kategória, azt a képzéssel rendelkező életútja is nagyban befolyásolja, így a közvetlen összevetést kiegészítik a ténylegesen birtokolt kompetenciákhoz kapcsolódó elvárások is.

Számos olyan foglalkozás van hazánkban, amelyek esetén a munkavégzés, illetve annak produktuma különösen veszélyes: rendkívüli biztonsági, egészségügyi, pénzügyi vagy jogi kockázattal jár a tevékenységet végzőre vagy annak környezetére; illetve jelentős nemzegt gazdasági vagy közérdek fűződik ahhoz, hogy gyakorlása csak külön képzés birtokában legyen megkezdhető, folytatható. Ezeket a képzéseket nevezzük hatósági képzéseknek. Ezek követelményeit jelenleg számos, elszórta megtalálható jogszabály szabályozza. Az alprojekt összeállítja az Országos hatósági képzési jegyzéknek (OHKJ) nevezett listát; valamint dokumentumsablon használatával egységes szerkezetbe foglalja az egyes hatósági képzések bemeneti feltételeit, képzési körülményeit és szakmai követelményeit, továbbá a kimeneti mérés-értékelési szabályait.

A 2. alprojekt a szabályok rendszerezésével, s a követelmények eszenciáját jelentő szempontrendszer meghatározásával olyan egységes szabályozásra dolgoz ki javaslatot, amely a jogalkalmazók (munkavállalók, munkaadók, egyéb szervezetek) számára jól átlátható, könnyen beazonosítható. Azzal növeli a társadalmi mobilitást, hogy információk kiindulópontként szolgál a pályatervezés során. Egyúttal eligazít a követelmények összetett jogi környezetében. Eközben a legszükségesebb központosítás mellett az egyes hatósági képzések követelményeinek kezelését meghagyja a hozzá leginkább értő közegben, a felelős minisztériumok kezében.

Mint látható, a projekt céljai nagy vonalakban végigkövetik az életpálya alakulása során a szakképzések és a hatósági képzések megszerzésének folyamatát, egymásra épülését, azok felhasználhatóságát itthon és külföldön (az Európai Unióban).

Ám ezeknek a fejlesztéseknek el kell jutniuk célközönségünkhöz, a szakképzés részt vevőihöz. Ennek érdekében olyan integrált informatikai rendszert kívánunk fejleszteni, amely – az előzmény-projekt vívmányait magába olvasztva – számos új funkciójával bővítve azokat – a szakmai eredményeket közvetlenül használhatóvá teszi elsősorban a tanulók és tanárok, a vizsgaszervezők, valamint a folyamatellenőrzés valamennyi szereplője számára. Emellett könnyű kezelhetőségével, felhasználóbarát felületével és egyszerű, néhány kattintással célhoz juttató kereső szolgáltatásával bármely érdeklődő találhat hasznos információt – akár regisztráció nélkül is elérve az alapfunkciókat.

Miközben az informatikai fejlesztések kapcsán a nyilvánosság és a közvetlenség célja vezet bennünket, gondosan ügyelünk a védendő (személyes és szakmai) adatokra a meg-

felelő azonosítási rendszer segítségével. A rendszer optimalizálását segíti, hogy az közvetlenül felhasználja a szakképzési alapadatokat tartalmazó, már meglévő adatbázisokat.

A célokat már látjuk, de még csak az út felénél járunk. A szakmai alapok kitűzésénél az uniós országok jó gyakorlatait felmérve, azokból hazánk sajátosságaihoz igazítva merítetünk, de figyelembe vesszük azt is, hogy a környezetünkben nehezebben eligazodók számára is könnyítsünk a szakképzés elérhetőségén.

Eredményeinkről folyamatosan beszámolunk honlapunkon, a www.kepzesbenajovo.hu oldalon.

3. ábra. „Képzésben a jövő” honlapja

Forrás: TÁMOP 2.2.1-12/1-2012-0001

Projektünk célja számos új ötlet gyakorlatba építése. Mind ez azonban mit sem ér, ha nem párosul a szak- és felnőttképzés rendszerébe való kellő beágyazottsággal, a szakma elfogadó véleményével. Épp ezért a teljes projektciklus során kiemelt figyelmet fordítunk a széles körű szakmai egyeztetésre, a hasznosítható elképzelések beillesztésére, valamint minél több, a szakképzés és a felnőttképzés területén aktívan dolgozó kollektíva fejlesztésbe történő bevonására. A távlati használhatóság érdekében előre tervezzük az egyes funkciók fenntartásához szükséges erőforrásokat, lehetőség szerint arról is gondoskodva, hogy a fenntartási időszakban az eredményeinket átvevők számára ez tényleges munkateher-csökkenést eredményezzen.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Pásztor Tibor

A felnőttképzést folytató intézmények – minőségbiztosítási rendszerüknek megfelelő – működésének külső értékelése

Jogsabályi háttér

A hatályos felnőttképzési szabályozás újdonságai közé tartozik a felnőttképzést folytató intézmények kétévenkénti külső értékelése. Először tekintsük át röviden a jogszabályok által meghatározott kereteket, követve a jogforrások hierarchiáját.

A külső értékelés alapját a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény 14. § (1) és (2) bekezdése határozza meg:

„(1) A felnőttképzést folytató intézmény képzési tevékenysége minőségének folyamatos javítása céljából a miniszter rendeletében meghatározott minőségbiztosítási keretrendszernek megfelelő minőségbiztosítási rendszert működtet.

(2) A felnőttképzést folytató intézmény – az (1) bekezdés szerinti minőségbiztosítási rendszernek megfelelően – kétévenként legalább egyszer elvégezteti az intézmény tevékenységének külső értékelését.”

A 393/2013. (XI. 12.) Korm. rendelet 17. § (5) bekezdése alapján a külső értékelést olyan jogi személy végezheti, mely miniszteri döntés alapján felhatalmazást kapott erre. A felhatalmazás alapfeltétele, hogy az adott jogi személy benyújtson egy – jogszabályi és szakmai szempontból is megfelelő – minőségbiztosítási rendszert a Felnőttképzési Szakértői Bizottsághoz (FSZB).

Az 58/2013. (XII. 13.) NGM rendelet 10. § (1) bekezdése határozza meg legrészletesebben a külső értékelés tartalmi és formai követelményeit:

„Az Fktv. 14. § (2) bekezdésében előírt külső értékelés során az értékelést végző azt vizsgálja, hogy a felnőttképzést folytató intézmény a minőségbiztosítási rendszerében foglaltaknak megfelelően végzi-e a tevékenységét. A külső értékelésről az értékelést végző aláírt véleményt ad át az intézménynek, valamint véleményét elektronikus úton megküldi az NMH részére. A vélemény kötelező tartalmi elemeit az FSZB meghatározza.”

Most érkezünk el az operatív teendők szintjére, melynek szakmai megalapozására az FSZB kapott felhatalmazást.

Hogy állunk időben?

A külső értékelés kétévenkénti gyakorisága azt jelenti, hogy a 2013 novemberében – elsők között – felnőttképzési engedélyt kapott intézményeknek is elegendő 2015-ben elvégeztetniük az értékelést, így az értékelési rendszer részletes formai és tartalmi kidolgozása nem késik. Ugyanakkor egy ilyen új – várhatóan ezer körüli intézményt érintő – rendszer beindítása gondos előkészítést igényel, működtetése pedig folyamatos odafigyelést, illetve a működési tapasztalatok alapján továbbfejlesztést, korrekciót, tökéletesítést. Az előkészítésnek tehát mindenképpen eljött az ideje.

Mi történt eddig?

A külső értékelés előfeltételeként az FSZB-hez megérkeztek az első minőségbiztosítási rendszerek, amelyek szakmai értékelését az FSZB megkezdte. A minden szempontból elfogadható rendszert benyújtó jogi személyek miniszteri döntésre történő felterjesztése is folyamatban van, amellyel egy időben a felterjesztésre nem kerülő rendszereket benyújtó intézmények kiértékelése is megvalósul.

Szakmai háttér

Vizsgáljuk meg szakmai szempontból, mire irányulhat a külső értékelés, amelynek szakmai szempontjait az FSZB-nek kell megalkotnia. A tartalmi elemek FSZB általi meghatározása még nem történt meg, jelen írás pusztán a lehetséges megközelítéseket veszi sorra.

A külső értékelés nem új fogalom. Több országban is használják az önértékelés kiegészítésére a különböző típusú oktatási intézményekben, miután a „külső szem” másképpen, objektívebben képes látni az adott intézmény működését, pozitívumait és esetleges hiányosságait. De alkalmazzák a tanúsított minőségirányítási rendszerek megfelelésének, illetve működésének értékelésére is. Ezeket általában auditoknak nevezzük, amelyeknek megvan a „belső audit”-nak nevezett párja, melyet a szervezet maga végez. A felnőttképzést folytató intézmények külső értékelése várhatóan igyekszik majd egyesíteni a minőségügyi auditok és az úgynevezett „átfogó” vizsgálatok előnyeit. Az értékelésnek többet kell nyújtania egy ellenőrzésnél, illetve az intézmény működéséről alkotott véleménynek túl kell mutatnia a szűk értelemben vett jogszabályi megfelelésségnél, bár kétségtávol azon kell alapulnia.

Valamennyi külső ellenőrzés, vizsgálat és értékelés a jogszabályi követelmények érvényesülésének vizsgálatával kezdődik. Esetünkben a minőségbiztosítási rendszer tartalmi kereteit is jogszabály határozza meg, így a vizsgálat praktikusán a minőségbiztosítási rendszer jogszabályi megfeleltetésével kezdődhet. Ezt követheti majd a napi működés összevetése a minőségbiztosítási rendszerrel, illetve a vonatkozó jogszabályokban foglaltakkal, valamint a szakmai szempontok érvényesülésével. Itt kérdésként merülhet fel, hogy az értékelést végző szervezet bekérheti-e előre az intézmény erre vonatkozó dokumentumait, ugyanis ez a kialakult gyakorlat a minőségirányítási rendszerek tanúsításánál. Miután erről jogszabály nem rendelkezik, így ebben a kérdésben szükséges a két fél megállapodása. Amennyiben a felnőttképzést folytató intézmény nem járul hozzá dokumentumainak előzetes átadásához, úgy várhatóan hosszabb helyszíni vizsgálattal kell számolnia. Azonban az is elképzelhető, hogy az érté-

kelő nem is kíván élni ezzel a lehetőséggel, csupán a helyszíni dokumentumelemzés és interjú módszerével dolgozik. Különböző értékelői megközelítések alakulhatnak ki, így az intézményeknek valószínűleg ezen a téren is lesz választási lehetőségük.

Az értékelés folyamata

A már felnőttképzési engedéllyel rendelkező intézményeknek egy fokozatosan kialakuló, új jogszabályi környezetben kellett teljesíteniük a követelményeket, ami igaz az engedélyezési eljárásban közreműködő felnőttképzési szakértőkre és az engedélyező hatóságra is. Az új jogszabályok értelmezése és alkalmazása során mindig felmerülhetnek előre nem látható szempontok, egyedi esetek, hiszen az élet sokszínű. Nincs ez másként ebben az esetben sem, így akár az is előfordulhat, hogy az engedély kiadásakor a kirendelt szakértők vagy a hatóság figyelme esetleg nem terjedt még ki minden követelményre, illetve azok részleteire, vagy éppen a részlet-szabályok hiányoztak még. Ezért elengedhetetlen a minőségbiztosítási rendszer vonatkozásában, hogy megtörténjen a jogszabályi követelmények érvényesülésének gondos vizsgálata a külső értékelés során is. Amennyiben a minőségbiztosítási rendszer kiigazítása, fejlesztése indokolt, úgy az intézmény ezt megteheti anélkül is, hogy bármilyen hátránya származna belőle, hiszen a külső értékelés nem hatósági ellenőrzés, így az esetleges hiányosságok feltárása nem von maga után szankciót, sőt, ezek felszínre kerülése kifejezetten érdeke az intézménynek. Emiatt célszerű, hogy a külső értékelés időben, a várható hatósági ellenőrzést megelőzően történjen meg, ezzel biztosítva lehetőséget a szükséges korrekciók végrehajtására. Az értékelői véleményt a hatóság is megkapja, melynek révén naprakész információval rendelkezik a külső értékelések megvalósulásáról és annak eredményeiről is.

A minőségbiztosítási rendszer jogszabályi megfeleltetését követően történhet a napi működés vizsgálata, melynek alapja ugyancsak a jogszabályoknak megfelelő működés áttekintése lehet, szem előtt tartva az egyéb szakmai szempontokat is. Itt a képzések tervezése, személyi és tárgyi feltételeinek biztosí-

tása, lebonyolítása, dokumentálása, az információs rendszer működtetése – ebbe kiemelten beleértve az adatszolgáltatási kötelezettségek időben történő teljesítését –, valamint a teljes működés áttekintése lehetséges, illetve szükséges. Ez – különösen egy nagyobb intézmény esetében – természetesen csak mintavételes eljárásban képzelhető el. Azonban, ha egy intézmény szabályozott folyamatok működtetésével, áttekinthető feladat- és felelősségi körrel, átgondolt dokumentációs rendszerrel működik, akkor joggal vélelmezhetjük, hogy a „minta” vizsgálata során született megállapítások általánosíthatóak. Ugyanakkor, ha a vizsgálat során nagyon különbözőek a tapasztalatok, jelentős hiányosságok kerülnek felszínre vagy nem azonosíthatóak az ismétlődő problémák, akkor indokolt lehet a teljes addigi működés áttekintése, egy teljes körű felülvizsgálat. Természetesen ezt nem feltétlenül szükséges külső vállalkozóval végeztetni, az intézmény maga is eredményesen elvégezheti. Ebben az esetben a hiányosságok kiküszöbölését követően indokolt lehet a külső értékelés ismételt elvégzése.

Az értékelői vélemény

Mint az előzőekből már kiderült, a vélemény kötelező tartalmi elemei még nem kerültek meghatározásra. Várhatóan az lesz jellemző, hogy a hatóság a külső értékelői vélemény beérkezését követően rendeli majd el egy adott intézmény ugyan-csak két évente kötelező ellenőrzését, ésszerű időt hagyva ezzel a külső értékelés során esetlegesen feltárt működési hiányosságok megszüntetésére. Az értékelői vélemény ugyanakkor segítheti is az ellenőrzés előkészítését s kijelölheti annak fókuszpontjait. Akár úgy is, hogy felhívja a figyelmet olyan kritikus pontokra, melyek kezelésének megtörténtét célszerű az ellenőrzés során vizsgálni, de – éppen ellenkezően – akár oly módon is, hogy bizonyos működési területre vonatkozóan nem tartalmaz semmiféle információt, így ebben az esetben is indokolt lehet a terület alaposabb vizsgálata.

A külső értékelés tehát egyaránt segítheti mind a felnőttképzést folytató intézmény, mind a felügyeletüket ellátó hatóság munkáját. Ezáltal, ha közvetett módon is, de hozzájárulhat a felnőttképzés eredményességének és minőségének folyamatos javításához.

Rácz Rita

A felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárás eddigi tapasztalatai

A felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvény 2013. szeptember 1-jén hatályát veszítette, és helyette a 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről (továbbiakban: Fktv.) lépett hatályba.

A jogszabályváltozás alapjaiban változtatta meg a felnőttképzési tevékenység folytatásának feltételeit. A Felnőttképzési Akkreditáló Testület 2013. szeptember 1-jétől megszűnt, és megtörtént a folyamatban lévő akkreditációs kérelmek elbírálása. A FAT akkreditáció ezzel befejeződött, ennek intézményét felváltotta a felnőttképzési tevékenységet engedélyező eljárási folyamat.

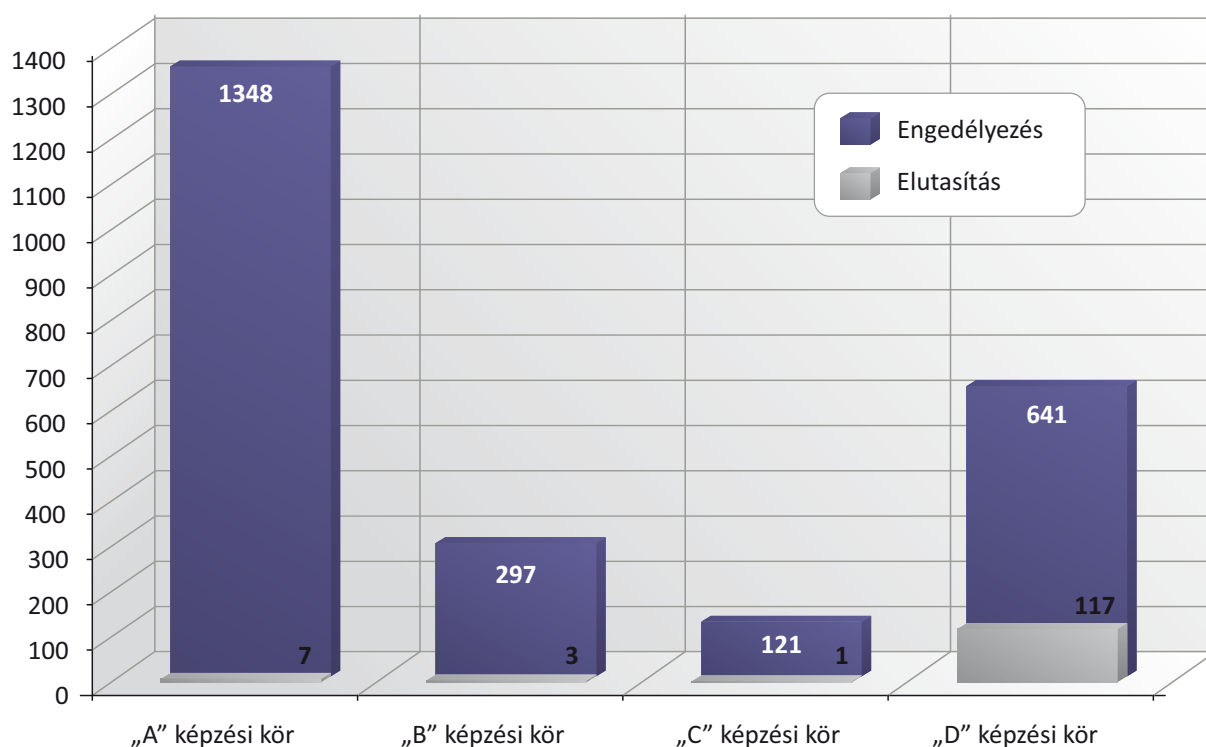
Az Fktv. értelmében a továbbiakban felnőttképzési tevékenység határozatlan időre szóló engedély birtokában végezhető. Az engedély kiadására, módosítására vagy kiegészítésére irányuló kérelmet a hatósághoz – a Nemzeti Munkaügyi Hivatalhoz – kell benyújtani, elektronikus úton. A hatóság hatvan napon belül dönt a kérelemről, valamint – bejelentés alapján – a bejelentést követő tizenöt napon belül kiegészíti az engedélyt. A korábbi gyakorlathoz hasonlóan a hatóság – néhány kivételtől eltekintve – szakértői bizottság igénybevételevel folytatja le az eljárást. A hatóság hattagú, felnőttképzési szakértő és felnőttképzési programszakértő tagokból álló Felnőttképzési Szakértői Bizottságot (FSZB) működtet.

Az Fktv. hatályba lépését követően megváltoztak a felnőttképzési szakértői tevékenység folytatásának feltételei, illetve a szabályozása. A felnőttképzési szakértői nyilvántartásban 2013. augusztus 31-én szereplő személyek 2014. február 28-ig végezhettek az Fktv. szerinti szakértői tevékenységet. Ettől az időponttól kezdve az új rendelkezések szerint kell engedélyeztetni a szakértői tevékenységet a hatóság vagy a kamara részére történő kérelem benyújtásával. A felnőttképzési szakértők nyilvántartását a hatóság (www.nive.hu), a felnőttképzési programszakértők nyilvántartását a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (www.mkik.hu) vezeti.

A hatóság elektronikus nyilvántartást vezet az engedéllyel rendelkező képző intézményekről. A nyilvántartás közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül, és elérhető a hatóság honlapján (www.nive.hu).

Az intézmények az engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelmeiket elektronikus úton nyújthatják be a hatósághoz, a honlapon (<https://felnottkepzesiengedely.munka.hu/>) elérhető alkalmazás segítségével. 2013. szeptember 1-jétől 2014. június 1-jéig 363 intézmény kapott engedélyt felnőttképzési tevékenység folytatására. Ezek az intézmények összesen 2407 programot engedélyeztettek az Fktv.-ben szereplő „A” (OKJ-s képzések), „B” (támogatott egyéb szakmai képzések), „C” (támogatott

Engedélykérelmek elbírálásának eredményei

nyelvi képzések), illetve „D” (támogatott egyéb képzések) képzési körök valamelyikében. (1. ábra)

2013. szeptember 1-je óta az engedélyezési eljárás során az alábbiak voltak a legtöbbször előforduló hibák, hiányosságok:

- Nem volt megfelelő tartalmú a vagyoni biztosítékról szóló szerződés (a biztosítóval kötött szerződés esetén hiányzott a kötvény, csak biztosítási ajánlatot csatoltak, a banki szerződések nagyon hiányosak voltak, nem tartalmazták a vonatkozó rendelet által előírt összes feltételt).
- Nem a megfelelő eljárásban kezdeményezték az engedélyezési eljárást (kiegészítés helyett engedély kiadása, vagy módosítás, kérelem kiegészítés helyett bejelentés).
- Az űrlap kitöltésekor nem releváns adatokat adtak meg, vagy hiányosan töltötték ki azt.
- Az előzetes minősítést végző szakértő nem volt jogosult a minősítésre (nem volt, vagy lejárt az engedélye).
- Nem történt meg a minőségcélok meghatározása.
- A minőségbiztosítási rendszer nem felelt meg a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek.
- Nem volt megfelelő a szakmai vezető végzettsége, illetve az oktatók végzettsége.
- A képzési programban – az OKJ-s képzések vonatkozásában – az elméleti és gyakorlati órák aránya nem felelt meg a jogszabályban előírtaknak.

A helyszíni szemlék tapasztalatai alapján általában elmondható, hogy a képző intézményeknél az engedélyezéshez szükséges feltételek fennállnak, a szakértők elégedettek a helyszínen tapasztaltakkal, s a szemle is az elvárásoknak megfelelően zajlik.

A képző intézmények részéről a következők a leggyakoribb kérdések:

- Milyen képzéseket kell engedélyeztetni?
- Milyen képzési körbe sorolható a képzés?

- Milyen szakértővel kell minősíttetni a képzési programot?
- Amennyiben nem tartoznak a törvény hatálya alá, úgy a statisztikai jelentési kötelezettség rájuk is vonatkozik-e?
- Meddig indítható akkreditált program?
- Minden esetben be kell-e nyújtani a minőségbiztosítási rendszer keretrendszernek való megfeleltethetőségére irányuló kérelmet?
- Mekkora az igazgatási szolgáltatási díj mértéke?
- Van-e lehetőség benyújtani engedélyezési eljárásra kérelmet programkövetelmény hiányában?
- Van-e a felnőttképzési tevékenység folytatására irányuló kérelem beadásának időkorlátja?
- Mennyi az elbírálási határidő?

Ezekre a kérdésekre a www.nive.hu oldalon a „Az új felnőttképzési szabályozással kapcsolatban gyakran felmerülő kérdések és válaszok”, valamint a közzétett tájékoztatók segítségével kaphatnak választ az érdeklődők.

Az engedélyezési eljárás során az ügyintéző kollégák töreksenek az ügyfélbarát hozzáállás kialakítására, illetve munkájuk során a teljes körű segítségnyújtásra.

Jelenleg zajlik a felnőttképzési törvényben foglaltaknak megfelelő és minden alapvető funkciót – így a szakértői, ellenőrzési, engedélyezési, támogatott képzés bejelentési valamint felnőttképzési információs rendszert – átfogó szoftver fejlesztése. Ennek segítségével a képző intézményeknek, a szakértőknek és a felnőttképzés további szereplőinek lehetőségük lesz elektronikus úton kommunikálni a hatósággal, valamint megtekinteni a nyilvántartásokat.

Az eddigi tapasztalatok alapján megállapítható, hogy az engedélyezési eljárás gördülékenyen folyik a felnőttképző intézmények, a szakértők, a hatóság, a kamara, valamint a minisztérium munkatársainak közreműködésével.

Kiss Katalin: A tervezési folyamat alapvető lépései

Kiadói ajánlás:

A tankönyv a *Művészet, közművelődés, kommunikáció* szakmacsoporton belül a *Képző- és iparművészet* ágazathoz készült. A *dekoratőr, a divat- és stilustervező, a festő, a grafikus, a kerámiaműves, a kiadványszerkesztő, az ötvös, fémműves, a szobrász, a textilműves, az üvegműves* szakképzések közös modulja a tervezési folyamat alapvetéseit összegzi. A szakmai tervezési alapismeretek mellett megtalálható feladatok és gyakorlatok elvégzésével kialakítható a kreatív tervezői gondolkodás, ami a megoldáshoz szükséges ötletet, a terv kidolgozását és megvalósítását jelenti. A képekkel gazdagon illusztrált kiadvány érdekes olvasmány lehet még a *Könnyűipar* szakmacsoport szakképzéseiben részt vevőknek is, és mindazoknak, akik érdeklődnek a képző-és iparművészeti művek tervezési folyamata iránt.

A tankönyv fejezetei:

1. A tervezési folyamat alapvető lépéseinek áttekintése
2. A feladat vagy probléma meghatározása, értelmezése
3. Az információk és inspirációs források gyűjtése, kutatása
4. Vizuális jegyzetek, ötletek, felvetések
5. A tervezés, a tervek kivitelezése
6. Tervdokumentációk anyagainak összeállítása
7. Portfólió kialakítása, bemutatása és fejlesztése, prezentáció készítése

Pádár Tivadar

Felnőttképzési szerződés a 2013. évi LXXVII törvény szerint – régi ismerős új köntösben

Az 2013. évi LXXVII törvény a felnőttképzésről (a továbbiakban: felnőttképzési törvény) újdonságai és markáns változásai mellett – amikor még a képzési körök és az engedélyezési eljárás fogalmával ismerkedünk, új minőségbiztosítási rendszerfogalmakat tanulunk, vagy a vagyoni biztosíték mértékét számoljuk – szinte észre sem vesszük, hogy a felnőttképzési szerződésre vonatkozó előírások is változtak. Ez a csendes átmenet bízató jel, hiszen azt jelenti, hogy a szerződés követelményrendszerének finomhangolása jogalkotói oldalról, illetve annak értelmezése képzői oldalról egyaránt elfogadott, egyértelmű és jól értelmezhető.

A felnőttképzési törvény 13. §-a kötelezővé teszi a felnőttképzést folytató intézmény és a képzésben részt vevő felnőtt között a felnőttképzési szerződés írásban történő megkötését a polgári jog általános szabályai szerint. A szerződés továbbra is a képző és a résztvevő közötti „megállapodás”, amelyben mind a két oldal kötelezettségeit és jogosultságait rögzítjük a képzés fontosabb adatainak feltüntetése mellett. A felnőttképzési törvény alapvetően a képzésben részt vevők jogainak védelme érdekében kötelezi az intézményt a szerződéses jogviszonyra, de ugyanakkor lehetőséget ad az intézménynek – az egyértelmű tájékoztatás előnyeinek kivül – az esetleges későbbi vitás esetek elkerülése érdekében a szükséges feltételek és szempontok egyértelmű és világos megfogalmazására. A cikk a továbbiakban az új törvényi szabályozásban szereplő alapvető formai és tartalmi változásokat mutatja be.

Eddig is a képző intézmény kötelezettségei közé tartozott a képző intézmény és a résztvevő adatai mellett a képzésre és annak lebonyolítására vonatkozó alapvető információk feltüntetése. Például az engedély alapján képző intézménynek a *nyilvántartásba vételi száma* alatt az engedélyén szereplő azonosító szám értendő az új felnőttképzési törvény szerint megkötendő képzési szerződésben. Ezt, a nyilvánvalóan tűnő információt, azért fontos kiemelni, mert a cikk írásának pillanatában akár többféle módon is végezhet képzési tevékenységet egy intézmény. Ugyanakkor a képző intézmény egy adott képzési csoport képzését csak egyféleképpen bonyolíthatja le, tehát az engedély alapján folytatott képzési tevékenységéhez megkötött felnőttképzési szerződésben az engedélyezési eljárás során kapott nyilvántartási számot kell feltüntetni.

Az új előírások szerint a szerződésben sem a képzés során *megszerezhető kompetenciák*, sem a *képzés célja* nem kötelező elem, ami persze nem jelenti azt, hogy ezeket a tartalmi elemeket ne lenne szabad beilleszteni. Minden olyan információt, amit relevánsnak tartunk, meg lehet és meg is kell fogalmazni a szerződésben.

Az eddigi szabályozás szerint is fel kellett tüntetni a szerződésben a képzés kezdési és tervezett befejezési időpontját, azonban a *haladás tananyagegységekre bontott óraszám* és *helyszín szerinti ütemezése* nem szerepelt az előző jogszabály felnőttképzési szerződésre vonatkozó előírásai között ilyen kontextusban. Az előírás szerencsére nem kér mást tőlünk, mint az adott képzési program lebonyolításához tartozó ütemezés tananyagegységei szerinti lebontását, ami nem egyenlő azzal, hogy az egyes egységek tartalmát kell(ene) beleírni a felnőttképzési szerződésbe. Hangsúlyozottan ütemezésről és nem tartalomkifejtésről beszélünk jelen esetben.

A *képzési díj* vonatkozásában több fontos változást kell figyelembe vennünk. Az első és legfontosabb, hogy a képző köteles *egy összegben meghatározni a képzési díjat* és ezen felül más jogcímen további díjat vagy költséget nem állapíthat meg a résztvevő terhére, mely alól csak a vizsga és a javítóvizsga díja képez kivételt. Ez egyértelműen a résztvevőt védi azzal a céllal, hogy a tájékoztatásban esetlegesen nem is szereplő különféle egyéb jogcímen kért rejtett költségekkel ne lehessen az adott képzési csoport egészét, vagy a résztvevőt megterhelni.

Meg kell határozni a képzési díj mértékét és fizetésének módját, valamint a *képzési díj megfizetésének* a képzés megvalósítása *teljesítésével arányban álló ütemezését* is. Ez utóbbi követelmény nem azt jelenti, hogy a képző intézmény addig nem terhelheti fizetési kötelezettséggel a résztvevőt, ameddig az nem „teljesített”, hanem azt jelzi, hogy a szerződésben arányosan kell feltüntetnie a teljesítéshez kötött fizetési ütemezést (például az előleg- és a részletfizetés ütemezését). Gondoljunk csak bele: nem lenne szükség vagyoni biztosítékra, ha a képző intézmény csak a teljesítéssel arányos utólagos fizetési kötelezettséggel terhelhetné a képzésben résztvevőt. Véleményem szerint nem követünk el hibát akkor sem, ha a rövidebb – maximum 2-3 napos – képzések fizetési kötelezettségét egy összegben ütemezzük a képzés megkezdésének időpontjára. Az ütemezéshez kapcsolható egyéb változás, hogy a vizsgadíjat a képző intézmény csak a vizsgára történő jelentkezéskor kérheti a képzésben résztvevőtől.

A felnőttképzési szerződéssel kapcsolatban tartalmi elemként elkerülhetetlen még megemlíteni az elállási jog kezelését. Egyrészt a szerződés tartalmi elemeinek felsorolásánál a joghely nem követeli meg, hogy a képző intézmény a felnőttképzési szerződésben rendelkezzen az elállási jogról, másrészt ugyanezen joghely az engedéllyel rendelkező intézmények ellenőrzésénél a következőképpen rendelkezik [20. §. (11) i): „A *felnőttképzést folytató intézmény jogszabálysértő tevékenysége súlyosabban minősül,*

ha az intézmény nem biztosít a felnőttképzési szerződésben meghatározott elállási jog érvényesítésére a képzés megkezdését megelőzően legalább három munkanapot a képzésben résztvevő számára a képzési program megismerésére, vagy a szerződésben a képzés megkezdését követően biztosított elállási jog ellenében kikötött bántó pénz mértéke meghaladja a képzés teljes összegének havi időarányos részét, de legfeljebb a kötelező legkisebb munkabér húsz százalékát.” A látszólagos ellentmondás feloldásához azt kell végiggondolnunk, hogy milyen egyéb törvényi követelmények vonatkoznak a képzési tevékenységet folytató intézményekre. Nyilvánvaló – mint ahogy a felnőttképzési törvény is előírja a felnőttképzési szerződésnél a polgári jog szerinti szerződéskötési kötelezettséget –, hogy a Polgári Törvénykönyv előírásai is érvényesek a képző intézményre. Így, amennyiben nem rendelkezik a képző az elállási jogról a szerződésben, akkor a Polgári Törvénykönyv általános szabályai érvényesek, ha pedig rendelkezik, akkor az elállási jogról rendelkező részében a felnőttképzési törvényben előírtaknak is meg kell felelniük a szerződés tartalmának. Ugyanilyen elvek

alapján kell figyelembe venni például a szerződésszegés eseteinek szabályozását is, ügyelve arra, hogy több jogszabályi kötelezettségnek is eleget kell tenni. Emlékezzünk rá, hogy például mennyi problémát okozott a múltban az, hogy a „képzés elvégzésével megszerezhető dokumentum” kifejezés önmagában nem korlátoz, viszont más joghelyeken a hallgatói és a tanuló jogviszony – és azok kimeneti dokumentumai – egyértelmű definícióval bírnak, ezért többek közt oklevélnek, vagy diplomának nem hívhatjuk a megszerezhető dokumentumot még akkor sem, ha a felnőttképzési szerződés erről nem rendelkezik.

Összefoglalva a már leírtakat, jól látható, hogy a jogalkotó az eddigi kipróbált és működő gyakorlatot követve csak tovább finomított a felnőttképzési szerződés formai és tartalmi követelményrendszerén, majd azt illesztette az új jogszabályi környezethez. Erősítette a résztvevői oldal jogait a díjfizetéssel és a képzési tevékenység ütemezésével kapcsolatban, illetve meghagyta azokat a tartalmi és formai elemeket, követelményeket, amelyek már több mint tíz éve szereznek a képzési tevékenység gyakorlatában.

Beszprémy Katalin, Lőrincz Etel: Vándorlegénységtől a Népművészet Mestere címig

Kiadói ajánlás:

A tankönyv a *Művészet, közművelődés, kommunikáció* szakmacsoporton belül a *Népi kézműves* szakma szakirányaihoz készült.

A tankönyv célja, hogy a Népi kézműves szakma szakirányait tanuló fiatalok ismerjék meg azokat a lehetőségeket, amelyek segítségével igényes kézművessé válhatnak. A kézműves mesterek alkotó munkásságát odafigyelő társadalmi megbecsülés és elismerés övezi. Több lehetőség segíti alkotó útjukat, hagyományápoló, szépet teremtő műhelymunkájukat.

A tankönyvben megtalálható gyakorlatok és feladatok elvégzésével fejleszthetők a képzésben részt vevők készségei, képességei és könnyen kialakíthatók speciális szakmai kompetenciái.

A képekkel gazdagon illusztrált kiadvány érdekes olvasmány lehet még a *Képző- és iparművészeti* ágazathoz tartozó szakképzésben résztvevőknek is, és mindazoknak, akik érdeklődnek a népi kézművesek kiállításai, vásárai, mesterség bemutatói, elismerései és a népi iparművészeti alkotások minősítése, zsűriztetése iránt.

A tankönyv fejezetei:

1. Szakmai tervezés
2. Tervezés
3. Pályázatok
4. Vásárok, mesterségbemutatók
5. Díjak, kitüntetések, elismerések
6. Múzeumok, tájházak
7. Népművészettől a népi iparművészetig
8. Népi iparművészeti alkotások minősítése, zsűrizése
9. A zsűrizés szempontjai a népi kézműves szakképesítés szakirányai területén

Karvázy Eszter

A szakképzési szakértők felkészítése a változásokra

Programsorozat a Nemzeti Fejlesztési Alap Képzési Alaprészéből

2014 április közepéig több mint 2000 szakképzéssel foglalkozó szakember vett részt azon a 30 állomásból álló rendezvénysorozaton, ahol a szakképzés változásainak részleteiről hallhattak interaktív előadásokat. Ezt az egyre szükségessé, hogy 2012-ben és 2013-ban is módosult a 2011-ben elfogadott új szakképzési törvény, 2013-ban pedig új, a korábbiakat sok szempontból felülíró jogszabály született a felnőttképzésről.

A *szakképzési szakértők szakképzési változásokra való felkészítése* című programsorozat célja a szakképzés jogi rendszerében, struktúrájában, finanszírozásában és ellenőrző mechanizmusaiiban bekövetkezett változások bemutatása volt, segítséget nyújtva a szakértői feladatok ellátásához.

A felkészítő programokon szak- és felnőttképzési szakértők, vizsgálóelölők, kamarai szakképzési szakértők, szakképzési szakértők, TÁMOP fejlesztésben részt vevő szakértők, a minisztériumok szakképzési szakértői; a kormányhivatalok képzési, intézményi és ellenőrzési folyamataival foglalkozó tisztségviselői, valamint a szakképző intézmények vezetői, elméleti és gyakorlati oktatói, szakmai vizsgák szervezői, a duális képzésben részt vevő gyakorlati helyek oktatói, képviselői vettek részt.

A 30 alkalmas interaktív felkészítés tematikája magában foglalta a szakképzés és felnőttképzés jogi szabályozását, melynek keretében a résztvevők részleteiben is megismerhették a szakképzés szabályozásában végbement változásokat.

A *Sajátos nevelési igényű tanulók a szakképzésben* című előadás bemutatta a sajátos nevelési igényű tanulók szakképzésének lehetőségeit, a rájuk vonatkozó speciális felvételi eljárást, a sajátos vizsgakövetelmény-rendszert, a vizsgáztatást és az SNI tanügyi dokumentációját. A *duális*

képzés magyarországi szervezése című előadás során a tanulószerveződés alapján folyó duális képzés került bemutatásra. A prezentáció alapján a résztvevők megismerhették a duális képzés történetét, jelenlegi helyzetét, előnyeit, valamint a tanulószerveződés és együttműködési megállapodás részleteit, gyakorlati jellemzőit. Az előadás részletesen kitért a szakképzési törvény duális képzéssel foglalkozó részeire, a tanulószerveződést érintő változásokra, részletezte a javaslatokra vonatkozó szabályokat, illetve a duális képzés támogatási rendszerét. A programokon bemutatásra került a szakképzési kerettantervek kidolgozásának háttere, fogalma és jellemzői, valamint az új komplex vizsgarendszer, amely a 2013 szeptemberétől bevezetett új szakképzési rendszer szerinti képzéseket lezáró komplex szakmai vizsgáztatás részletes szabályait ismertette, különös tekintettel a korábbi és az új rendszer rendelkezéseinek eltéréseire. A szakértők további tájékoztatást kaptak a szakképzés állami finanszírozásának lehetőségeiről, az állam és az iskolák közötti megállapodás folyamatának eljárásairól.

A program keretében zajló tájékoztató napok iránt rendkívüli érdeklődés mutatkozott. A felhívás 2014. januári megjelenését követően a meghirdetett felkészítések létszámkeretei két hét alatt beteltek. Az előadások végén megtartott interaktív konzultációk és programok elégedettségmérése alapján elmondható, hogy az ország minden részén valós igény jelentkezik a szakképzési rendszer működésének, gyakorlati példáinak és létező jó gyakorlatainak megismerésére.

A felkészítéseken elhangzó előadások és a „Szakképzés szabályozása” című tájékoztató füzet ingyenesen letölthető az alábbi linkről: https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=509.

Információk:

Letöltések Jogsabályok: www.kormany.hu
Pályázatok: www.nfu.hu
www.nive.hu

Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak- és Felnőttképzési Igazgatósága

cím: 1085 Budapest, Baross utca 52.
telefon: +36 1 210-1065
e-mail: szakkepzes@lab.hu
web: www.munka.hu

Emberi Erőforrások Minisztériuma

cím: 1055 Budapest, Szalay utca 10-14.
telefon: +36 1 795-1100
e-mail: miniszter@emmi.gov.hu
web: www.kormany.hu

Földművelésügyi Minisztérium

cím: 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11.
telefon: +36 1 795-2000
e-mail: info@fm.gov.hu
web: www.kormany.hu

Nemzetgazdasági Minisztérium Szakképzési és Felnőttképzési Főosztály

cím: 1055 Budapest, Kálmán Imre utca 2.
telefon: +36 1 795-1400
e-mail: ugyfelszolgalat@ngm.gov.hu
web: www.kormany.hu

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

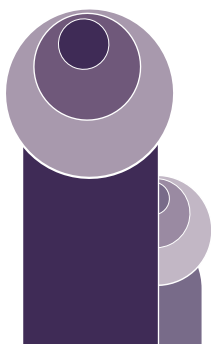
cím: 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 6-8.
telefon: +36 1 474-5100;
e-mail: mkik@mkik.hu
web: www.mkik.hu

Magyar Agrárkamara

cím: 1119 Budapest, Fehérvári út 89-95.
telefon: +36 1 802-6100
e-mail: info@agrarkamara.hu
web: www.agrarkamara.hu

Oktatási Hivatal

cím: 1055 Budapest, Szalay utca 10-14.
telefon: 36 1 374-2100
e-mail: info@oh.gov.hu
web: www.oh.gov.hu

Szak- és felnőttképzés

Havonta megjelenő szak- és felnőttképzési folyóirat

Felhívás!

Kedves Olvasóink!

*Számunkra az Önök visszajelzései a legfontosabbak,
ezért megújult lapunkba szeretettel várjuk leveleiket és véleményeiket
szerkesztőségünk postai vagy elektronikus levélcímére:*

- Nemzeti Munkaügyi Hivatal Jogi és Kommunikációs Főosztálya – 1086 Budapest, Szeszgyár u. 4.
- szakfelnottkepzeslapok@lab.hu

Nemzeti
Munkaügyi
Hivatal

Az irányadó

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020

Az új tanévben is folytatódnak a *Pályaorientációs konzulens* képzések

2014 februárjában elindult a **Pályaorientációs konzulens és Nemzeti Pályaorientációs Portál felhasználó** térítésmentes képzési programunk.

A képzést elsősorban **pedagógusoknak**, valamint **munkaügyi és szociális területen** dolgozó szakembereknek ajánljuk, akik munkájuk során pályaorientációs feladatokat is ellátnak.

Képzésünk során a résztvevők megismerik a **pályaorientációs konzultáció elméleti és gyakorlati alapjait**, amelyek segítségével mindennapi munkájuk sikeresebb és eredményesebb lesz!

A térítésmentes és minősített képzés elvégzésével teljesíthetőek a továbbképzési kötelezettségek.

Kérjük, tájékozódjon 30 órás képzési programunkról a Nemzeti Pályaorientációs Portálon, a <http://eletpalya.munka.hu/kepzes> weboldalon!

Kérjük, a képzéssel kapcsolatban minden esetben a tamop222_kepzes@lab.hu e-mail címre írjanak!

Képzésünkön megtisztelő részvételükre számítunk:
Nemzeti Munkaügyi Hivatal
TÁMOP-2.2.2-12/1 Projekt Munkatársai

A képzési program a TÁMOP-2.2.2-12/1-2012-0001 azonosítószámú „A pályaorientáció rendszerének tartalmi és módszertani fejlesztése” című kiemelt projekt keretén belül valósul meg.

Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Felnőttképzési nyilvántartási szám: 00898-2008

Akkreditációs lajstromszám: AL-2157

